

TIŠNOVSKÉ NOVINY

číslo
11
2020

zpravodaj města Tišnova a okolí

Vzpomínka na Petra Fruhwirta

Adaptace na změnu klimatu

O COVIDu s imunologem Beranem

Zdraví stojí na vlastní zodpovědnosti

Ven za barvami podzimu

16 20

12 20

19.30 hod.

Sokolovna Tišnov

PAVEL ŠPORCL

ADVENTNÍ KONCERT

město
TIŠNOV

**MĚSTSKÉ
KULTURNÍ
STŘEDISKO
TIŠNOV**

Prodej vstupenek TIC Tišnov
sektor A – základní 590 Kč, snížené 540 Kč; sektor B – základní 490 Kč, snížené 450 Kč
**pro držitele abonmá platí vstupenky do sektoru „B“*

www.mekstisnov.cz

OBSAH

Titulní strana:
Cyklistická show Vaška Koláře
během otevírání cyklostezky
na Ostrovci
Foto: Miloš Buček

- Radnice informuje 5
Vzdělávání 14
Náš rozhovor 18
Reportáž 21
MĚKS 26
Divadlo a hudba 27
Kultura 28
TIC 32
Tišnovsko 35
Spolkový život 36
Sociální péče 38
Senioři 40
Historie 41
Příroda 48
Děti a mládež 50
Životní styl 52
Sport 56
Kam v Tišnově 57

TIŠNOVSKÉ NOVINY
ročník XXX.
vyšlo 22. 10. 2020

číslo 11 / listopad 2020

Vedoucí střediska: Pavel Hanák
Editor: Vladimír Vecheta
Redaktoři: Václav Seyfert, Jiří Dvořák
Inzerce: Lenka Šebečková
Grafika/sazba: Kateřina Válková
Korektura: Bc. Ivana Velecká
Tisk: Tisk Centrum s. r. o.

Příští číslo 12/2020
vyjde 19. 11. 2020
uzávěrka textů 4. 11. 2020
uzávěrka inzerce 2. 11. 2020

Tišnovské noviny v elektronické verzi:
www.tisnovskenoviny.cz

ROVNOVÁHA

Vladimír Vecheta

Milé čtenářky a milí čtenáři, tak máme zase více času na pročtení příspěvků a článků dalšího vydání Tišnovských novin. Ty připravujeme a vydáváme bez ohledu na situaci „venku i uvnitř“. A protože chceme být médii dobrých zpráv a pozitivních pohledů, přinášíme místy i odlišný pohled třeba proti proudu špatných nálad. Jak uvedl již před časem tišnovský rodák MUDr. Beran, hlavním nástrojem ochrany zdraví před infekcí a viry je vlastní imunita. A jak dodává pro naše Tišnovské noviny: Pro posilování vlastní obranyschopnosti organismu „*bych měl alespoň trošku sportovat, mít pravidelnou a vyváženou stravu a mít prostor na koníček či relaxaci. Je to jednoduché a komplikované zároveň, protože to znamená u většiny lidí zásadně změnit styl života.*“

Rozsáhlý rozhovor s tímto světově uznávaným epidemiologem, virologem a imunologem poskytně čtenáři vedle milých osobních vzpomínek na rodný Tišnov i řadu názorů k zamyšlení a možnosti nevidět současnou situaci vůbec tragicky. Práce se strachem a vymazání zbytečných negativních věcí jsou ostatně jedním z receptů pro zdravý životní styl, jimž se věnujeme v radách z pera další Tišnovačky a psychologické terapeutky Šárky Kohoutkové. Vedle duševní rovnováhy stojí imunita ale hlavně na tělesných dispozicích a ty si budujeme sami svou stravou. Co to všechno jíme a zda v tom máme

pořádek, si můžeme porovnat s údaji v článku výživové poradkyně Pavly Hes. A jako malý návod na vlastní „program budování imunity“ poslouží závěrečné desatero tipů pro zdravý styl.

Zdraví osobní stojí i na zdraví životního prostředí. Proto v čísle dostávají prostor i otázky adaptace na změnu klimatu, na jejíž strategii pro Tišnov se začíná pracovat. Neopomíjíme ohlednutí za Týdnem mobility, stejně jako zveme na akce plánované v listopadu, i když budeme v tomto hledu odkázáni na to, jak budou situace zrovna hodnotit ve Strakově akademii. Ale každopádně určitě – chodte co nejvíce do naší krásné tišnovské přírody.

Člověk je osobnost komplexní, a tak nás od zdravotních komplikací neochrání jednostrannost. Těžko zůstanu zdravý i s hektolitry medicín, když se k tomu ani nepohnu z pohovky. Snadno podlehnou hypochondrii, když budu jen neustále scanovat mediální „stoku“. Jak moudře připomíná pohádka Lotrando a Zubejda: „*Kam nechodí slunce, tam chodí lékař.*“ A jistě pan Svěrák dovolí, že ocitujeme i dále: „*Princezně chyběly tři důležité věci: slunce, vzduch a láska.*“ Někdy je namístě sestoupit z dospělácky hrané povýšenosti a přiznat si, že jednoduše dětský pohled na svět je možná daleko rozumnější než ten náš přechytračený.

„*Lidičky, věřte pohádkám, věřte i na ty Boží mlejny, ať láska navrátí se k nám a život není beznadějný.*“

KULTURA V ROUŠCE

Evropský týden mobility se už nenese v duchu shovívavého úsměvu řidičů automobilů, když reprezentuje jednu z cest udržení zdraví osobního i zdraví uvnitř našich měst. Teplé dny sklonku babího léta využil i 50. ročník Tišnovské 50, Slavnosti ovoce v Porta coeli nebo Památný den sokolstva. Zarouškování, nicméně nadšení, přivítali návštěvníci Jana Potměšila, Tango Quartetto Re Campo nebo projekce festivalu Jeden svět. Pod atmosférou opatření proběhly i krajské volby. No, kdo ví, jak bude jednou budoucnost pohlížet na tohle fotosvědectví naší doby... (v)

Foto: Michal Juříček, Hana Hrabcová, Zdeněk Balcařík, 1. Brdo Gingo Tišnov, Libor Šmatelka, Miloš Buček

ZE ZÁPISNÍKU STAROSTY

Jiří Dospíšil, starosta města

Milé dámy, vážení pánové, opět vás po nějakém čase zdravím prostřednictvím stránek Tišnovských novin s cílem informovat vás o tom, co třeba nevíte, anebo jen lehce připomenout či doplnit to, co už tušíte.

Jsme v „poločase“ volebního období, na radnici neustále pracujeme na tom, co jsme před dvěma lety po komunálních volbách slíbili. Naše programové prohlášení zveřejněné na webu města průběžně plníme a aktualizujeme. Můžete se kdykoliv podívat, jak nám to jde. Kromě toho přirozeně řešíme další problémy, podněty a události, které přináší čas. A že toho není málo! Podstatné je, že spolupráce mezi koaličními partnery (MOST, ODS, ANO; za podpory KDU-ČSL) je konstruktivní a plodná. Není to samozřejmostí a já si toho vážím!

V době, kdy tyto noviny dostáváte do rukou, finišuje stavba parkoviště před nádražím. Nechceme, aby naše město bylo betonové, jak jsem se kdesi dočetl. Slibujeme si od něj především rozšíření možností parkování pro ty, kteří dojíždějí za prací. Ulehčit by se tak mělo přilehlým ulicím, kde se doposud parkuje všude možně. Akce je financována z větší části z dotace a přinese i několik bonusů – vyřešení neutěšené dopravní situace a parkování u obchodního domu Albert, parkovací stání pro téměř 30 kol u nádražní budovy, přípravu pro instalaci veřejných nabíjecích stanic pro elektromobily.

Po „dušičkách“ bude zahájena stavba smuteční síně na novém hřbitově. Dokončena by měla být na jaře r. 2022. Této investici předcházela „malá architektonická soutěž“, ze které vyšel vítězně návrh Ing. arch. Pavla Jury, jenž následně zpracoval také projektovou dokumentaci. Tato zajímavá stavba by měla citlivě zapadnout do prostoru hřbitova, stát se důstojným místem posledního rozloučení a obohatit architekturu města.

Oprava ulic Riegrova a Černohorská je již opravdu „na spadnutí“. Správa a údržba silnic Jihomoravského kraje obdržela od dotačního orgánu stěžejní dokument – rozhodnutí o finanční podpoře. Začne se s největší pravděpodobností na jaře. Konečně! Obrňte se však trpělivostí, bude to hodně náročné...

Po prázdninách též začala stavba parku v proluce na Honech za Kukýrnou, která by měla trvat do jara příštího roku. A do konce roku bude též vybudován biokoridor v polích směrem k obci Lomnička. Na obě tyto akce byla městu schválena dotace – na biokoridor činí 100%, tj. 1,17 mil. Kč, a na park Hony za Kukýrnou činí 1,92 mil. Kč.

Chceme rovněž spustit projekt rekonstrukce amfiteátru v letním kině, který by navázal na již etablovanou lukostřelnicí, opravený objekt pivovaru a hospůdky s letos zbrusu novou terasou. Společně s radními jsme tomuto projektu dali nyní prioritu, přičemž bližší informace přineslo již minulé vydání novin. Pokud to vyjde, bude to vážně nádherná!

Pochvala za výše uvedené patří Odboru investic a projektové podpory. V případě vašeho zájmu získáte bližší informace o akcích města na webu Proměny Tišnova (www.promeny-tisnova.cz), které jsme pro vaši lepší informovanost spustili před dvěma lety.

A že jsme otevřená radnice a Tišnov tvoříme s vámi, chceme stvrdit i novinkou, kterou jste již také měli možnost zaznamenat. Jde o participativní rozpočet. S vaší pomocí jsme mu dali i název „Tvoříme Tišnov“ a já se těším na návrhy projektů, které obohatí naše město.

V druhé polovině září jsme se, myslím, více než důstojně zapojili do Evropského týdne mobility. Množství akcí pro rozličné cílové skupiny přineslo spoustu nápadů a otázek. Díky za ně. Otázky nechceme nechat zapadnout, dobré nápady budeme chtít zrealizovat. Mé poděkování patří všem, kteří se podíleli na organizaci. Spolupracujících subjektů bylo mnoho, nebudu je vyjmenovávat. Jmenovitě bych rád poděkoval Ondřeji Kroutilovi, jenž jako koordinátor mobility měl celou akci na starosti. Dobrá práce!

Slovo na závěr

Letošní rok je rokem poněkud zvláštním. Nikdo z nás si na jeho začátku nedokázal představit, co nás čeká. Kdy jindy než letos by tedy mohl klasik prohlásit, že „tento způsob léta zdá se mu poněkud nešťastným“. Leč nešťastné bylo již jaro, nyní je to též nešťastný podzim. A buhví, co bude dál...

Jen však, prosím, nepropadejme skepsi! Na světě je přece krásně – koronaviru navzdory. Hezké je na tom našem bytí i to, že není každý den posvícení. Že se ne vždy všechno daří podle našich představ. Někdy mám pocit, jako bychom si zvykli, že nemusíme zdolávat žádné překážky, že všechno musí jít hladce a samo. Není tomu tak! Budme, prosím, zodpovědní a ohleduplní.

Nečekaná situace dnešních dnů pro nás může být také výzvou. Výzvou k uvědomění si, jakou hodnotu mají svoboda, zdraví, vzdělávání, kultura, podnikání. A určitě najdete i další hodnoty a oblasti lidského konání, které v současné situaci stojí za zmínku. V některém z mých minulých příspěvků do TN jsem uvedl, že naděje je ta nejlepší věc na světě.

Přeji vám tedy hezké podzimní dny, pevné zdraví a moře naděje.

AKTUÁLNĚ Z MĚSTA

Jiří Dvořák, Odbor kancelář starosty a vnějších vztahů

STUDIE ADAPTACE NA KLIMATICKÉ ZMĚNY MÁ ZELENOU

Ve středu 30. září byla podepsána smlouva o dílo nazvaná „Místní strategie adaptace na změnu klimatu a mitigační opatření“. Na záměru vypracování studie zabývající se adaptací na změnu klimatu a mitigačními opatřeními v Tišnově se nedávno shodla a zadání připravila pracovní skupina složená z odborných konzultantů – více informací najdete na www.tisnov.cz/adaptace-mitigace. Zpracovatelem studie je Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií společně s Nadací Partnerství. Touto studií město Tišnov reaguje na celospolečenskou potřebu.

Smlouvu na tišnovské radnici podepsali místostarosta Mgr. Martin Sebera, Ph.D., Ing. Jiří Schneider, Ph.D., děkan Fakulty regionálního rozvoje a mezinárodních studií, a starosta města Bc. Jiří Dospíšil.

KOMUNITNÍ ZAHRADY VYTIPOVÁNY

Ve středu 7. října se uskutečnilo v zasedací síni radnice setkání se zájemci o komunitní zahrádky, kde proběhla diskuse o jejich podobě a umístění. Byly vytipovány lokality pro obyvatele sídliště pod Klucaninou a sídliště pod Květnicí. Plánujeme další setkání v průběhu měsíce února 2021, kde budou poskytnuty podrobnější informace. Sledujte, prosím, web města.

JAK V TIŠNOVĚ BEZBARIÉROVĚ Z PERÓNU ČI NA PERÓN?

Koncem srpna se vedení města „doslechlo“, že má na železniční stanici Tišnov dojít ke zrušení funkce „perónového“ výpravčího. Tato na první pohled nenápadná organizační změna, k níž navíc mělo dojít v řádu několika málo dnů, by však vyvolala nemalé obtíže osobám se ztíženým pohybem – tedy především zdravotně postiženým, seniorům, maminkám s kočárky, cyklistům apod. Proto místostarosta Karel Souček proti

této změně ihned písemně protestoval u oblastního ředitelství Správy železnic. Jednání svolaného do Tišnova se pak za vedení osobně účastnil radní Aleš Navrátil, jenž o možných negativních dopadech následně jednal s místními výpravčími a také některými zdravotně postiženými osobami. Vzhledem k neuspokojivé reakci následoval dopis starosty Jiřího Dospíšila přímo generálnímu řediteli Správy železnic. V polovině září pak proběhla na tišnovské radnici schůzka s oblastním ředitelem Správy železnic Brno. Z jednání vyplynulo, že bude i nadále zajištěn převod osob se sníženou schopností pohybu. Bude tedy stále možné pod dohledem proškolené osoby použít bezbariérový přechod z č. 2 a č. 3. Mohou jej využívat osoby, které ze zdravotních či technických důvodů nezvládnou cestu po schodech. Po příchodu k brance, popřípadě při cestě z nástupiště je zapotřebí dle pokynů informačních tabulí zavolat na uvedené telefonní číslo a přidělená osoba Vás bezpečně převede v řádech minut. Vedení města v této souvislosti oceňuje, že se Správu železnic podařilo nalézt řešení, které by podle něj nemělo mít negativní vliv na bezpečnost cestujících. Nezbyvá než doufat, že bude fungovat stejně dobře jako v minulosti za vydatného přispění místních výpravčích.

PRODEJ MĚSTSKÉHO BYTU 3+1

Město Tišnov nabízí k prodeji byt o velikosti 3+1 do osobního vlastnictví, nacházející se v klidné zóně pod horou Květnice, jedná se o byt č. 5 na ulici Králova 1677 v Tišnově.

Prodej bytu proběhne obálkovou metodou, byt bude prodán nejvyšší nabídce, minimální nabídková cena musí činit částku 3 500 000 Kč.

Více informací a podmínky prodeje na <http://www.tisnov.cz/uredni-deska> – Záměr prodeje bytu č. 5 na ulici Králova 1677 v Tišnově, vyhlášený dne 22. 10. 2020, v aktualitách na webu města Tišnova nebo na e-mailu katerina.smetanova@tisnov.cz.

Předání bytu se uskuteční po podepsání kupní smlouvy, uhrazení kupní ceny a nákladů spojených s prodejem, zápisu do katastru nemovitostí.

DŮLEŽITÉ RADY PRO NOUZOVÝ STAV

Kristýna Pekařová, Odbor kancelář starosty a vnějších vztahů

Nacházíme se v době, kdy je vyhlášen nouzový stav. S jeho vyhlášením jsme se v České republice před rokem 2020 setkali již celkem čtyřikrát – nikdy tomu však nebylo dvakrát v jednom roce. Důvodem je, stejně jako na jaře, šíření onemocnění COVID-19.

Díky prudkému nárůstu nakažených osob se zpřísňují pravidla v mnoha oblastech – aktuální opatření proti šíření koronaviru můžete sledovat na webových stránkách www.koronavirus.mzcr.cz, které dále obsahují aktuální statistiky o počtech nakažených, provedených testech, vyléčených pacientech i úmrtích. Můžete se zde seznámit s přehledem výskytu prokázaného onemocnění COVID-19 dle regionů a také zde naleznete informace o aktuálních stupních pohotovosti, počtech hospitalizovaných i množství distribuovaného materiálu. Své dotazy zde můžete konzultovat s virtuální sestrou Anežkou. Chatbot slouží k odlehčení telefonním linkám. V případě, že Vám nebudou stačit Anežčiny odpovědi, přepojí Vás na živého operátora, a to prostřednictvím chatu, hlasového hovoru či videohovoru.

Pro aktuální informace z našeho kraje zavítejte na stránku Jihomoravského kraje <https://koronavirus.jmk.cz/> nebo na web Krajské hygienické stanice www.khsbrno.cz/.

Pro další informace se můžete obracet na celostátní bezplatnou informační linku hygienické služby České republiky 1221.

V pracovních dnech je linka v provozu mezi 8. a 19. hodinou, během víkendu pak od 9.00 do 16.30.

Mimořádnou, úzce regionální a odbornou problematiku můžete konzultovat na regionální COVID lince Krajské hygienické stanice Jihomoravského kraje +420 773 768 994. Linka je v provozu v pracovní dny od 8 do 15 hod.

Pokud Vám bude indikováno vyšetření na koronavirus lékařem či Krajskou hygienickou stanicí, můžete podstoupit test přímo v Nemocnici Tišnov. Testování zde není určeno pro samoplátce. Objednání probíhá prostřednictvím rezervačního systému nemocnice a odběry zde probíhají ve dnech pondělí, středa a čtvrtek, v době od 6.00 do 10.00 hod.

Seznam dalších odběrových míst nejen v Jihomoravském kraji, ale v celé České republice naleznete na stránkách Ministerstva zdravotnictví www.mzcr.cz.

Pokud pociťujete příznaky onemocnění, kterými jsou například: dušnost či pocit ztíženého dýchání, horečka a suchý kašel, ztráta chuti a čichu, bolest hlavy a únava, telefonicky kontaktujte svého praktického lékaře.

Řešení této náročné situace se nepřetržitě věnují orgány krizového řízení na úrovni ORP Tišnov, které monitorují situaci a dělají vše, co je v jejich silách, pro její co možná nejhladší průběh.

REGENERACE VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ NA SÍDLIŠTI POD KVĚTNICÍ

Eva Švecová, Odbor investic a projektové podpory

V lednu 2018 proběhla veřejná prezentace konceptu architektonické studie Revitalizace sídliště Pod Květnicí. Předmětem studie byla analýza současné situace, pojmenování problémů a návrh regenerace území. Diskuse s občany následně potvrdila výsledky analýzy hlavních problémů sídliště, zejména nedostatek ploch pro parkování vozidel a neutěšený stav prostoru pod samoobsluhou. Veškeré připomínky vznesené během veřejného projednání a následně i v písemných podnětech byly zaznamenány a po prověření možností jejich řešení zohledněny v další fázi projektu.

Nejčastěji uváděným problémem byla dopravní situace. Projekt se tak v další fázi zaměřil na maximálně možné rozšíření počtu parkovacích míst při zachování ploch zeleně, na řešení bezbariérových tras a rekonstrukci komunikací vč. prvků zklidnění dopravy. Dalším významným bodem diskuse byla neukázněná mládež a problémové osoby zdržující se před samoobsluhou. Toto se postupně daří řešit ve spolupráci s městskou policií, v rámci projektu pak úpravou plochy pod samoobsluhou, eliminací temných zákoutí v sídlišti a doplněním veřejného osvětlení. Na žádost občanů pak byl redukován počet míst pro společné setkávání u vybraných bytových domů. Stále však byl brán zře-

tel na zachování původního charakteru sídliště, na postupné zakomponování jednotného stylu (jednotné dlažby, materiálově a esteticky sjednoceného mobiliáře, stanovišť na odpad ad.) a na zachování či rozšíření ploch zeleně.

Výsledky náročné práce vycházející z prezentované studie jsou zakomponované do souhrnného dokumentu „Projekt regenerace veřejného prostranství na sídlišti Pod Květnicí v Tišnově“, se kterým se mohou občané seznámit na webu www.promeny-tisnova.cz. Realizace navržených úprav je vzhledem k časové a finanční náročnosti rozdělena do šesti etap, přičemž snahou města bude čerpat na jednotlivé etapy finanční prostředky z dotačních zdrojů. Důležité však je mít v první řadě k dispozici podklad pro další rozvoj sídliště s ohledem na potřeby mladých a stárnoucích obyvatel a najít konsenzus mezi potřebami místních obyvatel a investičními plány vedení města.

Případné připomínky k projektu je možné zaslat do 16. 11. 2020 na e-mail projektova.kancelar@tisnov.cz nebo do uvedeného termínu doručit do poštovní schránky umístěné na budově MěÚ Tišnov, nám. Míru 346, s označením „Připomínky k Projektu regenerace veřejného prostranství na sídlišti Pod Květnicí“.

VOLBY DO ZASTUPITELSTVA JIHMORAVSKÉHO KRAJE

VÝSLEDKY HLASOVÁNÍ 2.–3. ŘÍJNA 2020

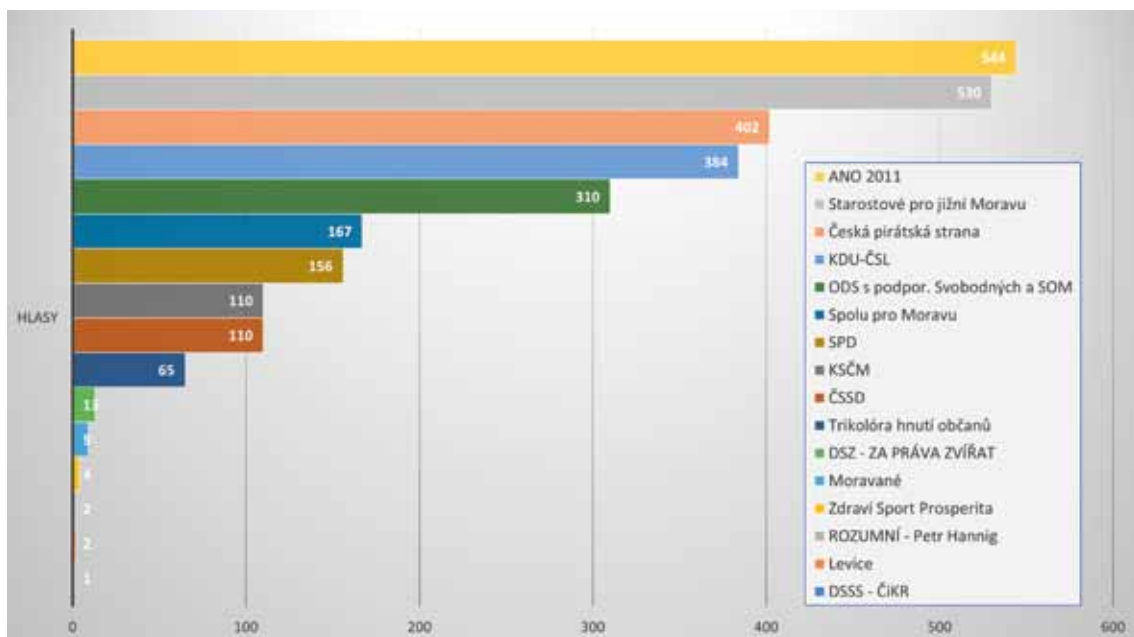
zdroj www.volby.cz

Město Tišnov

Okresy			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy	% platných hlasů
celkem	zpr.	v %						
9	9	100,00	7 107	2 845	40,03	2 843	2 809	98,80

Kandidátní listina		Platné hlasy	
č.	název	celkem	v %
5	DSZ – ZA PRÁVA ZVÍŘAT	13	0,46
12	KDU-ČSL	384	13,67
16	SPD	156	5,55
19	Česká pirátská strana	402	14,31
22	Moravané	9	0,32
34	Zdraví Sport Prosperita	4	0,14
44	Spolu pro Moravu	167	5,94
45	ČSSD	110	3,91

Kandidátní listina		Platné hlasy	
č.	název	celkem	v %
50	ANO 2011	544	19,36
51	Starostové pro jižní Moravu	530	18,86
56	Levice	2	0,07
60	DSSS – ČiKR	1	0,03
63	KSČM	110	3,91
70	Trikolóra hnutí občanů	310	11,03
76	ODS s podpor. Svobodných a SOM	167	5,94
82	ROZUMNÍ – Petr Hannig	2	0,07

Poděkování za organizaci voleb

Dagmar Dvořáková, Odbor správních a vnitřních věcí

Ráda bych touto cestou poděkovala všem předsedům, místopředsedům, zapisovatelkám a členům okrskových volebních komisí ve městě Tišnově za jejich pečlivou a zodpovědnou práci, kterou přispěli k hladkému průběhu letošních voleb do Zastupitelstva Jihomoravského kraje. Práce členů okrskových volebních komisí byla oproti předchozím volbám náročnější z důvodu nutného zajištění hygienických a epidemických opatření při organizaci voleb.

Děkujeme Vám a těšíme se na další spolupráci.

MÍSTNÍ STRATEGIE ADAPTACE NA ZMĚNU KLIMATU A MITIGAČNÍ OPATŘENÍ MĚSTA TIŠNOVA

Hana Ondrušková

Změny klimatu jsou tématem, které již trvale obsadilo mediální prostor České republiky a v dnešní době jsou již neoddiskutovatelným jevem. Město Tišnov se rozhodlo přistoupit k řešení adaptačních a mitigačních opatření na svém území a plnit tak 6. vizi Strategického plánu pro město Tišnov pro období 2021–2025. Vytvoření dokumentu „Místní strategie adaptace na změnu klimatu a mitigační opatření města Tišnova“ (dále jen SAMK) je prvním stupněm k naplánování konkrétních a funkčních kroků. Na úvod tématu přinášíme rozhovor se zástupcem zpracovatele SAMK děkanem Fakulty regionálního rozvoje a mezinárodních studií Mendelovy univerzity v Brně (dále jen FRRMS) Ing. Jiřím Schneiderem, Ph.D.

Pane děkane, vysvětlil byste čtenářům, co znamenají pojmy adaptace a mitigace ve vztahu ke klimatu?

Pojem adaptace lze do češtiny přeložit jako přizpůsobení se. V souvislosti s klimatem jde o přizpůsobení se probíhajícím, i budoucím, změnám. Nejvýraznějšími změnami jsou extrémní teploty, přivalové deště, sucho, hrozba nových onemocnění, ohrožení zásobení vodou i elektřinou apod. Mitigaci lze přeložit jako předcházení. To znamená navrhnout taková opatření, která nebudou nadále situaci zhoršovat a negativně přispívat ke změnám. V praxi jde především o omezení vypouštění skleníkových plynů.

Co je cílem SAMK?

Navrhnout taková opatření a kroky, které povedou ke zvýšení dlouhodobé odolnosti (resilienci) a snížení zranitelnosti města Tišnova vůči dopadům změny klimatu. Kromě environmentálně zodpovědného rozvoje města by hlavním přínosem mělo být zabezpečení udržitelné kvality života obyvatel. Všem nám jde o to, aby byl Tišnov příjemné místo pro život i v dalších desetiletích. Studie je navíc nezbytným předpokladem pro finanční podporu mitigačních a adaptačních opatření v rámci různých dotačních titulů a výzev.

Jak probíhá zpracování SAMK a kdo ji vytvoří?

Na vytvoření zadání dokumentace se podíleli členové pracovní skupiny ustanovené Radou města Tišnova. 30. září jsme uzavřeli s městem Tišnovem smlouvu o zpracování dokumentace. Na vyhotovení strategie spolupracují odborníci z FRRMS a z Nadace Partnerství. V průběhu zpracování strategie se s členy pracovní skupiny pravidelně setkáváme a konzultujeme obsah dokumentu. Začali jsme sběrem vstupních informací. Budeme pokračovat jejich rozborem (analýzou) z pohledu klimatu ve městě, uhlíkové bilance a rovněž odtokových poměrů. Tak abychom určili jak problematická místa, tak i potenciál zvýšení odolnosti města vůči dopadům klimatických změn. Druhá část studie bude zaměřena na návrh souboru opatření (akčního plánu), která bude k této odolnosti směřovat. Budeme přednostně volit přírodě blízká řešení, v kombinaci doplněná šedými (technickými) a měkkými (organizačními, vzdělávacími a personálními) opatřeními.

Bude SAMK srozumitelná občanům?

Cílovou skupinou pro využití dokumentace není jen vedení města, ale rovněž jeho občané. Jako důležitou vnímáme i osvětovou a informativní funkci studie. Navíc budeme rádi za připomínky a podněty nejen od zadavatele, ale rovněž od obyvatel města. Proto se vynasnažíme, aby byla studie všeobecně srozumitelná.

V rámci Komise města Tišnova, které měly možnost se vyjádřit k zadání strategie, se několikrát opakoval požadavek na konkrétní návrhy. Bude SAMK takové návrhy obsahovat?

Jak jsem uvedl výše, studie stanoví postupy, metody a celkově konkrétní opatření pro konkrétní lokality, jak dosáhnout vytyčených cílů. Nebude sice obsahovat návrhy typu „na ul. Dvořáckové vysadíme po třiceti metrech dvě jabloně“, ale najdete zde údaje co, kde, jak, rámcově za kolik a z čeho realizovat. U každého opatření bude rovněž zmíněna priorita (naléhavost) a pro všechna dohromady časový harmonogram. SAMK tedy bude pro město „kuchařkou“, jaké kroky a kdy má konkrétně podniknout. Na tato řešení by měly být v rozpočtu města vyhrazeny finanční prostředky. Vzhledem k současné zelené politice Evropské unie i různým projektovým výzvám však lze předpokládat, že řadu řešení bude možné podpořit z těchto zdrojů.

V jaké jste fázi zpracování dokumentace?

Máme již připravený časový harmonogram, od města jsme obdrželi podkladové materiály a zahájili jsme práce na analytické části. V rámci pracovní skupiny jsme vytvořili i komunikační plán, ve kterém je určeno, kdy a jak budou občané informováni o tématu adaptace a mitigace.

Jak tedy budou občané informováni?

Občané budou informováni prostřednictvím internetových stránek města, kde je již nyní vytvořen odkaz www.tisnov.cz/adaptace-mitigace. Dále prostřednictvím facebookových stránek města a také řešitelských organizací FRRMS a Nadace Partnerství. K tématu připravíme sérii článků v Tišnovských novinách. Rádi bychom informovali o SAMK také v Tišnovské televizi.

Budou mít zájemci možnost se se SAMK blíže seznámit a vyjádřit se k jejímu obsahu?

Plánujeme uspořádat dvě setkání s občany. První by se mělo uskutečnit začátkem prosince. Zde budou občané seznámeni s výsledky analytické části projektu. Druhé setkání proběhne v únoru, kdy už budou představeny konkrétní postupy a kroky. Obě setkání chceme realizovat jako diskusní, kdy bude možné klást otázky. Připomínky občanů budou zapracovány do dokumentace, která by měla být odevzdána koncem března 2021.

Rozhovor s Ing. Jiřím Schneiderem, Ph.D. vedla, Ing. Hana Ondrušková, členka Pracovní skupiny pro adaptaci a mitigaci. Svě dotazy můžete zasílat garantovi SAMK Mgr. Martinu Seberovi, Ph.D., na e-mail martin.sebera@tisnov.cz.

ZA ING. PETREM FRUHWIRTEM

Václav Seyfert

Ve čtvrtek 24. září 2020 zemřel ve věku 86 let **Ing. Petr Fruhwirt**, bývalý starosta města Tišnova.

Narodil se 18. května 1934 v rodině legendárního tišnovského lékaře, aktivně vystupujícího proti totalitě, a v důsledku nevhodného kádrového profilu tak neměl možnost vystudovat podle svého přání. Maturoval na tišnovském gymnáziu v roce 1952 ve třídě profesora Jaromíra Hejla, teprve po čase mu bylo umožněno absolvovat vysokou školu, ovšem pouze v technickém oboru. Jako inženýr pak profesně působil dlouhá léta v oblasti zemědělství.

Jak uvedl ve své smuteční řeči místostarosta Ing. Karel Souček, „do srdcí všech, kteří s nadějí očekávali změnu po listopadových událostech v roce 1989, se zapsal jako spolutvůrce a jedna z nejviditelnějších postav vzniku svobodné občanské společnosti v Tišnově“. Po volbách v roce 1990 se stal městským radním za Občanské fórum a už jako člen Občanské demokratické strany byl následně dvakrát zvolen starostou Tišnova; vykonával tuto funkci v období 1994–2002. Ještě do roku 2006

byl členem zastupitelstva, do něhož byl zvolen i pro další volební období, ale svého postu se již vzdal.

Byl znám rovněž jako osoba významně spojená se zdejšími skautingem.

Čest jeho památce.

VZPOMÍNKA ČISTĚ MUZEJNÍ

Josef Zaccpal

Pan **Ing. Petr Fruhwirt** byl muž ne-smírně pracovitý a také muž mnoha zájmů a aktivit. To vše úspěšně zúročil na postu tišnovského starosty v letech 1994 až 2002. Byla to stále ještě doba nová, plná problémů a temných dědictví minulosti, ale i doba elánu, změn a nápadů do budoucnosti. Pan Fruhwirt v této nejvyšší městské funkci častokrát oslovil Podhorácké muzeum s prosbou o radu, pomoc či konzultaci. Vznikla tak dlouholetá spolupráce v oblasti kulturní, historické, ale i stavební a společenskovední. Stále se něco hledalo, konzultovala se vročení staveb a událostí, připravovaly se různé projekty a pan starosta se s důvěrou a šarmem prvního muže Tišnova rád obracel na nás muzejníky. My jsme se naopak snažili vždy vyhovět tak, aby spokojenost byla na obou stranách. Platilo to, co vlastně platí dodnes, že Tišnov a Podhorácké muzeum patří k sobě.

Rád v tomto duchu vzpomínám na jeden konkrétní příklad pokaždé, když jdu po Riegrově ulici k nemocnici nebo při májovém nebo říjnovém kladení věnců. Dnešní pomník české státnosti na rohu

s ulicí Sv. Čecha je totiž trvalým důkazem této spolupráce. Po listopadové revoluci se nevědělo, co s tímto prostorem, na kterém byl v minulosti jen krátký pomník zemědělců nebo také pomník agrárníka Antonína Švehly. Záhy vadil nacistům a po nich i komunistům, kteří jej upravili na pomník Rudé armády. Švehla odpočíval v muzejním depozitáři a vysoký hranol už bez rudé hvězdy čekal, co bude dál. Pan starosta Fruhwirt chtěl tuto situaci změnit a oslovil mě s nápadem obnovy. V muzeu si prohlédl historické artefakty, reliéfy Švehly a rozsévače, které byly nakonec zavrženy, a začal domlouvat novou podobu pomníku.

Několik dní nato mi telefonoval: „Jedu pro Tebe, jedeme do Borkovan.“ Skutečně za pár minut stálo před muzeem auto a jeli jsme. Dodnes, když jedu po hlavní silnici na Hodonín, tak si vzpomenu, jak jsme nad naší cílovou obcí vystoupili z auta a obdivovali, že je odtud ještě vidět Brno. Za chvíli jsme už seděli v dílně tamějšího akademického sochaře Františka Navrátila a domlouvali realizační podrobnosti nového pomníku, který dnes

plní opět svoji funkci v podobě symbolu československé a české státnosti.

Z období starostování pana Fruhwirta si dovolím ještě připomenout oslavy 70. výročí založení Podhoráckého muzea v roce 1999. Byly velkolepé a on na tom měl podstatný podíl. S velkou vstřícností nám poskytl radniční budovu, v níž se konal historicky první odborný seminář v dějinách muzea. Pan starosta také v obřadní síni přijal všechny tehdejší i bývalé zaměstnance muzea a poděkoval jim za jejich práci.

Po odchodu ze starostenského křesla se nic nezměnilo a vzájemné kontakty pokračovaly. Pan Fruhwirt byl pravidelným účastníkem vernisáží, výstav, muzejních nocí i dalších akcí. Přicházel sám, se svojí paní, v doprovodu dcer nebo s vnoučaty. Přátelsky se s námi vždy pozdravil a nezapomněl ani prohodit pár slov. Naposledy v lednu letošního roku rád přijal pozvání k aktivní účasti v besedě na téma sametová revoluce na Tišnovsku na závěr stejnojmenné výstavy. Pak vše na řadu měsíců zastavil koronavirus a my už dnes můžeme jen smutně konstatovat, že jeden z největších příznivců Podhoráckého muzea za námi do Předklášteří už nepřijde nikdy.

Pane Fruhwirte, děkujeme!

VÍTÁNÍ OBČÁNKŮ

Pavla Veselá Hanusová,
Komise pro občanské záležitosti

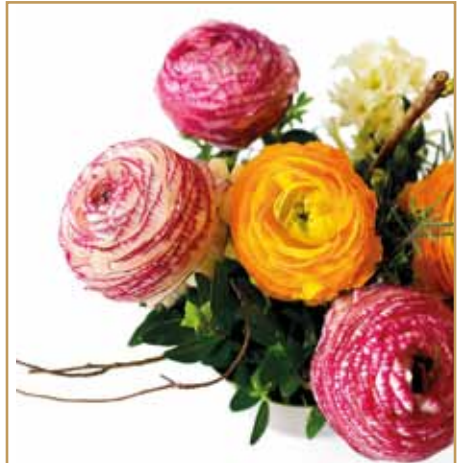
Vážení rodiče, vítání našich nejmenších občánků bylo a stále zůstává krásnou tradicí v našem městě, ale bohužel nyní nelze tato osobní setkání s Vámi a Vašimi dětmi organizovat vzhledem k legislativním omezením a vývoji epidemiologické situace. Komise pro občanské záležitosti Rady města Tišnova se proto dohodla zprostředkovat možnost vyzvednutí dárkového balíčku, aby naši nejmenší občánci dostali osobní dárek a měli památku na uvítání do našeho města aspoň takto na dálku.

Proto Vás rodiče chceme touto cestou oslovit a nabídnout Vám možnost převzetí dárkového balíčku pro Vaše děti. Nyní se naše výzva týká dětí, které se narodily v období **od 24. 9. 2019 do 30. 9. 2020** a měly v době narození a stále mají trvalý pobyt v Tišnově. Pokud budete mít zájem o dárkový balíček pro Vaše dítě, kontaktujte, prosím, prostřednictvím e-mailu tajemnici Komise pro občanské záležitosti Ing. Dagmar Dvořákovou, dagmar.dvorakova@tisnov.cz.

Prosíme o nahlášení termínu do 30. 11. 2020, dárkové balíčky pak budou k vyzvednutí v průběhu ledna 2021.

Pro děti narozené od 1. 10. 2020 do konce roku 2020 bude určena další výzva, kterou uveřejníme ve vydání TN č. 1/2021 a na www.tisnov.cz.

Děkujeme za pochopení a věřím, že se budeme moci opět s Vámi i Vašimi dětmi potkávat i osobně na slavnostních setkáních a akcích pořádaných městem Tišnovem. Za celou komisi Vám přeji hodně optimismu, zdraví a šťastných chvil s Vašimi blízkými.

Blahopřejeme

Dovolujeme si Vám představit občany města Tišnova, kteří oslavili svá životní jubilea.

ZÁŘÍ

80 let

Anna Špačková
František Veselý
Eva Kalivodová
Drahomíra Trojánková
Františka Čechová
Zdenka Zavřelová

85 let

Jarmila Šustrová
Luboš Konečný
Věra Jičínská
Božena Oravcová

90 let

Zdenka Balášová

91 let

Bohuslava Chromá

Oslavencům přejeme vše nejlepší, hodně štěstí, zdraví, dobré nálady a optimismu.

Dagmar Dvořáková, tajemnice
Komise pro občanské záležitosti
Rady města Tišnova

Vážený pane emeritní starosto, poprvé jsem se s Vámi setkal zhruba před čtvrtstoletím na tišnovské radnici. Bylo to při mém nástupu do zaměstnaneckého poměru při městském úřadě. V té době jste již působil ve funkci starosty a musím říci, že Vás předcházela pověst člověka přísného. Osobně jsem Vás neznal a budu upřímný – měl jsem z Vás tehdy ze začátku velikánský respekt.

Postupem času jsem měl možnost Vás poznat blíže, a to jako člověka s velkým srdcem, pevných morálních zásad a opravdového tišnovského patriota. Obdivoval jsem Vaš životní elán a nezdolnou pracovitost. Měl jste vizi a také jste dokázal být patřičně rozhodný. Stejně náročný jako na sebe jste byl i na ostatní. Vyžadoval jste kázeň a vysoké pracovní výkony. Vždy jste však dokázal být také přátelský, uměl jste naslouchat a snažil jste se pomoci. Dokázal jste vytvořit prostředí, v němž se ti okolo Vás prostě cítili dobře.

Za celoživotní morální postoj, za vytváření atmosféry porozumění, úcty a tolerance a za mnohaleté příkladné a obětavé působení v tišnovském regionu, zejména pak za rozvoj města Tišnova v letech 1994–2002, kdy jste vykonával funkci starosty, Vám v loňském roce byla zcela po právu udělena Cena města Tišnova. Měl jsem tu čest Vám toto ocenění předat.

Osobně jsem se od Vás mnohému naučil a budu Vám za to vždy vděčný.

Milý pane Fruhwirte, děkuji Vám za vše dobré, co jste pro naše město vykonal.

Když jsem letos v květnu na gratulaci k Vaším narozeninám připojil pár veršů, netušil jsem, že to bude naposledy...

Pro mne navždy zůstanete starostou s velkým „S“.

Jiří Dospíšil

OTÁZKY A ODPOVĚDI

Do TS jsem mimo jiné přivezl na recyklaci pytel pěnového polyetylenu – používá se jako výplňový materiál k balení spotřební elektroniky. Obsluhou jsem byl informován, že nejde o recyklovatelný plast, ať ho hodím do kontejneru na spalovnu. Domnívám se, že obsluha dvora neměla pravdu. Prověřte, prosím. Miroslav Pálka

Dobrý den, dle vyjádření odpadové společnosti, která obsluhuje sběrný dvůr, nebyl odpad vhodný pro vytrídění k další recyklaci. Pěnový polyetylen nespadá do druhu odpadů katalogového čísla 150102 (PET lahev, igelit, HDPE), u nichž odpadová společnost zajišťuje recyklaci.

Odbor správy majetku a komunálních služeb

Dobrý den. Ráda bych věděla technické důvody, pro které byl dnes 30. 9. celý den uzavřen starý hřbitov. V 15 h. byl zde klid, ticho, nikde nikdo. Děkuji. Teri

Dobrý den, starý hřbitov v Tišnově byl uzavřen na jeden den z důvodu bezpečnosti a ochrany zdraví při odkrytí hrobky. Děkuje se za pochopení.

Odbor správy majetku a komunálních služeb

Dobrý den, prosím, bylo by možné, abyste pravidelně informovali občany města o počtu nakažených v Tišnově? Tyto údaje běžně jiná města zveřejňují. V jarních měsících jsme byli informováni a nyní, kdy jste odvolali hody, zvyšují se hygienická opatření, mlčíte. Proč? Děkuji za odpověď. Alena Stejskalová

Vážená paní Stejskalová, data, která jsou ORP Tišnov v současné chvíli poskytována, jsou určena pouze pro interní účely krizového řízení. Poskytovatel dat důrazně nedoporučuje plošné zveřejňování těchto informací a my se řídíme těmito pokyny.

Vývoj situace v Jihomoravském kraji a v okrese Brno-venkov můžete sledovat na webu Krajské hygienické stanice Brno (www.khsbrno.cz).

Ing. Kristýna Pekařová / krizové řízení,

Odbor kancelář starosty a vnějších vztahů

Dobrý den, v proluce mezi ulicemi Dlouhá a Na Honech začala výstavba plánovaného parku. Velmi mě překvapilo, že se oplotila celá plocha bez předchozího informování občanů. Mobilní plot znepřístupnil frekventovanou spojku mezi ulicemi. Nešlo stavbu oplotit jako dva objekty se zachováním průchodu? Podle situačního výkresu navíc oplocení staveniště vede jinak včetně plochy zařízení staveniště. Proč? Ve výkresech není uvedena mezi Dlouhou a Hony žádná komunikace, jen provizorní zatravnění plochy. Vůbec se nepočítá s průchodem? Děkuji za odpověď. Pavla Kadlová

Vážená paní Kadlová, stavební práce probíhají v ploše staveniště parku v zastavěné oblasti. Zhotovitel provádějících prací musí dodržovat povinnosti v oblasti BOZP. Jednou z povinností zhotovitele je zajistit staveniště proti vstupu nepovolaných osob oplocením, aby nedošlo k úrazu veřejnosti sražením stavební mechanizace, pádem do výkopu, pádem předmětu.

Se zřízením průchodu se počítá v rámci stavby mateřské školy. Za způsobené problémy vzniklé v příčinné souvislosti s realizací stavby se Vám i jménem zhotovitele stavby omlouváme.

Odbor investic a projektové podpory

Existuje ve městě Tišnov vyhláška, která by vymezovala čas pro používání motorového a elektrického zahradního nářadí? Pokud ne, mohli by se zástupci města touto záležitostí zabírat a takovou to vyhlášku vydat? Například: všední dny do 18.00 hod., soboty do 14.00 hod., neděle bez používání. Pozn.: Sám jsem zahrádkář a uživatel tohoto nářadí, ale proč sekat trávník v neděli v 19.00 hod.? Děkuji za odpověď. Ing. Miroslav Šmíd

Dobrý den, město Tišnov žádnou takovou vyhlášku nevydalo. Děkuje se ale za Váš podnět – bude postoupen vedení města na posouzení.

Mgr. et Mgr. Jaroslav Salajka / právník města,

Odbor kancelář starosty a vnějších vztahů

Dobrý den, dne 6. 8. bylo napsáno, že kontejnery z ulice Tyršova byly odvezeny z důvodu plánované rekonstrukce. Nikde jsem nenašel žádnou informaci o plánované rekonstrukci na ulici Tyršova či v blízkém okolí v letošním roce. Na kdy je tedy plánovaná nějaká rekonstrukce a o co se bude jednat? Radek Poul

Dobrý den, nejde o rekonstrukci ulice Tyršova. Jedná se o změnu podoby odpadového stání. Stavební firma bohužel musela vzhledem k aktuální situaci posunout termín dokončení.

Odbor správy majetku a komunálních služeb

Texty jsou v původním znění – bez redakčních úprav

CO DĚLAT, KDYŽ VÁM TIŠNOVSKÉ NOVINY NEPŘIJDOU DO SCHRÁNKY?

Postup je možný třemi cestami:

- Ozvat se do redakce** (telefonicky, mailem) a sdělit svou adresu. My zjednáme nápravu, tj. doručíme chybějící výtisk zdarma.
- Zastavit se do redakce** na Mlýnskou 152, kde si noviny můžete vyzvednout sami.
- Zakoupit si noviny** v některém z prodejních míst.

Nedoručení novin v rámci Tišnova není automaticky selhání kolportéra. Jedním negativním jevem je **kradení novin ze schránek**, což je nešvar očividně pozorovaný a je často zapříčiněn tím, že řada příjemců má tak malé dopisní schránky, že se do nich A4 formát novin nevléze a zůstane čouhat ven. Druhým negativním jevem je **špatná možnost vstupu do prostor bytových domů, kde jsou schránky**. To se týká řady nejen starších paneláků, kde se není možné na nikoho dozvonit, nebo je přístup odmítnut úplně. Třetí možností je, že noviny vyzvedne jiná osoba z rodiny, a příjemce pak shání noviny neoprávněně u nás. Nezdráhejte se však chybějící doručení nahlásit. V Tišnově přibývá nových domů i bytů, a ne vždy se včas dozvíme, že máme nové doručovací místo.

Vladimír Vecheta, redakce Tišnovských novin, MěKS Tišnov

Využijte sílu bylinek ukrytou v MaxiVita elixírech

Spoléháte během podzimu a zimy na recepty babiček a prababiček, které znaly snad všechny bylinky světa a dokázaly umíchat nejrůznější sirupy na vaše nemoci? My ve VITARu je používáme k výrobě MaxiVita Bylinných elixírů, abyste potřebné bylinky mohli mít jednoduše po ruce. Vznikají přímo v našem tišnovském závodě a dostupné jsou v běžné obchodní síti i v naší podnikové prodejně.

Jitrocel, lípa, mateřídouška, echinacea, plicník a další rostliny pomáhají lidem už po staletí. Historie tradiční čínské medicíny, která má bylinky také v oblibě, s nimi pracuje dokonce více než 5000 let. Obklopují nás i dnes a některé si můžeme natrhat v přírodě nebo vypěstovat na zahrádce. Nikdy ale nevíme přesně, kolik účinných látek se v nich skrývá. Záleží na místě, kde bylina roste, na období sklizně, kvalitě půdy i ovzduší, množství vláhy a dalších proměnných. „Naproti tomu existují i takzvané standardizované extrakty, u kterých všechno přesně víme. Tyto extrakty se využívají i v doplncích stravy vyráběných u nás,“ říká Jana Pszczolková, ředitelka vývoje a kvality VITARu.

Výluh, nebo extrakt?

Připravujete-li si doma různé přípravky z bylinek, můžete využít macerace, vý-

luhu nebo odvaru, což jsou rozdílné postupy pro získání prospěšných silic. Požívají se také tinktury nebo extrakty. A velmi oblíbeným výsledným produktem jsou sirupy. „V sirupech figuruje cukr, který je tepelně upravený a dává výrobku příjemnou sladkou chuť. Zároveň působí v sirupu i jako konzervant,“ vysvětluje Jana Pszczolková.

Společně s rozpuštěným cukrem jsou samozřejmě v sirupu i bylinné extrakty, při výrobě doplňků stravy se přidávají také různé vitamíny nebo minerální látky. „My vycházíme z receptur lidového léčitelství a ověřené bylinky doplňujeme i dalšími účinnými látkami. Naše MaxiVita Bylinné elixíry jsou dostupné v 10 druzích a mezi lidmi jsou nesmírně populární. I díky tomu, že je seženete v každém obchodě či drogerii,“ doplňuje Jana Pszczolková.

Dnes už tedy nepotřebujete znalosti našich babiček a prababiček, abyste měli během podzimu a zimy po ruce tu pravou vzpruhu pro sebe i své děti. Spolehnout se totiž můžete i na bylinné sirupy vyráběné v tišnovském areálu VITARu. Mimo jiné tím máte jistotu, co přesně se v sirupu nachází a jaká přírodní síla je v nich ukryta.

MaxiVita Bylinné elixíry koupíte na www.nasevitaminy.cz nebo přímo v podnikové prodejně na vrátnici tišnovského výrobního závodu VITARu, kde si můžete vyzvednout i svou objednávku z e-shopu.

VITAR, s. r. o. Výrobní závod Tišnov

Přidejte se k nám!

Nabízíme stabilní zaměstnání

Aktuálně obsazujeme pozice:

- ✦ **operátor/ka výroby**
(do třísměnného a nepřetržitého provozu),
nástupní mzda 20 000–25 000 Kč
- ✦ **mechanik, elektromechanik**
nástupní mzda 27 000–35 000 Kč

Proč pracovat ve VITARu:

- ✦ výrazně jsme navýšili nástupní mzdu
- ✦ další nárůst mzdy po zaučení zaručen
- ✦ čtvrtletní docházkový bonus ve výši 6 000 Kč
- ✦ finanční i nefinanční benefity
- ✦ po jednom roce smlouva na dobu neurčitou

Pracujte v blízkosti vašeho bydliště, neztrácejte čas dojížděním.

Staňte se součástí našeho týmu

www.vitar.cz/kariera | tel.: 577 644 709 | e-mail: krhankova.hana@vitar.cz

EVROPSKÝ TÝDEN MOBILITY

Blanka Jebáčková, Monika Křištofová

Probouzím se v roce 1985.

„Vstávej a nasnídej se!“ *Slyším bouchnutí dveří. Máma odchází do práce a já musím vstávat do školy. Za chvíli bude zvonit Lenka, chodíme do školy společně. Na rohu ulice Na Rybníčku už na nás čeká Monika. Je pondělí, máme si toho tolik co říct... Kolem nás jde skupina kluků, vůbec si nás nevšímají. Petr vypráví cosi zajímavého. Všichni míříme do školy. Ulice je plná dětí s aktovkami. Mladších, starších. Po ulici jdou také rodiče, kteří vedou malé děti do mateřské školy.*

Probouzím se v roce 2020.

„Vstávej! Jdu do garáže, za 20 minut odjždíme, tak spěchej!“ *Slyším bouchnutí dveří, pípnutí dálkového ovládání. Dveře od garáže se samy otvírají. Musím si pospíšet. Když mně to dlouho trvá, táta se zlobí, že nestíhá. Veze mě do školy. Auto tiše šumí a z vyhřívání sedadla se mi nechce. U školy není opět kde zastavit. Po chvíli čekání v řadě aut zajždíme přímo před školu.*

Z okolních aut vystupují děti a všichni míří ke vstupním dveřím školy. „Zase přijedu pozdě,“ vzdychá táta. „A ještě mě čeká zdržení v koloně přes Kuřim.“ Loučíme se a já vstupuji do budovy školy.

Tolik se změnilo. Rozdíl 35 let. Jiné století, jiná doba. Bylo by krásné zpomalit, mít více času. Na sebe, na rodiče, na kamarády...

Kampaň „Pěšky do školy“ má jasný cíl. Zvýšit přirozený aktivní pohyb dětí, rozvíjet komunikaci rodičů s dětmi, všimnout si okolí a hlavně snížit dopravní záťaž u škol. To, co zní jednoduše, je v praxi nelehký úkol. Auto je v dnešní době pohodlný prostředek pro rychlé přemístění. Pro děti bezpečné, pro rodiče rychlé.

Pojďme se, prosím, společně snažit vyměnit někdy auto za kolo, za koloběžku, vyrazit do školy pěšky, povídat si, pozorovat okolí, šetřit životní prostředí a učit své děti bezpečnosti v dopravě.

Přesně o to jsme se v rámci týdne mobility snažili i my ve škole. Ve dnech 16. a 17. 9. na hřišti a dopravním hřišti u naší školy probíhaly lekce dopravní výchovy ve spolupráci s Městskou policií Tišnov a BESIP. Žáci si vyzkoušeli jízdu zručnosti na kolech, zopakovali dopravní značky, křížovatky a výbavu kola. Děti z prvních tříd besedovaly s příslušníky městské policie. Všichni žáci 1. stupně si také během procházek po okolí připomněli bezpečnost silničního provozu a současně se zamysleli nad důsledky automobilové dopravy na čistotu přírody. Výstupem z akce byly výkresy a výrobky s dopravní tematikou, úvahy, grafy – druhy dopravy našich dětí do školy nebo počty projíždějících aut před školou. V pondělí 21. 9. prošli zástupci žákovské samosprávy se starostou města, panem Jiřím Dospíšilem daný úsek cesty ke škole. Využili tak příležitosti probrat palčivá témata tišnovské dopravy a poskytl také pár námětů na zlepšení bezpečnosti pro chodce a cyklisty. ☺

DOPRAVNÍ DOPOLEDNE DĚTÍ ZE SLUNÍČKA

Děti z MŠ Sluníčko

V rámci Evropského týdne mobility jsme se vydali na návštěvu dopravního hřiště u ZŠ Tišnov, nám. 28. října. Paní vychovatelky ze školní družiny měly pro nás, předškoláky ze Sluníčka, připravený zajímavý program. Na čtyřech stanovištích jsme si mohli prakticky ověřit své znalosti a dovednosti z oblasti dopravní výchovy.

Na prvním stanovišti bylo naším úkolem správně vybrat a seřadit barvy a nakreslit co nejhezčí semafor. Dále jsme do předkresleného semaforu vkládali barevná víčka. Vše jsme zvládli, a proto nás naše paní učitelky i vychovatelky ze školy pochválily. Při plnění úkolů jsme si povíдали o tom, jaká pravidla dodržujeme při přecházení vozovky a proč jsou důležitá. Na druhém stanovišti byl pro nás připraven slalom, a to ne ledajaký. S velkou pálkou a malým míčkem jsme si vyzkou-

šeli, jak umíme být pozorní a obratní při chůzi mezi překážkami. Procvičili jsme si orientaci v prostoru, balanční dovednosti a soustředěnost.

Další stanoviště bylo na dopravním hřišti. Zde jsme si nejdříve zopakovali znalost dopravních značek, některých dopravních předpisů pro chodce, cyklisty i řidiče. Ty jsme si pak prakticky vyzkoušeli při jízdě na koloběžkách a odrážedlech. Velice se nám také líbila aktivita, při které jsme v rámci hry s padákem nejdříve uvolnili celé tělo, pak jsme poznávali barvy, probíhali a schovávali se pod ním a třefovali se míčkem do jeho středu. Velkou radost nám udělalo překvapení v podobě odměny. Za snahu, znalosti, aktivitu a zvládnutí všech úkolů jsme dostali omalovánky a obrázky s tematikou dopravní výchovy. Celé dopoledne se vydařilo, počasí nám přálo a my jsme

odcházeli nadšení a plní zážitků. Děkuje me ZŠ Tišnov, nám. 28. října, za pozvání a vzorně připravené dopoledne. Těšíme se na další společnou spolupráci. ☺

Na dopravním hřišti u ZŠ nám. 28. října.

Foto: archiv MŠ Sluníčko

FOTOGRAFICKÝ KURZ

Libor Šuhajda, lektor kurzu Fotodílňy

V letošním školním roce Inspiro spouští další ročník fotokurzů s názvem Fotodílňy, které jsou určeny pro všechny zájemce o fotografování. Přihlásit se může kdokoliv – ti, kteří se chtějí naučit fotit, ale také ti, co už nějakou dobu fotí, ale chtěli by vyzkoušet něco nového.

Fotografování je krásná a zábavná činnost, ale ne vždy se člověku chce (nebo to prostě nějak nejde) vzít si foťák a jít si fotit.

Proto se nebojte a přijměte pozvání na další ročník Fotodílen. Pojdme spolu nafotit úžasné snímky a posunout své fotografické vidění zase o kousek dál.

A co jsou to Fotodílňy? Hlavní myšlenkou je příležitost pro účastníky vyzkoušet si vyfotit jiný fotografický žánr, než co běžně fotí. Fotodílňy probíhají formou učební hodiny a domácí části. Na jednotlivých lekcích si vysvětlíme a ukážeme techniku fotografování daného tématu. V domácí části je úkolem účastníků nafotit fotku na zadané téma. Důležitou součástí kurzů je však i diskuze a zpětná vazba nad výtvoři účastníků.

Pro pokročilé účastníky, kteří už se svým fotoaparátem kamarádí, otevíráme alternativu Fotodílen i pro ně. Od kurzu pro začátečníky se liší náročností témat. V průběhu celého roku se budeme věnovat i pokročilým úpravám fotek anebo si zkusíme třeba i nějaké jednoduché „fotoprojekty“. Na závěr školního roku je plánovaná výstava fotek.

Pokud Vás nabídka Fotodílen zaujala, pak se stačí jen přihlásit a těšit se na výtvoři. Přihlašování je možné na webu Inspira (svinspiro.cz), v nabídce Kroužky a kurzy. Začínáme od 3. listopadu!

ŘEMESLA – U NÁS DOMA

Kateřina Kessnerová

ZŠ a MŠ Doubravnicko je dlouhodobě zapojena do projektu „Tady jsme doma – regionální folklor do škol“, který zaštituje Národní ústav lidové kultury. Projekt si klade za cíl začlenit regionální tradice lidové kultury do 1. stupně základních škol a prohlubovat kulturní vnímání dětí. Díky zapojení naší školy do projektu jsme se zúčastnili mimo jiné Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice 2017 a 2019, přičemž v prvním roce nám byl udělen titul „Laureát MFF Strážnice 2017“.

Každý rok je v rámci projektu Tady jsem doma vybráno nějaké téma, letos to byla „Řemesla“. Vládou vyhlášená nouzová opatření a domácí karanténa nám však příliš nepřály toto téma zpracovávat ve škole, tak jej dostaly děti za úkol jako domácí projekt. Vyrobit vlastníma rukama cokoli z čehokoli. Pomáhat směli i další členové domácnosti. Bylo až neuvěřitelné, co děti (často s pomocí rodičů, sourozenců, prarodičů...) dokázaly vyrobit. Přicházely fotografie výroby klobás, pečení chleba a perníků, dřevěné stoličky i funkční kuše, hliněných nádob i šitých a vyšíváných dekorací a spoustu dalšího. Ověřili jsme si také, že společná práce na výrobcích velmi podpořila, krom rukodělné činnosti, také komunikaci a sounáležitost v rodinách.

Jako druhý úkol měly děti udělat průzkum o řemeslech v rodině. Pátraly po tom, jakými řemesly či povoláními se zabývali rodiče i starší generace, jestli si nějaké řemeslo předávali po pokolení atd. Někteří našli i dobové fotografie. Ve výpovědích dětí bylo zřejmé, že vyprávění s dědečkem nebo prababič-

kou bylo pro ně zajímavé a inspirující. A co je nejvíc bavilo? Prý „šmejdění na půdě“.

V polovině září měly být práce dětí prezentovány na pracovním semináři ve Strážnici. Ten se, bohužel, ze známých důvodů nekonal.

Výrobky dětí v rámci domácího projektu „Řemesla“.

Foto: archiv ZŠ Doubravnicko

KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

V PROJEKTU MÍSTNÍ AKČNÍ PLÁN ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ NA TIŠNOVSKU

Petra Šnepfenbergová, Hana Šolcová

V rámci projektu MAP II se pravidelně schází pracovní skupina Kariéroví poradci. Naše setkání se konají ve firemním prostředí některého z regionálně významných zaměstnavatelů. Takto jsme společně navštívili firmy Siemens Drásov, GDP Koral Tišnov a IN EKO Team Tišnov. Další setkání je naplánováno v závodu Vitar Železné. Součástí takové pracovní návštěvy je vždy setkání se zástupcem firmy, prezentace o firmě a prohlídka výroby. Diskutujeme společně nad možnostmi, jak propojit firemní prostředí (reálné prostředí práce) se školním světem, a hledáme možnosti spolupráce.

S tímto cílem a za finanční podpory města Tišnova vznikne do konce tohoto roku Metodika pro spolupráci firem se školami a aktuální seznam firem z našeho regionu, které jsou různými formami připravené spolupracovat se školami. Materiály budou k dispozici jak firmám, tak školám. S následnou přípravou společné akce pak může poradit sdílená kariérová poradkyně v rámci projektu MAP II (ta pomáhá školám plánovat a realizovat aktivity kariérového rozvoje žáků) nebo zástupce firemního prostředí a člen pracovní skupiny Vít Heinz (autor Metodiky).

Bohužel již dlouho připravovaný Veletrh zaměstnavatelů, který se měl konat začátkem listopadu, musíme s ohledem na aktuální společenskou situaci odsunout na jaro 2021. Věříme, že příští podzim také zopakujeme úspěšný Veletrh středních škol, případně obě akce spojíme.

A jak konkrétně může vypadat spolupráce firmy a základní školy?

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE ZE ZŠ DEBLÍN

Abychom žáky naší školy mohli pustit do velkého světa, ve kterém se neztratí, je naším cílem nabídnout jim co nejvíce příležitostí se s ním potkávat, porozumět mu, co si žádá, a na základě těchto zkušeností pak upevňovat a dále si rozšiřovat podnikavé kompetence.

Jedním takovým setkáním s trhem práce byla spolupráce s firmou Kampos, s. r. o., v Kuřimi a panem Vítem Heinzem personálním manažerem a nadšeným šířitelem zkušeností s praxí do škol.

Nešlo pouze o exkurzi a seznámení se s výrobou ve firmě. Cílem bylo dozvědět se, jak taková firma funguje, které pozice jsou zde zastoupeny a jaká je jejich zodpovědnost. Žáci ve skupinkách vedli rozhovor s šesti osobami různých profesí. Na základě získaných informací následně každá skupina zpracovala inzerát s jasně definovanými požadavky na znalosti a dovednosti, které musí taková pozice mít.

Druhý den pak ve škole proběhla 4hodinová projektová výuka s panem Heinzem. Prostřednictvím business hry si žáci vyzkoušeli, jak fungovat v určité pracovní pozici a společně vzkřísit firmu Buráky spol. s. r. o. Na konci pak museli předstoupit před

bankéře a obhájit svůj požadavek na získání úvěru, aby firma mohla dál existovat a prosperovat.

Několik postřehů od žáků samotných: „Zjistili jsme, jak umíme spolupracovat s lidmi a že různé posty jsou náročnější, než jsme mysleli.“ – „Pomohl nám řešit problémy hned a nenechávat to na později.“ – „Zjistili jsme, jak jsou jednotlivé pozice ve firmě hodně důležité a že bez žádné z těchto pozic firma nedokáže pracovat.“

Setkání kariérových poradců ve firmě GDP Koral Tišnov.

Foto: Petra Šnepfenbergová

ŘÁD DĚTSKÉHO ÚSMĚVU

Radka Štěpanovská a Zuzana Kurdiovská

Stalo se už tradicí, že Studánka každoročně oceňuje místní podnikatele a další subjekty, kteří nabízejí rodinám s dětmi příznivější podmínky pro každodenní život. Řád dětského úsměvu předávají zástupci rodinného centra v rámci oslav Studánkových narozenin, které se konají začátkem září. V letošním roce jsme ocenili Potraviny Trio Jiří Halouzka za vstříčný přístup k rodinám s dětmi.

Projekt Řád dětského úsměvu usiluje o zkvalitnění veřejných míst a budov, jako jsou náměstí a ulice, úřady, instituce, čekárny, restaurace, obchody, nákupní střediska, kulturní, sportovní a zdravotnická zařízení. V minulých letech jsme ocenili například město Tišnov za nově vybudovaný Park pod kostelem (2019), restauraci Tišnovská Rychta (2018) nebo U žirafky – dětská obuv Tomáš Odehnal (2017). Od roku 2005, kdy bylo toto ocenění uděleno poprvé, je získalo již 32 subjektů z Tišnova a okolí.

Každý subjekt je hodnocen podle specifických možností, které ve své oblasti může nabídnout. Obecně platí níže uvedená kritéria, nemusí být ale splněna všechna najednou.

- 1. Bezbariérový přístup:** Důležité je, aby existovala snadná možnost, jak bariéry překonat s kočárkem či invalidním vozíkem – nájezdové rampy, výtahy, ochotná osobní asistence.
- 2. Vstřícnost rodině:** Děti vítané. Subjekt například poskytuje rodinné slevy nebo má k dispozici dětský koutek. Důležitá je také ochota a tolerance personálu, úředníků, prodávačů.
- 3. Čisté, zdravé a nekuřácké prostředí**

- 4. Ohleduplnost k životnímu prostředí:** Třídění odpadu. Maximální snaha o používání recyklovatelných předmětů. Využívání místních produktů.
- 5. Zaměstnavatelé jsou vstřícní** k zaměstnancům s malými dětmi.

Protože tam, kde je dobře dětem, je dobře i nám dospělým. ☺

Řád dětského úsměvu letos převzala Marta Jerošková, vedoucí obchodu Potraviny Trio Jiří Halouzka. Foto: Kateřina Hromčková

JSME TU PRO VÁS UŽ DVA ROKY

Šárka Ondráčková

Dva roky fungování dětské skupiny utekly stejně rychle jako voda v potůčku, a s koncem prázdnin tak skončil i náš dvouletý projekt s názvem „Dětská skupina v RC Studánka“, který byl spolufinancován z OPZ prostřednictvím MAS

Foto: Šárka Ondráčková

Brána Vysočiny a finančně podporován městem Tišnovem. Díky schválení navazujícího projektu však můžeme další dva roky pokračovat v provozu.

Dětská skupina Potůček má kapacitu 23 míst a je určena pro 2–4leté tišnovské děti. Za uplynulé 2 roky „proplulo“ Potůčkem 46 dětí, o které se staraly tři kvalifikované pečovatelky a školnice (příprava svačinek, výdej obědů a úklid).

Režim a náplň dne jsou podobné jako v běžné MŠ, jsou však přizpůsobeny nižšímu věku dětí. Největší důraz je kladen na socializaci ve vrstevnické skupině s ohledem na individuální přístup k dítěti, na rozvoj sebeobsluhy dětí – při oblékání, obouvání, stolování, osobní hygieně, úklidu hraček a samostatnosti (snaha domluvit se a spolupracovat, vyjadřovat svoje potřeby, rozvíjet řeč).

Během dne se střídají výtvarné, hudební, pohybové a jiné činnosti k rozvoji rozumových a poznávacích schopností, které jsou propojeny týdenním a měsíčním výchovným plánem. Využíváme také Montessori pomůcky a jsme zapojeni do projektu Výchova ke ctnostem a dobrým vlastnostem, zaměřeným na vnímání sebe i vztahy mezi dětmi.

Kromě pohodových chvil jsme však zažili i chvíle krušné, kdy nám po prvním měsíci fungování vyplavila prostory prasklá trubka topení a my jsme zajišťovali náhradní místo pro pobyt s dětmi.

Na závěr bychom chtěli touto cestou poděkovat za spolupráci městu Tišnov, Muzeu města Tišnova, SVČ Inspiro, solné jeskyni, Městské knihovně Tišnov a dalším, ale hlavně děkujeme za výbornou spolupráci rodičům. ☺

IMUNITA SE S VIRY VYPOŘÁDÁ

S JIŘÍM BERANEM O MEDICÍNĚ, COVIDU A ŽIVOTNÍM OPTIMISMU

Vladimír Vecheta

Prof. MUDr. Jiří Beran, CSc. (*1960), ředitel a vedoucí lékař Centra očkování a cestovní medicíny v Hradci Králové. Založil a vedl obdobné centrum při Klinice infekčních nemocí Fakultní nemocnice v HK. Je vedoucím Samostatného výukového pracoviště tropické a cestovní medicíny Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví v Praze a vedle řady dalších medicínských rolí má tento důstojník v hodnosti podplukovníka v záloze úzký vztah i k Tišnovu.

Pane profesore, s Vaším jménem je spojena řada „rolí“ epidemiologa, infektologa, vakcinologa, takže je pochopitelné, že se na Vás zvláště v současnosti obrací veřejnost s otázkami k epidemii choroby COVID-19. Asi se tématu nevyhneme ani v Tišnovských novinách, ale začal bych určitě odjinud. Které místo se Vám vybaví, když uslyšíte „Tišnov“? Asi se mi vybaví hned několik míst. Revoluční ulice, kde jsem vyrůstal, Gymnázium Tišnov, kde jsem získal nejlepší přátele a prožil první velké lásky, a tělocvična ZŠ Smíškova, kde jsem hrával basketbal.

Prozradíte nám podrobněji, kde jste strávil dětství a jaký je Váš vztah k Tišnovu? Máte zde příbuzné, kamarády, známé? Nějaké oblíbené místo, kam se třeba zajdete podívat, když sem zavítáte?

Dětství jsem prožil v Tišnově, bydleli jsme v Revoluční ulici a docházel jsem do ZŠ Smíškova. Řekl bych, že pevné přátelské pouto mám s některými spolužáky z gymnázia, a dokonce tři z nich, prof. Hanka Švábenská, prof. Radek Hort, prof. Ivan Miovský, tam dnes učí jako profesori. V Tišnově ještě žije můj tatínek a moje starší sestra Alena zde působí jako odborná lékařka dermatovenerologie. Kdykoliv přijedu do Tišnova, projdu si celé město – od nemocnice až po nádraží nebo koupaliště a někdy se vyšplhám i na rozhlednu.

A co a kdy vás odválo odtud pryč?

Z Tišnova jsem odešel počátkem srpna 1979, kdy jsem nastoupil na tehdejší

Jiří Beran.

Foto: archiv Jiřího Berana

ší Vojenskou lékařskou akademii Jana Evangelisty Purkyně v Hradci Králové a od podzimu 1979 jsem začal studovat na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové.

Vaše jméno figuruje mezi „významnými absolventy tišnovského gymnázia“, které si letos připomíná 100. jubileum založení. Máte nějakou zajímavou, humornou nebo pozitivní vzpomínku na studentské roky zde?

Všechny moje gymnaziální roky jsou jen a jen s pozitivními vzpomínkami. Ve zkratce se dá říci, že můj pobyt na gymnáziu byl, je a bude pro mě obrovskou „srdeční“ záležitostí a že nejen vlastní studium, ale i tehdejší celková atmosféra na škole mě zásadně ovlivnila a určitě mě ovlivňuje dodnes. Jednou z nejdůležitějších osob, která na mě tehdy působila a i po mnoho dalších let, byl pan profesor Josef Tesař.

Gymnázium jste končil v 80. letech 20. století a Vaši další cestu označuje prolínání armády a medicíny. Bylo to spojení náhodné nebo záměrné? Přivedla Vás armáda k medicíně nebo zájem o medicínu do armády?

Bylo to to druhé. Zájem o medicínu mě přivedl do armády, protože v té době studovala medicínu moje starší sestra a v rodině nebylo dost peněz na studium dvou dětí. Šel jsem do armády, o které jsem nic nevěděl, protože poslední, kdo byl z našeho rodu v armádě, byl dědeček Josef, který bojoval na Piavě. Když jsem v roce 1979 do armády nastoupil, tak jsem z toho byl vykojený, protože věci spojené s armádním životem jako služby apod. pro mne byly úplně novou zkušeností.

A proč zrovna medicína? Nějaký rodinný zájem, zkušenost nebo vzor?

My jsme s oběma sestrami Alenou a Janou bývali velmi často v tišnovské nemocnici za naší maminkou, která tam pracovala v biochemické laboratoři. Tak jsme to prostředí znali a samozřejmě se nám líbilo. To byl jeden z těch základních vzorů, který nás také motivoval k volbě povolání, ve kterém budeme moci lidem pomáhat. Alena a já jsme lékaři a Jana je zdravotní sestra.

Jako lékař jste tedy strávil spoustu času v armádě. Jak na vás armáda zapůsobila? Byla to nutná oběť zájmu o lékařské studium nebo jste se s rolí vojáka z povolání i více ztotožnil?

Já jsem tam nebyl zas tak dlouho. Promoval jsem v roce 1985 a byl jsem v armádě do roku 2001, tedy všeho všudy 16 let. Čili už jsem mimo armádu delší dobu, ale zvláště po revoluci, tedy po roce 1989 jsem byl svým způsobem i hrdý na to, že v té armádě jsem. Navíc jsem od roku 1994 do roku 1997 vykonával funkci prorektora pro vědu, výzkum a zahraniční kontakty na Vojenské lékařské akademii JEP v HK a to mi otevřelo oči v tom, že existují státy, kde je armáda i prestižním lékařským a vědeckým pracovištěm.

Zahraněních misí s českými vojáky jste se ale neúčastnil.

Ne. Ty se začaly organizovat ve větší míře někdy po roce 1998. Mě to tedy minulo. Já jsem odešel z armády před tím, než se začalo mohutně do misí jezdit.

A dá se říci, že Vám profesní spojení s armádou poskytlo k Vaší práci a výzkumu komfortnější podmínky, než by tomu bylo v civilním akademickém prostředí?

Po revoluci v roce 1989 určitě armáda poskytla pro moji práci a výzkum komfortnější podmínky. Dala mi možnost cestovat, prezentovat výsledky a navazovat kontakty u partnerských institucí v Mnichově, Lyonu a u amerických armádních výzkumných institucí.

A jsme u té medicínské specializace – hygieny, epidemiologie... Jaké místo vlastně zaujímá v rámci spektra medicínských odborností? A co Vás na tomto oboru zaujalo, že jste se vydal tímto směrem?

Především epidemiologie je důležitým oborem v medicíně, na který se dlouho pohlíželo jako na druhořadý. Ale to, že jsem se epidemiologii věnoval, mi umožnilo jít už po pěti letech praxe zpátky na akademickou půdu. Během studia a krátce po něm jsem chtěl být spíše chirurgem a hodně stáží jsem na chirurgii trávil. Nakonec je jedno, jaký obor v medicíně děláte – stačí, abyste ho dělal do hloubky, a ihned se v něm najdete. To se mi určitě povedlo.

Když zmiňujete zájem o chirurgii, jste původní specializací chirurg?

Ne, to nejsem. Sice jsem se o chirurgii velmi zajímal, takže např. když jsem měl stáž ve Vojenské nemocnici v Brně, tak jsem chodíval odpoledne a na noc do Úrazové nemocnice v příjmové dny na příjem pomáhat. Ale nakonec jsem zůstal u epidemiologie.

S Vaším jménem jsem se poprvé setkal při práci v cestovní kanceláři, kdy jsme řešili očkování pro klienty na zájezdech. Vakcinace a cestovní medicína také je Vaše nejdominantnější pracovní zaměření. Přivedla Vás k tomu odbornost nebo „zážitky z cest“?

Do cestovní medicíny mě přivedly mezinárodní organizace se zaměřením na cestovní medicínu, které asi od roku 1985 začaly sdružovat existující a vytvářet nová pracoviště cestovní medicíny v důsledku tlaku turistů, požadujících dobrou prevenci včetně očkování před cestou, i dobrá vyšetření po návratu z cest. Tak jsem založil centrum očkování a cestovní medicíny nakonec ve všech institucích, ve kterých jsem pracoval. Založili jsme i Sekci tropické a cestovní medicíny při Společnosti infekčního lékařství, které jsem od roku 1998 po dvě volební období předsedal.

Jaká klientela se na Vás v našich mírných středoevropských podmínkách obrací?

Většinou je klientela různorodá. Obracejí se na mě cestovatelé různých věkových skupin, postavení i příjmů. Jsou to studenti odjíždějící studovat do zahraničí, pracovníci palubního personálu, kteří chtějí pracovat u leteckých společností, osoby, které odjíždějí pracovně do zahraničí, a pak běžní turisté.

Takže nyní k těm epidemiologickým otázkám. Svět zápasí s COVIDem, ale rodina nepřátelských chorob má celou řadu „zajímavých“ členů. Které světové nemoci považujete vy osobně za nebezpečné pro běžnou populaci? Nejsou takové hepatitidy a nilská horečka daleko závažnější?

Určitě COVID-19 nepatří mezi klinicky nejtěžší onemocnění a jeho průběh nebo počty zemřelých jsou v relativních číslech nižší než u chřipky. Problém je ale v tom, že chřipkou onemocní v ČR cca 0,5 až 1 milion osob během jednoho roku a zbytek populace má v nějaké formě částečnou nebo zkrácenou ochranu. To ale u COVID-19 neplatí, protože k němu je vnímavý každý, kdo onemocní neprodělá. Ohledně tíže onemocnění, karanténních opatření i frekvence možného onemocnění patří k více nebezpečným určitě žloutenka typu A, která ve věku nad 40 let může mít až smrtelný průběh.

Nebezpečí COVIDu-19 tedy spočívá v jeho novosti, a tím pádem daleko plošnější možnosti šíření než u „starých virů“?

My máme vůči jiným virům, které se tady vyskytují, včetně virů chřipky určitý stupeň rezistence a to u tohoto koronaviru není. Každý člověk si tím tedy buď musí projít, nebo být očkovan. Jiná možnost není na to, aby byl člověk vůči tomuto onemocnění imunní.

Je tedy lépe, když zdravý člověk COVID-19 prodělá, než když se před ním bude extrémně chránit a neustále utíkat?

Určitě. Jak jsem zmiňoval jinde, je lépe se těmto virům postavit s tím, že imunita se s nimi vypořádá. Mladý zdravý člověk se nemusí při prodělání tohoto onemocnění ničeho obávat. Základní faktory, které svědčí, že onemocnění bude probíhat hůře, je samozřejmě vyšší věk, extrémní obezita a např. těžká cukrovka. Což už jsou mezi lidmi spíše výjimky. Ale určitě by mělo vést k tomu, aby lidé se sebou

něco dělali, aby se začali hýbat a aby ta chronická onemocnění a jejich kontroly neoddalovali, ale se svým lékařem si nastavili léčbu a dodržovali ji.

Proč hraje zrovna obezita tak negativní roli?

Tukové buňky se tváří pro organismus jako cizorodé. Tělu není vlastní, že má nadměrnou část v tukové tkáni, a to na to reaguje tím, že vytváří prvky chronického zánětu. Imunitní systém se tak potom pere sám s obezitou a už nemá dostatečnou kapacitu na to, aby se mohl prát s viry.

I laik už v minulosti evidoval zárodky lokálních epidemií, jako byly SARS, MERS, ebola, ale lokálními zřejmě i zůstaly. Čím to, že zrovna COVID-19 (tedy příslušný virus) zamořil celý svět?

To souvisí především s obrovským cestováním a s tím, že COVID-19 probíhá u více jak poloviny osob bezpříznakově a ty ho mohou šířit dále. Do loňského roku cestovalo ročně po světě více jak jeden a půl miliardy lidí.

Setkal jsem se s názorem, že koronavirus ve skutečnosti unikl z laboratoře a nepochází z přírody. Je to možná hypotéza nebo čirá spekulace?

S probíhajícími výzkumem se sbírají důkazy, aby se prokázalo, jestli virus pochází z laboratoře nebo ne. Obecně se dá říct, že je tento virus výjimečný tím, že je jako by složený ze dvou virů a to rozdělení je velmi přesné. Pokud máte běžný virus, který vznikne např. kombinací viru prasečí, ptačí a lidské chřipky, tak v sobě nese jen části těchto struktur. U tohoto koronaviru je ta změna struktury rozsáhlá a přesná, že se dá spekulovat, že mohla vzniknout laboratorně, ale ty jasné důkazy k tomu chybí.

A jaké místo na stupnici nebezpečnosti epidemických chorob COVIDu dáváte?

Z hlediska individuálního, pokud by byla škála od 1 do 10, tak asi někde na 4, z hlediska populačního asi někde okolo 7–8. Když to srovnáme pro vysvětlení se známými chorobami, tak 1 bude rýma, a 10 bude chronická virová hepatitida C. Individuální pohled je klinický průběh u jednoho člověka. Takže na té individuální úrovni to není tak špatné.

Z hlediska populačního to může být velký problém. Uvádím vždycky příklad, že je tady (v ČR) 9 mil. lidí, kteří mohou toto onemocnění prodělat, a u 60% z nich,

tj. 6 mil., to bude probíhat bez jakýchkoliv příznaků a u 3 mil. to onemocnění bude probíhat s nějakými příznaky, u 2%, tj. 60 tis., bude muset dojít k hospitalizaci. To má význam na zátěž zdravotnických zařízení. Kdyby najednou přišlo do nemocnic 60 tis. lidí s rozbitým kolenem, pak by byl problém je ošetřit. To samé platí u COVIDu.

Už v květnu tohoto roku jste v rozhovoru pro Český rozhlas zmiňoval, že naše situace z hlediska imunity vůči koronaviru je daleko lepší, než uvádí oficiální média. Poukaz směřoval na sledování neadekvátních parametrů protilátek. Takže zatímco podle médií bylo „pozitivních“ pár tisíc obyvatel, podle studie protilátek odlišné třídy povedené stomatology (MUDr. Studený a MUDr. Mounajjed) se s virem setkala už 1,4 mil. obyvatel a očividně bez jakýchkoliv projevů nemoci. Vidíte to stále stejně?

Vidím to pořád stejně. Onemocnění prodělává velké množství lidí, aniž to vědí. Když se podíváme na data a informace z USA, pak se předpokládá, že na jednoho testovaného a PCR pozitivního případně ještě deset dalších, kteří onemocnění prodělají a nevědí o tom. Např. ve Švédsku do dnešního dne celkem onemocnělo kolem 130 000 osob, zemřelo asi 6 000 a onemocnění se nešíří... U nás bylo infikováno zatím cca 110 000 osob a zemřelo 900.

Jaký význam má potom extrémní izolace, dlouhá karanténa a opatření?

Nejdůležitější je udržet počty nemocných a počty zemřelých na relativně nízké úrovni. A my jako ČR, ačkoliv tady propadáme hysterii, jsme v tom jedni z nejlepších v Evropě, protože naše smrtnost je v posledních měsících kolem 0,5–0,7%. Běžná smrtnost v Evropě je 4,5%, v USA 2,7%, v Jižní Americe 3,6%. Čili my na tom jsme velmi dobře.

My ale tyto informace dostáváme zkreslené tím, že se neustále jen počítají pozitivně testování, ale chybí nám srovnání...

To je chyba. My zde v ČR můžeme být úplně v klidu.

Tím, že budete testovat v relativně zdravé populaci, najdete tam pozitivitu lidí, kteří to před nedávnem prodělali a mají ve svém těle zbytky virů, nebo tam máte lidi, kteří onemocnění prodělávají, ale nemají vůbec žádné příznaky. Takže se při testu najdou zbytky nukleové kyseliny toho viru, ale to není princip, který se v běžné praxi uplatňuje u jiných infekčních nemocí. Běžné je,

že přijde osoba, která má symptomy, ta se vyšetří a pracuje se s ní. V této epidemii se to dělá tak, že se hlavně testuje a tím se testuje celá řada bezpříznakových lidí. To je dobré ale spíše pro poznání celé šíře dopadů epidemie na populaci. Proto vidíme, že až 60% lidí nemá vůbec žádné příznaky. To je velmi důležitá informace pro uklidnění populace. Nyní se ale respektuje přání osob, které řídí ochranu před epidemií, tedy kdo nemá žádné příznaky, ať nechodí na vyšetření. To nám pak dramaticky zvyšuje podíl pozitivních na testování, protože ti, co nemají příznaky, se netestují, a výsledky „nenařadí“. V létě jsme takto zjistili, že toto onemocnění je v šíření a klinických dopadech menší zátěží než chřipka, jen může najednou onemocnět více lidí. Ale jak jsem zmiňoval, máme tu potenciálně 60 tis. pacientů, kteří mohou přijít najednou do nemocnic, a 0,5–0,7% v nebezpečí úmrtí při plném promoření. Což se špatně poslouchá, a proto se ta epidemie pořád a pořád brzdí. U nás by bylo nejlepší, kdyby to proběhlo jako ve Švédsku.

Hlavní nemocí provázející epidemii je strach. Jak se léčí strach?

Tím, že se sdělují pravdivá data a ta se dávají do souvislosti a porovnávají se s něčím, co je lidem, již mají strach, blízké.

Kdybyste měl možnost veřejnost informovat o vývoji jakékoliv epidemie, sděloval byste počty nemocných nebo naopak uzdravených? Šířil zákazy nebo naopak doporučení?

Určitě bych sděloval všechny Vámi zmíněné ukazatele a jako nejdůležitější bych viděl počty hospitalizovaných a počty zemřelých. Ty bych neustále porovnával s chřipkou nebo jiným onemocněním, které lidé znají. To jsou základní ukazatele, které je nutné prezentovat.

Pokud bude vyvinuta očkovací vakcína, koho bude mít smysl očkovat?

Jednoznačně by očkování mělo směřovat do rizikových skupin. Nemělo by smysl proočkovat mladé a zdravé, protože by pak stále hrozilo, že bude virus cirkulovat v seniorské generaci a tito lidé by neustále byli hospitalizováni nebo umírali.

Vášim základním receptem jako správného imunologa je posilování vlastní imunity. Co takhle krátký recept ve třech větách: co dělat, abych byl odolnější?

Měl bych alespoň trošku *sportovat*, mít *pravidelnou a vyváženou stravu* a mít *pro-*

stor na koníček či relaxaci. Je to jednoduché a zároveň komplikované, protože to znamená u většiny lidí zásadně změnit styl života.

A jakou roli v udržování dobré imunity hraje očkování? Má smysl např. proti chřipce, když viry neustále mutují a vakcinace je pak jako střelba naslepo?

Myslím si, že jsou vakcíny, které jsou schopné vytvořit celoživotní imunitu, jako jsou proti žlutence A a B, proti žluté zimnici a dnes i proti vzteklině. Pak je celá řada vakcín, které dávají kratší ochranu, a nakonec jsou vakcíny proti chřipce, které jsou důležité u seniorů. Nezabrání onemocnění, které je ale mírné, zabrání však až 75% následným hospitalizacím a v 90% umrtím.

Když se na závěr vrátíme k Vašemu osobnímu životu. Co Vám dělá radost, jaké máte koníčky?

Mně vždy udělá radost, když se povede posunout výzkum nějaké vakcíny proti infekcím o kousek dál a pokud na tom mohu pracovat. Doma mi dělá radost to, že jsme s manželkou na stejné vlně a podporujeme se v běhání (obden 10km) a dalším sportování – do práce a po Hradci jezdím jenom na kole. A nakonec mě strašně baví, když vidím u nemovitostí, které moje žena pronajímá, že se dělají nějaké opravy a jak dobře to jde řemeslníkům.

Letos jste oslavil 60 let. Pro někoho jde o magický věk blízkého důchodu. Pro jiného hrůzu z nástupu stáří. Jak to vidíte vy?

Já se držím hesla, že důchod není o věku, ale o rozhodnutí. Moje práce mi umožnila, že jsem v posledních patnácti letech byl vždy přes zimu v tropických oblastech jihovýchodní Asie a tam jsem si mohl odpočinout. Krásně tak kombinuji práci a odpočinek.

A Vaše doporučení našim čtenářům?

Ať jsou optimističtí a usměvaví – prožíváme jednu z nejlepších etap lidského života a i přes drobné výkyvy se máme více než dobře. Máme obrovskou výhodu svobodné volby, pokud se nám nelíbí politici, volíme jiné, pokud se nám nelíbí programy v televizi, tak sledujeme internetové platformy. Je jenom na nás, zda se povzneseme nad drobné nedostatky demokracie a společnosti a život si užijeme.

Děkuji za rozhovor!

ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL NÁSTROJ CÍLENÉ PODPORY ZDRAVÍ

„Dnes, kdy je na historickém maximu střední délka života, má člověk neustálé obavy o zdraví, a není ochoten přijmout nemoc jako přirozenou součást života. Tyto obavy nikterak neumenšuje ani nebývalý rozvoj medicíny a zdravotní péče v posledních desetiletích. Stává se tak často díky svému strachu lehce manipulovatelným a **ve jménu ochrany zdraví je ochoten podřídit se téměř čemukoliv**. Expozice dnešního člověka zejména médiím je tak rozsáhlá, že nelze případný negativní vliv např. **mediální manipulace** podceňovat.

Využívání pojmu zdraví pro obchodní účely je zjevné, lze hovořit dokonce o jeho komercializaci. Obchod se zdravím se neomezuje jen na farmaka a potravinové doplňky, ale odehrává se i na trhu s potravinami, oblečením, vybavením domácností, volným časem, pojištěním, poradenstvím atd.

Kromě toho se zdraví stalo v moderní společnosti také **argumentem pro budování mocenských struktur**. A jak je vidět, z důvodu ochrany zdraví jsou lidé ochotni vzdát se části svých práv a podrobit se různým preventivním restriktivním opatřením apod. Což je ovšem až politicky zneužitelné.“

Na úvod našeho tématu jsme si dovolili ocitovat text PhDr. Michala Zvírotského, Ph.D., z roku 2014, jímž chceme poukázat jak na potřebu strážlivého rozumu při hodnocení současné společenské situace, tak na nadčasovost důležitých zásad a nepostradatelnost osobní zodpovědnosti při péči o vlastní zdraví. V následujícím textu tak dáváme prostor inspiraci z pera výživové poradkyně Pavly Hes, o práci se strachem se rozhovoří psychoterapeutka Šárka Kohoutková a pro ty, kdo potřebují za pomocníky jasné body a zásady, připojujeme malý seznam zdravého životního stylu.

Nenechte s sebou manipulovat a raději se inspirujte k vlastní iniciativě!

NEŽIJÍ PROTO, ABYCH JEDL JÍM PROTO, ABYCH ŽIL

Pavla Hes

Kvalita našeho života přímo souvisí s rovnováhou naší fyzické a psychické kondice. Zejména v dnešní době, kdy jsme atakováni stresujícími zprávami a situacemi, je vhodné zaměřit se na to, jak podpořit vlastní obranyschopnost. Minimálně v rámci péče o naše tělo toho lze udělat vskutku hodně. A proto se v tomto článku dotkneme tématu, které všichni řešíme každý den a které zásadním způsobem ovlivňuje kvalitu našeho života, tím tématem je strava.

Vhodné stravovací návyky a vyvážená skladba potravin mají zcela zásadní a pozitivní vliv na naši imunitu a tělesnou kondici. Pravý opak vede k nemoci, která se nazývá obezita. Vysoký krevní

tlak, diabetes mellitus 2. typu, srdeční a cévní choroby, problémy s pohybovým aparátem, s počítáním, ale i zažívací, kožní a psychické potíže jsou zdravotními riziky spojenými s obezitou. Obezita zvyšuje riziko zdárného průběhu operací a může zhoršovat průběh běžné nemoci i té, která na nás v současnosti útočí.

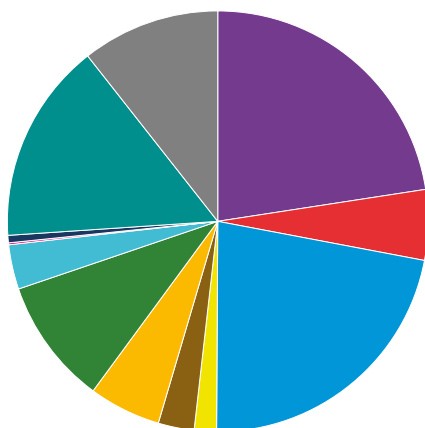
Číslo nelžou

Víte, za co utrácíte a jakou roli ve vašich nákupech hrají potraviny, případně věci, které se dotýkají vašeho zdraví? Český statistický úřad nám poskytuje data, která nám mohou ledacos napovědět. Průměrný Čech ročně utratí 29,2% čistých příjmů za vše, co v obecném slova smyslu dodává svému tělu (potraviny a nealkoholické nápoje 19,8%, alkoholické nápoje a tabákové výrobky 2,9%, stravovací služby 4,6% a léčiva 1,8%). Je to nepochybně hodně peněz, ale otázkou je, zda jsme své peníze utratili za věci, které prospívají

našemu tělu a zdraví. Tuto tajenku nám může odhalit pohled na skladbu potravin, které se v České republice spotřebují.

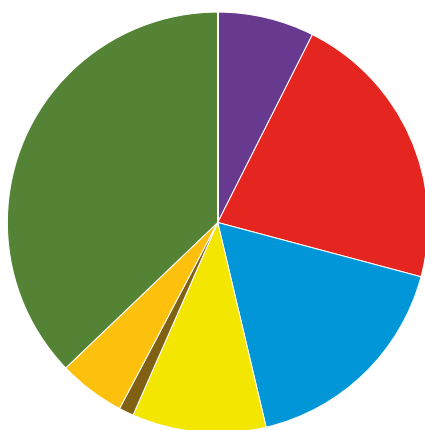
Napadlo vás někdy, že si svá nadbytečná kila odnášíte ve své nákupní tašce? Bílé pečivo, sladkosti, cukr, klobásy, uzeniny, alkohol, majonézy, ochucené a energetické nápoje, takto vypadají přeplněné nákupní košíky většiny lidí v supermarketech. Současně přestáváme vařit a jíme více polotovarů a oblibu spotřebitelů si získaly tzv. před smažené pokrmy. Chceme mít vše vyřešeno rychleji, jednodušeji a mít s tím co nejméně práce, dokonce si ani neumíme vychutnat jídlo v kvalitní restauraci a místo ní dáváme přednost fastfoodům a rychlému občerstvení. Taková strava má vysoký obsah energie, a přesto lidé stále zvětšují své porce. Proti tomu se snižuje fyzická aktivita ruku v ruce se sedavým způsobem života. To vše vede k nadváze a obezitě, a to nejen dospělých, ale i dětí, které

Spotřeba potravin na osobu a den v %

Pečivo a obiloviny	22,6
Maso	5,4
Mléčné výrobky	22,1
Vejce	1,7
Tuky a oleje	2,8
Ovoce	5,5
Zelenina	9,7
Cukr a cukrářské výrobky	3,4
Čaj a káva	0,1
Sůl a jiné	0,6
Nealkoholické nápoje (l)	15,5
Alkoholické nápoje (l)	10,6

Ideální spotřeba potravin na osobu a den v %

Pečivo a obiloviny	6,2
Maso	18,0
Mléčné výrobky	14,2
Vejce	8,5
Tuky a oleje	0,9
Ovoce	4,2
Zelenina	30,8
Cukr a cukrářské výrobky	0,0
Čaj a káva	0,0
Sůl a jiné	0,0
Nealkoholické nápoje (l)	0,0
Alkoholické nápoje (l)	0,0

tráví mnohem více času s mobilem a tabletem v ruce než pohybem. Důsledky takových návyků s sebou přinášejí nejen zdravotní rizika, ale současně zdánlivě paradoxní jev, kterým je únava a zvýšení psychického stresu.

Víte, jak by vypadalo denní složení stravy, které je vhodné pro běžného člověka, třeba muže po čtyřicítce, který má sedavé zaměstnání a nemá mnoho času věnovat se pohybu? Denní příděl kalorií by byl cca 2 000 kcal a byl by složen následovně: pečivo 6,15%, maso 17,99%, mléčné výrobky 14,2%, vejce 8,52%, ovoce 4,24%, cukr v ovoci 0,55%, zelenina 30,76%, tuky 0,94% a přílohy (bezvaječné těstoviny, rýže, brambory, kuskus a podobně) 17,04%, porovnejte si toto složení s grafem výše. Cukr a cukrářské výrobky, čaj, kávu, sůl, slazené nealkoholické a alkoholické nápoje v seznamu nenajdete.

Skryté nebezpečí

U mužů se často objevuje tzv. „pivní břicho“ a u žen „bříško jako v pátém

měsíci těhotenství“. Ačkoli se o těhotenství nejedná, obojí je znakem toho, že se začal naplno zviditelňovat útrobní nebo též orgánový tuk, kterému se také říká

viscerální. Tento tuk silně ovlivňuje hladinu cholesterolu v krvi a je příčinou řady onemocnění. Jeho zákeřnost tkví v tom, že lidé často nevědí, že trpí jeho nadbytkem. Zatímco podkožní tuk je vidět, tuk viscerální je skrytý. Zjevným ukazatelem může být obvod pasu a s tím už by zodpovědný člověk měl něco dělat, protože se jedná o časovanou bombu.

Sprosté slovo „dieta“

Ano, je pravda, že slovo dieta v nás vyvolává negativní konotace. Možná díky reklamám na rychlou cestu za útlým pasem. Ale o tom ten příběh není. Nic nelze změnit jako mávnutím kouzelného proutku. K nadváze a obezitě se člověk také neprojedl během týdne. Mnohem vhodnější by bylo pojmenování – **změna postoje**. Nicméně za změnou postoje musí stát sebereflexe a přiznání si faktu, že nežijí zdravě a že mne tento stav omezuje a ohrožuje. Důvod může být u každého člověka jiný, pro někoho to mohou být zdravotní problémy, pro jiného naopak vzhled, ale je dobré ten důvod vyslovit, protože v době, kdy se nedaří dosáhnout cíle, je dobré si znovu ten důvod připomenout. Po uvědomění si reality musí přijít odhodlání a chuť změnit vlastní návyky.

Zbavit se nesmyslných mýtů a kil

První mýtus – zdravé stravování je hrozně drahé. Tento názor je možná způsoben tím, že lidé nevědí, jaké zdravé potraviny mají kupovat, a často utrácení za zbytečné a předražené výrobky. Pokud však začnou nakupovat pouze základní zdravé potraviny, nemusí se bát zbyteč-

ných výdajů. Lze naopak ušetřit tím, že člověk vynechá nejrůznější pochutiny, jako jsou brambůrky, sušenky, čokolády či sladké limonády. Stejně tak maso lze nakoupit v akcích a zamrazit ho. Důležité je nekupovat si v zimě předražena rajčata, ale naučit se kupovat sezónní zeleninu. Jak by tedy měl vypadat vhodně naplněný nákupní koš s potravinami?

Druhý mýtus – bez cvičení se nedá zhubnout. S pohybem to jde samozřejmě o něco lépe, ale ne každý má čas a možnost se pravidelně hýbat, nehledě na to, že lidé s vyšším věkem mohou být v pohybu omezeni. Pro snížení tělesné váhy platí pravidlo, že **80% úspěchu tkví v jídelníčku** a 20% je cvičení. Pokud by se člověk chtěl zbavit tuku na břiše tím, že bude do úmoru cvičit sedy lehy, aniž by změnil jídelníček, nedojde k vysněnému cíli.

Třetí mýtus – mučení hladu s kuřecím a rýží. Každá strava musí být především vyvážená a nastavená tak, aby člo-

věk hlad nepocítoval! Naopak hladovění metabolismu vůbec neprospívá. Nesmírně důležitá je pravidelná strava v rozmezí 2,5 až 3 hodin, která obsahuje správné složení. Důsledkem takového rytmu je rozpočívání metabolismu a pocit sytosti. Člověk může mít dokonce pocit, že jí více než dříve. Někdy ale bývá hlad zaměňován za chuť a s tím je nutné umět pracovat. Správně nastavený stravovací režim by měl být šitý tzv. na míru. Každý z nás jsme jiný, každý z nás má jinou tělesnou konstituci a je jinak aktivní.

Čtvrtý mýtus – žít jako mnich. Změna postoje ke stravovacím návykům znamená vědomou změnu životního stylu. Jistěže to s sebou nese pozornost a čas věnované nákupům, vaření a pravidelnému stravování. Představa, že zdravé potraviny jsou nechutné a že si člověk musí odepřít laskominy, na které byl zvyklý, je mylná. Potraviny lze naopak zpracovat velmi chutně. Nebezpečný pocit, že se člověk o něco ochuzuje, je

jen v lidské představě a je zcela iracionální. Mnohem důležitější je uvědomit si, že standardem by mělo být jíst zdravě a občas zhrěšit než hřešit a občas jíst zdravě. Z jednoho nezdravého jídla nepřiberete, a naopak z jednoho zdravého jídla nezhubnete!

Informace v tomto článku jsou jen základním vodítkem a měly by sloužit k zamyšlení. Je nepochybně alarmující fakt, že každý člověk v naší zemi včetně kojenců průměrně denně sní asi 20 dkg sladkostí a tuků, vypije sedmičku slazených limonád, 0,5l alkoholu a vykouří šest cigaret. Nestojí toto vše za zastavení se? Pokud vás tyto řádky oslovily a naznali jste, že by bylo dobré s vašimi stravovacími návyky něco udělat, tak se v klidu zamyslete a v případě, že byste si nevěděli rady, zkuste se poradit s někým zkušenějším, ale vězte, že rozhodnutí i změna jsou pouze a jen na vás.

JAK SE POSTARAT O SEBE, SVÉ STRACHY A DALŠÍ EMOCE (NEJEN V DOBĚ COVIDOVÉ)

Šárka Kohoutková

Žijeme teď v době, kdy se těžko plánuje. Není jisté, co bude dál a kdy se vrátíme k věcem, na které jsme byli zvyklí. Standard života nikdy nebyl vyšší. Proto může být náročné najednou zažívat nepohodlí. To se samozřejmě může podepsat na našem prožívání a duševní pohodě. Nabízím Vám pár bodů k zamyšlení, jak na to.

Postarat se o sebe

Nebojme se o sebe postarat – po všech rovinách, kde cítíme, že to potřebujeme.

A možná i tam, kde to nepotřebujeme. Nová situace přináší nečekané výzvy. Některé staré a osvědčené způsoby nemusí fungovat nebo je aktuální omezení nemusí dovolovat. Některé věci jsou komplikovanější. Řada lidí se také ocitla v nejistotě pracovní, finanční či jiné. Můžeme cítit napětí a stresy v každodenním fungování.

Máme jen jednu kapacitu a energii a toto vše nám z ní ubírá. Může být užitečné myslet na to, že neběžíme sprint, ale maraton, a proto potřebujeme se svými zdroji a energií pracovat laskavě a moudře.

Postarat se o své tělo

To, jak se cítíme psychicky, je z nemalé části ovlivněno tím, jak se cítí naše tělo. Dát víc péče svému tělu může být prvním krokem.

Dopřejme si:

- dostatek spánku
- dostatek vody a kvalitní jídlo
- pohyb
- pobyt na čerstvém vzduchu

Někdy se říká, že lidé jsou jen komplikovanější rostliny, a ano v základu nepotřebujeme o moc víc. Zároveň tyto základní věci v moderní době jsou často ty, které si nedopřáváme. Pokud mluvíme o pohybu, nemusí jít o žádné velké výkony, už jen procházka nebo malé protažení způsobí rozdíl.

Dopřát si kontakt

Další důležitou lidskou potřebou je potřeba kontaktu se sebou a dalšími lidmi. Čím více možností máme a umíme, jak být v kontaktu, tím méně se cítíme

osamocení. Když jsme v kontaktu, cítíme, že jsme spolu – mluvíme, dotýkáme se, slyšíme se, vidíme se, prostě o sobě víme. Pro kontakt se sebou často naopak potřebujeme soukromí a být chvíli sami.

Méně se teď potkáváme s lidmi, méně se dotýkáme. Proto může být užitečné více myslet na tuto svoji potřebu, která se dříve mohla naplňovat téměř automaticky.

Možná nás to bude stát více energie a kreativity – potkávejme se přes videohovory, chaty, podívejme se ve stejný čas na film a pak si zavolejme, jaké to bylo, posílejme si pohledy...

I dotek je důležitý. Pokud se nám nedostává – můžeme se pomazlit s domácím mazlíčkem, pohladit sami sebe, protáhnout, promasírovat se nebo si dát třeba sprchu (vodu vnímáme jako dotek).

Nebojme se říci o pomoc, pokud je něčeho na nás moc. Opravdu platí, že sdílená starost je poloviční starost. Pokud máte pocit, že nemáte v okolí nikoho, s kým můžete mluvit nebo by Vám aktuálně rozuměl, je možné využít profesionální služby – psychology, psychoterapeuty, sociální služby. Velmi dostupnou možností jsou linky důvěry. V Jihomoravském kraji působí např. Modrá linka (www.modralinka.cz).

Toto můžeme využít také v případě, že nás zaplavují emoce, cítíme se sami nebo bez nálady nebo se děje něco, s čím si prostě nevíme rady.

Všechny emoce jsou v pořádku

Ať už cítíte cokoli, všechny emoce jsou v pořádku. Je pochopitelné, že můžete mít strach o sebe nebo svoje blízké. Můžete být naštvání na vládu, úřady, na svět,

Boha, že se to vůbec děje... Můžete se cítit frustrovaní, nešťastní, zahlcení, manipulovaní a spoustu dalších věcí.

Emoce si nemůžeme zakázat. Nepřestaneme být smutní, veselí nebo si dělat starosti na povel. To nefunguje. To, co můžeme s emocemi udělat, je nechat je projít. Každá emoce skončí – smutek, naštvání i radost.

Jistota a bezpečí jsou jedny z nejzákladnějších lidských potřeb, není divu, že řada z nás je aktuálně více rozladěna a vystresována než obvykle. Ani jednoho se nám aktuálně moc nedostává.

Pokud nás emoce zaplavují moc nebo často, může pomoci ukotvit se. To, co máme vždy po ruce, je naše tělo. Můžeme si uvědomit, jak stojíme na zemi, o něco se opřít, uvědomit si dotek a oporu.

Dalším dobrým pomocníkem je naše dýchání – stačí jen si ho uvědomit a vědomě se začít nadechovat a vydechovat. Můžeme zkusit prohloubit dech. Víme, že jsme tady a teď, máme svoje tělo, dýcháme, žijeme. To většinou pomůže naše emoce dostat do hladiny, kdy je možné začít hledat další řešení.

Stejně jako emoce si nemůžeme zakázat, aby přišly myšlenky, které nás rozruší nebo které nechceme. Myšlenky na rozdíl od emocí můžeme zastavit tak, že budeme aktivně myslet na něco jiného.

Namísto znejistujících myšlenek si můžeme opakovat, co v životě máme nebo jaké jsou teď další kroky, které uděláme. Např. mám teď strach, že budu nemocná, a místo abych si přehrávala katastrofické scénáře, si můžu říct, teď jsem doma, v pořádku, nosím roušku, udržuju odstupy, starám se o sebe... Dělam vše, co můžu.

Z toho důvodu se nedoporučuje pravidelně sledovat média, která nás neustále masírují počty nakažených. Bohužel zpravodajství je nastaveno tak, aby nás šokovalo, a ne uklidnilo. Proto se doporučuje **sledovat mediální výstupy jen vysoce selektivně**, a ne častěji než jednou za den.

Co mohu mít pod kontrolou

Pokud jsme v situaci, která není jistá a u které navíc ani nevíme, kdy skončí, stává se, že hledáme způsoby, jak alespoň zdánlivě dostat situaci pod kontrolu, např. srazit se najít viníka nebo hledat konspirace. Proto se může stát, že budeme situaci přeceňovat (např. musím udělat všechno, jen abych se nenakazil), anebo ji podceňovat (např. je to jen hoax).

Pokud potřebujeme větší pocit kontroly nad situací, může nám pomoci větší struktura.

Struktura, která nás podrží

Lidé jsou bytosti zvykové. Dělá nám dobře, pokud se věci opakují v nějaké struktuře. Zvláště pokud jste v karanténě nebo se dobrovolně více izolujete, pracujete z domu atd., může být užitečné zachovávat strukturu, na kterou jste zvyklí, nebo si vytvořit novou. Struktura může pomoci, ať už máte více času, nebo jste naopak zavaleni více povinnostmi.

Co může být užitečné:

- stanovit si dobu, kdy plus minus vstávám
- nezůstávat celý den v pyžamu
- časy jídel pomáhají rozvrstvit den
- plánovat si nejen povinnosti, ale i čas na volnočasové aktivity a odpočinek
- pokud se ztrácíte v neaktivitě – napište si, co všechno byste mohli dělat
- pokud jste zavaleni povinnostmi – nenoste vše v hlavě, používejte diář, papírky, nástěnku...

To, co pro sebe můžeme udělat, je hledat vlastní zlatou střední cestu, tak abychom se cítili v bezpečí, svobodní a sami sebou... Vždycky můžeme udělat jen to nejlepší, co umíme, a zůstane řada věcí, které nemůžeme mít pod kontrolou a můžeme ovlivnit jen částečně. Pod kontrolou máme jen vlastní činy a chování. I když je to aktuálně hodně těžké, věřím, že většina z nás nechce, aby COVID-19 byl středobodem našeho života. Můžeme aktivně podpořit všechno ostatní, co se ho netýká.

www.dusevniidilna.cz

SEZNAM PRO POSÍLENÍ ZDRAVÉHO STYLU

Vladimír Vecheta

Zdravotní stav člověka je určován množstvím činitelů, které je možné rozdělit do čtyř základních skupin. Jedná se o **vrozené předpoklady, životní prostředí, zdravotní péči a styl života**. První skupina představuje faktory vnitřní, které nemůže člověk příliš ovlivňovat. Další tři skupiny reprezentují faktory vnější, které jsou relativně dobře ovlivnitelné.

Faktory životního stylu, které jsou významné pro podporu zdraví, představuje zejména **výživa a nutriční chování, pohybová aktivita, spánek, režim práce a odpočinku a míra expozice organismu různým škodlivinám**. Podpora zdraví by však neměla spočívat pouze v prevenci rizikových faktorů a v dodržování zásad racionální životosprávy. Nezbytné je též systematické úsilí o emoční zakotvení, kterého je možné dosáhnout prostřednictvím kvalitních mezilidských vztahů, kreativity v umění i všednodenních činnostech, utváření domova, aktivní účasti na životě společnosti a celoživotního učení.

Zásad, jak si udržet zdraví, životní optimismus a životní styl, je řada. Mnohé z toho již fundovaným způsobem podchytili autoři předchozích článků. A protože někdo rád jasné seznamy a body, vytvořil jsem následující inspirativní **sbírku zásad**:

1. Dostatek spánku

Nedostatek kvalitního spánku zvyšuje krevní tlak, chuť k jídlu a přibývání na váze; pět nebo šest hodin spánku

denně není dostatečné, jako minimum se ukazuje sedm hodin spánku; nedostatek kvalitního spánku se navíc může podílet na horší psychické kondici a snížení Vaší výkonnosti.

2. Nekuření a pobyt

na čerstvém vzduchu

Škodlivé důsledky kouření a míra nemocnosti z něj jsou všeobecně známy. Platí to ovšem i o pasivním kouření, kterému se vystavujeme v zakouřených místnostech i dlouhodobým pobytem v exhalacemi zaměřeném městském prostředí. Nekuřte a choďte ven do přírody. Vitamín D ze

a zpevňuje svalstvo, odbourává stres, zlepšuje kondici a umožňuje zachování obratnosti a pohyblivosti do vyššího věku. Kdo není zvyklý sportovat, ať omezí používání dopravních prostředků a 30 minut denně se věnuje mírné tělesné aktivitě.

6. NE! jako sebeobrana

Zdravý životní styl a vyváženost si s sebou nesou i řadu odříkání a disciplíny. Dát STOP! špatným návykům nebo pohodlnosti je stejně důležité jako vystrážlivět z „mesiánského komplexu“ nadměrné ochoty k dobročinnosti, pomoci a přesvědčení o nutnosti zvládnout ještě víc práce. Uspořádejte si priority a neřešte, co si o vás druzí myslí, když je odmítnete.

7. Pryč s negací a prostor dobré náladě

Nejdůležitější součástí zdravého životního stylu je duševní pohoda. Pokud jste pod vlivem negativně naladěných lidí a zpráv, eliminujte je co nejdříve ze svého života. Negativní emoce vás demotivují. Úsměv, láska a dobrá nálada jsou naopak jasné elixýry života a pilíře zdravého životního stylu.

8. Zvládání stresu a chvilka pro sebe

Častý stres je původcem mnoha zdravotních potíží, proto bychom nad jeho existencí v našich životech neměli mávnout rukou. Relaxaci nelze považovat za ztracený čas. Má blahodárné účinky na tělo i psychiku. Najít si v programu dvě hodiny týdně jen pro sebe, „vypnout“ a na chvíli zapomenout na každodenní starosti a povinnosti, je nutnost.

9. Moji koníčky a úspěchy

Věnovat 30 minut denně něčemu, co Vám dělá radost, je důležitá součást v rámci udržení psychické pohody. Bez volného času fungovat nelze a škála možností je pestrá. Klíčovým pro osvěžení je i zaznamenat si, když Vám něco udělá radost, docílíte úspěchu nebo vám něco změní život. Po nějakém čase je pěkné se podívat zpět.

10. Zapojení mozku a vzdělávání se

Není dobré zůstat na místě. Obzvláště ne v dnešní rychlé době, kdy je kolem nás tolik snadno dostupných informací. V každém oboru můžete sledovat novinky, nové objevy a nové informace. Inspiřujete se, zvýšíte svůj přehled, rozšíříte svou nabídku služeb a tím i svoji hodnotu na trhu. Jen se nedejte a nenechte se manipulovat.

slunce je zcela zásadní pro řadu životních funkcí, ale hlavně máte díky němu dobrou náladu.

3. Alkohol v limitu

Pokud se alkoholu nechcete zřici úplně, je vhodné pít umírněně. Rozumné doporučení pro pravidelnou denní konzumaci je do 20g 100% etanolu denně pro muže a 10g pro ženy. Alkohol by měl být konzumován pouze k jídlu. Pokud usilujete o snížení hmotnosti, nezapomínejte, že alkohol obsahuje velké množství kalorií.

4. Zdravá výživa

Základem je pestrá vyvážená strava – tedy konzumace rozmanitých druhů potravin ve vyváženém poměru. Důležitá pravidla jsou omezit konzumaci nevhodných potravin a „nevhodné potraviny“ nahradit „doporučenými“. O tom více v článku Pavly Hes.

5. Pohybová aktivita

Pomáhá dosáhnout přiměřené tělesné hmotnosti, zrychluje spalování tuků

MĚKS INFORMUJE

Pavel Hanák

SLEDUJTE NÁS ON-LINE

Vážení příznivci kulturního života v Tišnově, Městské kulturní středisko Tišnov se stejně jako vy potýká s důsledky omezení v naší zemi. Již od jara je naše práce v permanentním režimu změn a improvizace. Je pravděpodobné, že mnoho informací, které publikujeme, se mohou změnit, a proto vás prosíme, abyste pro čerpání aktuálních informací z MěKS maximálně využívali naše on-line kanály, kterými jsou primárně naše webové stránky: www.mekstisnov.cz a facebookový profil: **f mekstisnov**. Zde se dozvíte o aktuálních změnách jak provozních hodin, tak programové nabídky či jiných opatření. Pokud se týká provozních hodin MěKS, redakce TN či TTV, ty jsou zkráceny a prosíme všechny, aby si návštěvy domlouvali dopředu.

KONCERTY A DIVADLA

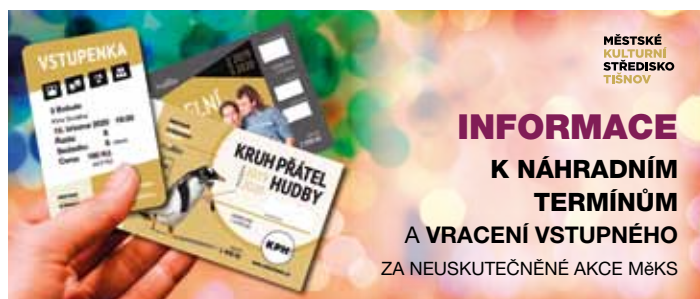
Sotva jsme dohráli dvě divadelní představení z minulé sezóny, přichází nové uzavření divadel. Máme naplánováno představení Boss Babiš na 11. listopad a budeme doufat, že se odehraje, pokud se to nepodaří, dohodneme náhradní termín. Sérii koncertů Kruhu přátel hudby jsme již spustili a na 18. 11. plánujeme nadějně Trio Incendio, jiné koncerty v listopadu zatím pořádat nebudeme. Jednáme však již o třetím termínu **JazzFestu Brno** na začátek prosince, tak se to snad podaří.

INFORMACE K VRACENÍ VSTUPNÉHO
ZA NEUSKUTEČNĚNÉ AKCE MĚKS

Vstupné za všechny vstupenky zakoupené v předprodeji na projekce do **Kina Svratka** v období **od 12. 10. do 31. 10. 2020** bude divákům vráceno. On-line rezervace budou automaticky zrušeny. Vstupné za koncerty **Jazzfest Brno 23. 10. 2020** a **Vilém Spilka Quartet 25. 10. 2020** zakoupené v předprodeji bude divákům vráceno.

Jaký bude postup vrácení vstupného:

- Zašlete nám e-mailem svou žádost o vrácení vstupného.
- **Přijímání žádostí** bude probíhat v období **od 12. 10. do 13. 11. 2020**.
- Žádosti budeme zpracovávat hromadně vždy jednou týdně.
- Vracení vstupného, které bylo hrazeno hotově, platební kartou nebo on-line, bude probíhat pouze bezhotovostním převodem na účet klienta.
- Vracení vstupného zakoupeného prostřednictvím programu Benefit bude řešeno individuálně.

Co je potřeba udělat?

1. Zašlete nám e-mailem svůj požadavek na vrácení vstupného za uvedené období na adresu: tic@kulturatishnov.cz.
2. Do předmětu e-mailu napište: „**refundace vstupného**“.
3. Do e-mailu uveďte:
 - a) „Žádám o refundaci vstupného za neuskutečněné představení“
 - b) vaše jméno a příjmení
 - c) číslo vstupenky/ek
 - d) číslo vašeho bankovního účtu včetně čísla za lomítkem, které označuje kód vaší banky
 - e) uveďte, zda bylo vstupné hrazeno hotově / kartou / on-line / prostřednictvím programu Benefit

KINO SVRATKA BEZ TIŠTĚNÉHO PROGRAMU

Do Kina Svratka se do konce října nepodíváme a je možné, že ani v části měsíce listopadu. Filmoví distributoři od začátku pandemie neustále přesouvají premiéry filmů a u některých dochází k přesunům až o rok. V těchto dnech byly zrušeny všechny plánované premiéry na listopad, a proto v aktuálních Tišnovských novinách nenaleznete tištěný program Kina Svratka. Neznamená to, že nechceme promítat, ba naopak, ale prostě nemůžeme, za to můžeme vyměnit plátno a zrekonstruovat osvětlení sálu, což uděláme, pokud nám to situace dovolí. Jakmile to bude možné, co nejdříve spustíme projekce filmů, proto sledujte aktuální program na našem webu a Facebooku kina: **f KinoSvratka**.

MĚSTSKÁ KNIHOVNA TIŠNOV

Provoz knihovny je zatím beze změn, pokud se týká půjčování knih. Vzdělávací programy – VU3V a UVČ – jsou realizovány on-line formou. O ostatních projektech a změnách informujeme průběžně na webu knihovny: www.mktisnov.cz a facebookovém profilu: **f mktisnov**.

VÝSTAVY JSOU ZATÍM UZAVŘENY

Výstavy v Müllerově domě i Galerii Josefa Jambora jsou z nařízení vlády zatím uzavřeny, jakmile to bude možné, ihned otevřeme jejich brány.

KAVÁRNA COFFEIN

I v oblasti pohostinství je situace natolik turbulentní, že vám nemůže doporučit nic jiného, než abyste sledovali otevírací dobu i nabídku skvělých nápojů i pokrmů na Facebooku kavárny: **f coffeintisnov**.

VEŘEJNÉ TOALETY MĚNÍ OTEVÍRACÍ DOBU

Z důvodu vandalismu, kterého se opakovaně dopouštějí neukázněné osoby ve večerních hodinách na městských veřejných toaletách, jsme nuceni zkrátit otevírací dobu. **Nová provozní doba** je od pondělí do pátku v době od 8.00 do 17.00 hod. a po dobu konání sobotních trhů od 8.00 do 11.00 hod.

Přejeme vám pevné zdraví i nervy a těšíme se na setkání s vámi v klidnějších časech.

TRIO INCENDIO

Václav Seyfert

**MĚSTSKÉ
KULTURNÍ
STŘEDISKO
TIŠNOV**

Dramaturgie letošní sezóny Kruhu přátel hudby vsadila v podzimních měsících na soubory věnující se výslovně instrumentální hudbě, takže ani trvajících zákaz zpěvu coby přenašeče koronaviru by neměl pořádání jednotlivých koncertů nijak ohrozit.

Ve středu 18. listopadu se od 19.30 hodin ve velkém sále Městského kulturního střediska na Mlýnské ulici představí klavírní **Trio Incendio**. Soubor vznikl v roce 2016 v rámci Akademie komorní hudby a hned o rok později zvítězil v prestižní soutěži Gianni Bergamo Classic Music Award ve švýcarském

Luganu. Později k tomu přidal další ocenění z akcí v Cremoně, Florencii, Lodži či Praze, kde získal i Cenu Bohuslava Martinů za nejlepší interpretaci autorova díla.

Karolína Františková (klavír) absolvovala Pražskou konzervatoř, studovala v Imole a Berlíně, vzdělání si doplňovala na řadě masterclassů a konzultací, v současnosti pokračuje na pražské AMU u profesora Martina Kasíka. Je laureátkou mezinárodních soutěží ve Vídni, Praze, Miláně či Paříži, pravidelně vystupuje s Karlovským symfonickým orchestrem.

Filip Zaykov (housle) je rovněž absolventem Pražské konzervatoře a momentálně studuje na drážďanské Hochschule für Musik Carl Maria von Weber. Již ve svých deseti letech debutoval s Pražskou komorní filharmonií Vivaldiho koncertem a moll pro dvoje housle s mistrem Josefem Sukem. Zúčastnil se několika letních hudebních akademií a festivalů (například v Salcburku, Cambridge nebo Plzni), i on byl úspěšný na mezinárodních soutěžích.

Vilém Petras (violoncello) studuje na HAMU u profesora Michala Kaňky, má za sebou také vzdělávání na školách v Plzni či Lipsku. Působil v orchestrálních akademiích České filharmonie, PKF-Prague Philharmonia a v European Union Youth Orchestra. Je laureátem soutěží Talents for Europe, mimo jiné i v Chorvatsku.

Na webových stránkách souboru můžete vzít před návštěvou tišnovského koncertu zavděk drobným předkrmem v podobě několika skladeb Josepha Haydna, Bohuslava Martinů, Franze Schuberta či Johannese Brahmsa, které tu jsou k dispozici nejen k poslechu, ale ve dvou případech i k obrazovému zhlédnutí. ☺

BOSS BABIŠ

BYLA BY TO ZÁBAVA, KDYBY TO NEBYLA PRAVDA

Vladimír Vecheta

**MĚSTSKÉ
KULTURNÍ
STŘEDISKO
TIŠNOV**

„Proč je dobré mít v redakci Jaroslava Kmentu? Protože ho nikdo nemá rád... Tedy přesněji, nemá ho ráda drtivá většina politiků, ať zprava nebo zleva. To může být důkazem, že svou práci investigativního reportéra dělal dobře a navíc nestranně,“ říkal Robert Čásenský, bývalý šéfredaktor v době působení novináře Kmenty v MF DNES. Známy současný český investigativní novinář a spisovatel se zabývá vnitropolitickými kauzami, propojeností politických, podnikatelských a mafiánských kruhů a odhalováním korupce již řadu let. Divadelní dramatizace jeho knižního bestselleru Boss Babiš je dalším úspěšným střípkem dosavadní mozaiky jeho práce.

Je Andrej mafián, nebo oběť? Je Babiš největším polistopadovým podvodníkem, který zdecimoval tuto zemi, nebo jsme

všichni letadlo? Na tyto otázky se s nadhledem a s humorem snaží najít odpovědi herci a herečky v kabaretním provedení stejného názvu, jak je titul knihy, která k němu scenáristu a režiséra Jana Noska Nováka a Jana Julínka inspirovala.

„Snažili jsme se přiblížit historii Andreje Babiše divácky přijatelnou formou. Inscenace je víceméně koláž ze života. A vybrali jsme do ní nejkřičivější kauzy, které jsme s nadsázkou zpracovali. Neprojektujeme tak naše názory, ale pokládáme divákům otázky. Ať si na ně odpovědí sami. A jestli je to takto v pořádku, nebo není.“

České drama má v satíře bohatou tradici. Představuje dobrou cestu, jak přes humor ukázat, že není všechno zlato, co se třpytí. Dá se tak s nadhledem spousta věcí popsat, aniž bychom si museli za své názory nadávat.

Soubor **Divadla RePublika**, jež jako jediné u nás hraje výhradně politickou a společenskou satiru, uvedla premiéru inscenace o českém premiérovi 22. ledna letošního roku v prostorách pražského klubu Rock Café, který je její domovskou scénou. Tehdy bylo vyprodáno během tří dnů. Od té doby je žádaným představením prezentovaným na řadě míst celé ČR. **Představení v Tišnově bylo odloženo na nový termín 24. ledna 2021.** ☺

TIŠNOVSKÁ MUZEJNÍ NOC

Radka Kaclerová

**MĚSTSKÉ
KULTURNÍ
STŘEDISKO
TIŠNOV**

Fenomén Muzejních nocí patří již řadu let ke stálým prezentacím kulturního dědictví zvláště atraktivním způsobem. Muzea a galerie nabízejí návštěvníkům kromě prohlídek svých stálých expozic a výstav také řadu doprovodných i kulturních programů a stávají se místy mimořádných a nečekaných zážitků a setkávání. V Tišnově si můžete vybrat z nabídky večerních prohlídek výstav a expozic Galerie Josefa Jambora a Muzea města Tišnova s bohatým dušičkovým programem, divadelními představeními a výtvarnými dílnami pro děti.

sobota 14. 11. 2020

Galerie Josefa Jambora, Brněnská 475, Tišnov

16.30 – Betonová sukně

Hraný příběh na motivy norské pohádky Kari, dřevěná sukně je velmi příbuzný naší Oslí kůži nebo Myšimu kožíšku. Hudba: Oivind Lilliemahlum. Účinkuje: Eva Kratochvílová.

17.00 – Divadlo Loutky bez hranic,

Příběhy malé Lupitiny González

Mexická oslava Dušiček je barevná, veselá a smrtečky i smrtáci se s radostí schází a společně vyprávějí své příběhy. Pojdme se podívat do rodiny malé Lupitiny González, kde právě začíná Día de los Muertos – mexický sváteční Den mrtvých. Bude se tančit, bude se zpívat a bude se vyprávět. I zde, v Zemi mrtvých, se všichni rádi od srdce zasmějí! Veselá loutková výprava do Mexika za tavní barevnou oslavou Dušiček, abychom si připomněli, že smrti není třeba se bát, protože je to přirozená součást našeho života. Pro děti od 4 let. Hraje: Dora Bouzková.

Výtvarná dílna po představení – výroba loutek.

Vstupné na divadlo: 80 Kč v předprodeji / 90 Kč na místě. Rodinné vstupné: 300 Kč (1 dospělý plus 3 děti).

19.00–21.00 – Komentované prohlídky výstavy Pavla Hayeka s dramatickým překvapením za účasti žáků literárně-dramatického oboru ZUŠ Kláry Jírovské.

sobota 14. 11. 2020

Müllerův dům (Muzeum města Tišnova)

Jungmannova 80, Tišnov

18.30–21.00 – Halloween v muzeu – již tradiční pokračování ročníku oslavy Dušiček v muzeu s výtvarnými dílničkami, čtením strašidelných pověstí a příběhů z Tišnovska a překvapení za účasti žáků literárně-dramatického oboru ZUŠ Kláry Jírovské.

18.30–21.00 – Večerní prohlídky stálé expozice muzea a výstavy architektonických návrhů revitalizace náměstí Míru. ☺

INZERCE

ÚPLNĚ NOVÁ
TOYOTA YARIS

VÍTEJ,
KRÁSKO!

stylová, spolehlivá, bezpečná

Nový servis a autosalon Toyota BSAuto Brno – Jundrov, Veslařská 2

www.toyota-bsauto.cz | tel. 533 036 250

Kombinovaná spotřeba a emise: 3,8–5,6 l/km, 85–130 g/km

BSAUTO

ROZHOVOR S PAVLEM HAYEKEM

Radka Kaclerová

Pro vaše obrazy je charakteristická černobílá barevná škála, znázorňování struktur skutečnosti a jejich redukování do formy znaku. Býváte řazen do okruhu umělců navazujících na práci Zdeňka Sýkory či konstruktivisty Jana Kubička. Oba spojuje záliba ve zkoumání geometrických forem. Jaké je východisko vaší práce?

Řekl bych, že můj přístup je někdy hodně odlišný. Navzdory tomu mé redukované obrazy vypadají, vedle děl Zdeňka Sýkory, Jana Kubička, Dalibora Chatrného, Ivana Chatrného či Vladislava Mirvalda, dobře. Tito autoři ovšem pracovali s jazykem geometrie a hledali v uspořádání geometrických elementů obecné principy a systémy.

Můj přístup byl v některých věcech opačný. Pracoval jsem s realitou, kterou jsem redukoval na obrysy v černé a bílé barvě. V té barvě jsem byl těmto autorům hodně blízko. Tím, že namalujete reálnou věc plošně a černobíle, ji odtrhnete od viděné reality a začne fungovat zároveň jako abstraktní znak. Mé obrazy jsou vlastně na rozhraní abstraktního, lépe řečeno nezobrazujícího a zobrazujícího přístupu. Je také pravda, že na mě měla velký vliv výstava Zdeňka Sýkory v Domě umění města Brna v roce 1988: jeho tehdejší černobílé struktury z 60. let a později i jeho linie, které jsou jeho originálním přínosem evropské malbě. S Janem Kubičkem jsme byli přátelé, stejně jako se Zdeňkem Sýkorou, a měl jsem s ním dvě samostatné výstavy. Často jsem navštěvoval Vladislava Mirvalda v Lounech, Huga Demartiniho, Stanislava Zippeho, brněnské autory Dalibora Chatrného, Pavla Rudolfa a další. Později i své současníky, a dokonce mladší autory v zahraničí, např. Esther Stocker, se kterou jsem i vystavoval. Mohu tedy říci, že můj vztah s umělci, kteří se zabývají geometrickou abstrakcí, je hodně blízký. Zmíním ještě i Václava Krůčka, se kterým jsem se seznámil v Brně na počátku 90. let. Rozhovory s ním byly pro mě velmi důležité.

Jak jste se dostal k malbě fragmentů korun stromů a průhledů stromy, které vystavujete v Galerii Josefa Jambora?

Po roce 2000 začala hrát klasická fotografie v mé práci důležitou roli. Napadlo mě fotit si koruny stromů večer, kdy zůstával na fotkách černý obrys stromů, a v té černé ploše byly drobné tvary prosvítajícího světla zpoza stromů. Takže opět struktury z mnoha drobných, zdánlivě abstraktních tvarů, které pokrývaly velké plochy plátna. Zde došlo ovšem k velké změně strukturálního principu a mnoho mých přátel bylo tehdy na rozpacích. Dnes to zpětně vnímám jako logické pokračování mé cesty. Struktury stromových korun mi přinesly pocit nálady a dojmu krajiny, které vedly až k parafrázím starých obrazů krajin. Zkoušel jsem převádět do svého redukování způsobu malby i obra-

Pavel Hayek – Průhled stromy.

zy nebo detaily obrazů starých mistrů, hlavně krajinářů. Tak vzniklo několik malých obrázků krajin C. D. Friedricha, M. Hobbemy, fotografa R. Koppitze a dalších.

Umanutě, avšak rozvážně a racionálně zkoumáte vztahy mezi strukturou a světem. Co pro vás znamená struktura a řád?

Struktura je zobecněním všeho, co nás obklopuje. Může být uspořádána podle přísného systému, může obsahovat prvky náhody a může pracovat s chybou nebo se záměrnou destrukcí. Tohle vše mě zajímá.

Mé struktury z 90. let jsou postavené na charakteru tvarů přírodních plodin, listů a větví, což člověk neovlivňuje. Tyto přírodní tvary jsou

mnohem starší než lidstvo samo. A jde o úplné protiklady ke geometrickým strukturám mých kolegů, a hlavně mých velkých předchůdců. Přesto mají něco společného. Později jsem utvářel struktury ve své hlavě a již jen hledal přírodní prvek – element, který tu strukturu vytvoří. Struktura ze švestek je vzadu na obraze nazvaná Zero podle uměleckého hnutí z 60. let, které vzniklo v Německu. Tady musím jmenovat především Günthera Ueckera, kterého považuji za génia a který měl na mě velký vliv. V období, kdy jsem se zabýval textiliemi s pravidelnými geometrickými vzory – pruhy, puntíky nebo čtverci, jsem je v ateliéru zmačkal a fotografoval. Fotografie pak posílal grafikovi, který motiv látky vyřezal do plotru a já přes plotrovou fólii realizoval tyto rozbité, zprohýbané struktury na plátně. Tedy opět princip rozbitého, pokriveného, původně pravidelného řádu. Tak přeci svět vypadá. Nikdy není nic podle ideálního řádu. Byla by to hrozná nuda a neexistoval by vývoj. Změny přicházejí prostřednictvím těch kiksů.

Jaké jsou nejnovější náměty vaší tvorby?

Nyní pracuji na geometrických strukturách, které vznikají na počítači. Vrstvím přes sebe rastry se základními geometrickými tvary a mírnou rotací je na sobě posouvám, což vytváří hodně optický efekt. Tím, že používám mnoho vrstev přes sebe, vznikají velmi složité struktury. Potřebuji však pomoc jednoho kolegy, který s tím umí pracovat. To je pro mě nové, dosud jsem si vystačil sám nebo s grafikou, kteří tisknou serigrafii či plotry.

Děkuji za rozhovor. Zveme Vás do galerie na **komentovanou prohlídku s Pavlem Hayekem** v neděli **29. listopadu 2020 v 16.00 hod.** v rámci dermisáže výstavy.

DÁRKOVÉ SETY PRO MIMINKA V KNIHOVNĚ

Dagmar Kopřivová

Od počátku letošního roku se tišnovská knihovna zapojila do projektu Bookstart, který nese v českých podmínkách krásný název „S knížkou do života“.

Cílem projektu je podpořit rozvoj verbálních schopností a imaginace nejmenších dětí a probudit jejich zájem o knihy a čtení. Zároveň chceme, aby rodiče pochopili význam čtenářských dovedností pro rozvoj dítěte i jeho budoucnost, i to, že jednou z nejdůležitějších věcí, kterou mohou udělat pro své děti od nejútlejšího

věku, je věnovat jim svůj čas a strávit jej společně nad knihou.

Původně plánované předávání dárkových setů na slavnostních obřadech „Vítání občánků“ bohužel nebude možné z důvodu zrušení této akce.

Vyzýváme tedy všechny rodiče dětí narozených v období 1. 9. 2019 až 31. 12. 2020, aby navštívili tišnovskou knihovnu a převzali si zde předčítákový balíček jako první knižní dárek pro svoje děťátko.

Dárkový set obsahuje kufřík s logem projektu, knížku pro děťátko, speciální kalendář s podněty a doporučeními pro rodiče, seznamy doporučené literatury pro nejmenší čtenáře i rodiče, licenci na audioknihy a přihlášku k **bezplatné registraci** miminka do tišnovské knihovny.

Rodiče s dětmi rádi uvítáme na speciálně připravených akcích pro nejmenší, především na pravidelném „Knižním Klubíku“, který probíhá každou první středu v měsíci od 10.00 hodin. Program

střídá čtení a povídání (říkadla, veršované pohádky...), pohybové (rytmizujeme, cvičíme...) a další aktivity, které zvládnou děti do 1 roku věku. Rodičům nabízíme praktickou i metodickou radu v oblasti dětského čtenářství, orientaci v nabídce kvalitní literatury pro děti, prostor pro sdílení s ostatními rodiči a další služby. Součástí těchto aktivit budou také zajímavé besedy o výchově a vývoji dětí.

Knižní Klubík

4. 11. 2020 v 10.00

„Knižní Klubík“ určený pro rodiče zapojené do projektu S knížkou do života, které zajímá, co číst nejmenším dětem, nebo hledají nápady na hry a říkanky či se chtějí seznámit s novými lidmi.

Na akci je potřeba se registrovat. Podrobnější informace a registrační formulář najdete na webu knihovny: www.mktisnov.cz/s-knizkou-do-zivota.

DOBROBĚŽNÍK V AFRICE

Petra Konečná

Městské kulturní středisko Tišnov ve spolupráci se spolkem Oči dokořán vás zvou na **charitativní cestopisnou přednášku Marka Jelínka Dobroběžník v Africe**, která se bude konat **16. listopadu, v 19.00 v Kině Svratka**.

Marek Jelínek se po zdařilé výpravě v roce 2017 napříč Jižní Amerikou a v roce 2018 napříč Asií stal hitem cestovatelských festivalů. To vše na koloběžce. Pravidelně vyprodává přednáškové sály a pomalu se z něj stává něco jako „profesionální“ cestovatel, což má, jak říká, své plusy i minusy.

Afrika? Co si o nás myslí? A my o ní?

Marek Jelínek, dokumentarista a fotograf, procestoval v pořadí třetí kontinent, Afriku. Jeho cesta vedla z Kapského města do Ugandy. Zdokumentoval celkem šest zemí a jak sám říká: „Afrika vypadá a žije

úplně jinak, než jak je nám často prezentováno.“ Přes čtvrt roku vedl rozhovory s Jihoafričany, Mosambičany a Malawijci a na vlastní kůži zažil, jaké to je být nevídaným hostem v zemi, které sám pomáhá. „Afrika pro mě bylo jedno velké překvapení. Díky koloběžce, která je na cestách mým dopravním prostředkem, jsem se dostal doslova až do rodin místních a ptal jsem se a ptal. Co si myslíš o nás lidech z Evropy? Jaké sny mají lidé tohoto kontinentu a jak žijí? Opravdu tu máte hladové děti?“ vypráví. „Dozvěděl jsem se hodně zajímavých věcí a udělal si obrázek o tom, jak to s tou Afrikou vlastně je, s pomáháním, hodnotami, politikou a jedno vám řeknu, Afrika vypadá a žije úplně jinak,“ dodává.

Marek Jelínek oslnil návštěvníky svým poutavým vyprávěním o Asii v Kině Svratka již v loňském roce. Obrazový materiál vysoké kvality, který Marek používá pro

oživení svého vyprávění z cest, nebude chybět ani letos. Navíc, stejně jako loni, půjde výtěžek z celé akce na provoz školy CBE Christine v Kambodži, kterou již osm let podporuje tišnovský spolek Oči dokořán. Rok 2021 bude pro školu rokem kritickým díky aktuální situaci ve světě. Zázraky se však dějí, nevzdáváme to. Nevzdávejte to ani vy a těšíme se na viděnou.

Vstupné 150 Kč (v předprodeji, TIC, pokladna kina), 180 Kč na místě, 120 Kč ZTP/děti, důchodci.

Marek Jelínek.

Foto: archiv M. Jelínka

HUDEBNÍ SVĚTOOBČAN KONSTANTIN RUCHADZE

Václav Seyfert

Psát v této době článek, který má být pozvánkou na hudební produkci, je nevděčný úděl. Sotva bylo vytištěno minulé číslo Tišnovských novin s materiálem o odloženém konání Bluesové pomlázky, zrušila opatření pana ministra Prymuly i druhý pokus tento tradiční festival letošně uspořádat a lze se jen dohadovat, zda stejný osud nepotká i koncert skupiny **Ruchadze Band – Amsterdam Beyond**, naplánovaný do Železného na sobotu 21. listopadu.

Nu což – jsou v podstatě tři možnosti. Ta běžná počítá s tím, že koncem listopadu už budou pro hudební akce platit o něco volnější regule, a že tedy vystoupení proběhne v plánovaném rozsahu. Pak je ve hře dokonce vylepšená varianta, že se totiž k Ruchadzeho kapele přidají i hudebníci pozvaní na Bluesovou pomlázku (byť třeba ne všichni) a uskuteční se půldenní akce s více účinkujícími. No a ten v současnosti bohužel nejuživanější scénář by znamenal, že se opět nebude konat nic a že budeme všichni doufat v nějaký náhradní termín třeba na jaře 2021. Ovšem i v takovém případě jsem přesvědčen, že informace o hlavním protagonistovi kapely, která se u nás představila už před deseti lety v sále Městského kulturního střediska v rámci tzv. Tišnovského jazzového týdne, stojí rozhodně za přečtení.

Konstantin Ruchadze se narodil v lednu 1950 v Moskvě do rodiny gruzínskému novináři a operní zpěvačky. Bratr

jeho dědečka Nikolaj Maximovič Ruchadze byl v těch časech ministrem státní bezpečnosti Gruzie, členem klanu, jemuž se říkalo Berijova banda, a také osobním přítelem Josefa Vissarionoviče Stalina. Obdržel několik státních vyznamenání, jenže nakonec, jak bývalo v těch končinách dobrým zvykem, byl stejně zatčen, odsouzen a popraven. Košťa se ovšem postupem času stal jeho pravým opakem a celý život jej provázela viditelná svobodomyslnost. V roce 1963 se matka podruhé vdala, a to do Prahy, kde pak její syn coby teenager zažil počátky bigbítového kvasu. Studování ani různá učiliště jej nijak neoslovila, chtěl se věnovat hudbě a se svým přáním brzy uspěl. Kapela nazvaná Ruchadze Band (z dnešní sestavy v ní už tehdy působil bubeník Petr Eichler) začala mít úspěchy a byla hvězdou zejména ve strahovském klubu Jednička, o němž se říkalo, že to bylo místo s nejzápadnější atmosférou v Praze.

V normalizačních časech Ruchadzemu po několika konfliktech s režimem začalo hrozit, že by jej od nás vrátili do Sovětského svazu, proto se rozhodl emigrovat a v roce 1973 zůstal v Rakousku, odkud se poté přemístil do Holandska. Na rozdíl od ostatních utečenců nebyl ani v nepřítomnosti souzen – Češi se toho báli, protože dotýčný měl stále sovětské občanství, a pro Moskvu byl nezajímavý, jelikož tam už dávno nežil. V Amsterdamu se živil mnoha povoláními, ale především zde za-

ložil úspěšnou jazzrockovou kapelu Goblet Band. Čtyři roky strávil také ve Španělsku, kde býval vítaným hostem v domě Salvadora Dalího. Po návratu do Holandska koncertoval i s největšími tanními hvězdami, jakými byli kytarista Jan Akkerman nebo saxofonistka Candy Dulfer, a založil novou kapelu s opravdu přiléhavým názvem Hot Bolshevik. Nějakou dobu účinkoval rovněž v duetu Black Rose se surinamsko-indonéskou zpěvačkou Franciscou Duval. Po všech sestavách zůstala i natočená alba – například Post Cold War Groove, Amsterdam Blues nebo Live At Studio. Dnes se ale Konstantin Ruchadze žije také u speciální cestovní agentury jako průvodce pro ruské turisty toužící navštívit Belgie a Nizozemsko.

Když se v devadesátých letech začal Konstantin vracet do Česka, sestavil skupinu pod mírně obměněným původním názvem, když ke slovíčům Ruchadze Band přidal ještě dovětek Amsterdam Beyond. Dlouhá léta v ní byl jeho dvorním sólovým kytaristou nesmírně talentovaný Lukáš Martinek, na basu hrál Eichlerův syn Marek a sestavu doplňovali i různí mezinárodní spoluhráči. Dnes kromě Ruchadzeho a obou Eichlerů v kapele většinou hrají kytarista Daniel Heřman a saxofonista plus klávesista Jakub Doležal.

Ruchadzeho hudba je nesmírně vrstevnatá a vyrůstá z mnoha zdrojů – nad bluesovým základem jsou slyšet vlivy soulu a různých podob world music, což je nejvíce patrné na dvojalbu z roku 2011 *Around The World In Space A Time*. V podobě CD singlů vydal také dvě k nepoznání překopané úpravy slavných skladeb: *Swan Lake Romance* je Čajkovského Labutí jezero a za názvem *God Save Our Love* se ukrývá česká státní hymna. Poslední studiovou nahrávkou je album *Upstream Hermit*. Na pódiu působí abnormálně charismatickým dojmem, což dokáže přenést jak na svoje spoluhráče, tak i na přítomné diváky.

Při otázce na životní krédo Konstantin Ruchadze odpovídá: „Pro mne jsou důležité hlavní hodnoty, které jsou v dnešním světě bohužel druhořadé. Lásky, přátelství, víra, Bůh, věčnost, dobrodružství, spontaneita, hrdinství, základní lidské vlastnosti.“

Současná podoba skupiny Ruchadze Band–Amsterdam Beyond.

Foto: Klub kultury Napajedla

ZA LIDOVOU ARCHITEKTUROU TIŠNOVSKA

1. VÝLET ÚDOLÍM ŘEKY SVRATKY

Vladimír Vecheta

Navzdory tomu, že obýváme moderní domy a byty obklopeni smart technologiemi domácností, pohled na starou roubenku nebo běloskvoucí vápenné fasády venkovských domů v nás vyvolává pocit nostalgické krásy, s níž právě tyto stavby vyhledáváme, ať už jako víkendové či dovolenkové chalupy, nebo prostě proto, abychom stiskli spoušť fotoaparátu a obdivovali řemeslnou zručnost nebo jednoduchost, v níž uměli svůj život trávit naši předkové. Ponechme stranou rozdíl mezi romantickým dojmem turisty a skutečnými životními podmínkami jejich stavitelů a poohlédněme se po zbytcích lidové architektury, která nám na Tišnovsku ještě zůstala stát.

Podhorácké dědictví

Ještě před tím, než se vydáme do terénu, si dovolíme malý exkurz do našeho lidového stavitelství. V čem je Tišnovsko bohaté na přírodní a krajinné poklady, v tom je relativně chudé na dochované stavby původní lidové architektury. Podhorácko samo zatím nemá žádné muzeum původního bydlení a architektury. Kolekce vybavení domácností obsahují sbírky **Podhoráckého muzea v Předklášteří**, skanzen původní lidové architektury na Vysočině však najdeme až na **Veselém kopci u Hlinska**. Ten ale zachycuje spíše architekturu vlastní Žďárským vrchům. Jistou obdobou poněkud bližší Podhorácku je **muzeum v Horním Smržově** u Letovic, v regionu Malé Hané. Expozice v rekonstruovaných zemědělských objektech zachycuje život lidí na venkově v období první poloviny minulého stole-

Podhorácké domy.

Muzeum v Horním Smržově.

ti. Vystaveny jsou především zemědělské stroje a nářadí, ale i ukázka bydlení na venkově včetně vybavení domácnosti. Součástí je roubená stodola, kamenný klenutý sklep a dřevěný včelín z roku 1924. Pojmeme-li do rámce Podhorácka i Boskovicko, stálou expozici zachycující život a práci předků má i **Muzeum obce Kořenec** v domě se zachovaným zařízením světnice i černé kuchyně s drobnými upomínkami na všední život, zapomenutá řemesla i místní kořenecký kroj. Příklady „živých“, tedy stále užívaných objektů jsou i dvě vesnické památkové rezervace **Křížánky** a **Krátká** ve Žďárských vrších nebo dvě vesnické památkové zóny **Veselka** u Olešnice a **Ubušinek** na Bystřičku. Tady si ovšem objekty prohlédnete pouze zvenčí.

Tišnovsko samo leží na pomezí dvou okruhů lidové architektury, a to **roubených** a **hliněných** (rozuměj z pálených i nepálených cihel) staveb. Zatímco ve vesnicích severní části regionu bohatých na dřevo převládaly stavby roubené, na jihu naopak došlo na využití bohatství cihlářské hlíny, a tím na stavby kombinující kámen a vepřovice (nepálené cihly), později i cihly pálené. Relativní hospodářský vzestup od poloviny 19. století však ve většině obcí znamenal modernizaci méně pohodlného bydlení, která setřela, často beze zbytku, rysy původní architektury. A dílo zpravidla dokonala moderní posedlost břízolitovými fasádami, zateplováním nebo likvidací starých objektů v havarijním stavu. „Zkáza“ tak nepostihla jen stavby, které zůstaly nevyužívané nebo jejichž obyvatelé na nějakou modernizaci prostě neměli prostřed-

ky. A takové nacházíme dnes převážně v severní části tišnovského regionu. Ať už v **podobě původní** nebo **rekonstruované** na zpravidla rekreační objekty, či stavby jiného využití.

Vydáme se tedy na cestu, kde si ukážeme z lidové architektury Tišnovska několik domů, mlýnů, kaplí, kostel, hospodářské stavby i most. Zejména u všech domů je však třeba si uvědomit, že až na výjimky jde o soukromé stavby, jejichž majitelé je neprovozují jako muzea a na zájem turistů si rozhodně při své rekreaci nepotrpí. Vnímavý návštěvník si tedy objekt prohlédne zvenčí a půjde dál.

Po objektech lidové architektury severního Tišnovska se vydáme ve **dvou výletech**. V tom prvním navštívíme spíše známější objekty **v údolí řeky Svratky**, na druhém výletě, který otiskneme v TN 12/20, se vydáme po méně známých perličkách **po obcích v kopcích Sýkořské hornatiny**. Oba výlety můžeme absolvovat autem nebo na kole. Všechny stavby jsou totiž dostupné ze silnice. Samozřejmě je možné jednotlivé obce navštívit i v rámci několika pěších výletů, vždyť zdejší krajina je pro turistiku velmi malebná.

Podolí – dřevěná zvonice.

HLEDÁNÍ STAVEB LIDOVÉ ARCHITEKTURY U SVRATKY

Výchozí místo: **Borač**

Cílové místo: **Dolní Čepí**

Trasa: **Borač – Doubravník – Černvír – Skorotice – Chlébské – Dolní Čepí**

Délka trasy: **15 km**

První zastavení věnujeme obci **Borač**, resp. místní části **Podolí**, která leží od Borače na levém břehu řeky Svratky a dříve byla samostatnou obcí pod správou lomnického panství, na rozdíl od Borače, patřící pod klášter Porta coeli. Podolí dominuje **dřevěná zvonice**. V roce 2009 byla znovu opláštěna a vypadá jako nová, nese však zvon s datací 1744. Hned

Doubravník – chalupa č.p. 87.

v sousedství stojí **rodný dům** známého spisovatele Tišnovska **Josefa Uhra**. Celé Podolí vypadá velmi archaicky, zejména vkusně a citlivě zrekonstruovaný areál bývalého **mlýna** nesoucí označení „Ranč na mlejně“ prozrazuje uměleckého ducha současných majitelů.

Sousední **Doubravník** se může pochlubit řadou cenných budov od historických staveb někdejšího klášterního probošství u gotického chrámu Povýšení sv. Kříže po množství měšťanských domů na náměstí nebo vilu akademika Koldy. Zajímavým rysem řady vesnických doubravnických budov je zvýšený vchod do domu, k němuž se vystupovalo po vnějším zděném schodišti s krytým nadpražím. Památkou lidové architektury venkovských staveb je však romantická **chalupa s č.p. 87**. Zachovalá roubená usedlost reprezentuje v původní podobě typ obydlí drobných zemědělců a řemeslníků. V jejím sousedství je kamenný

sklípek s prkenným štítem a zaklenutým vchodem. Budova je v majetku městyse Doubravník a příležitostně bývá otevřena k návštěvě i pro veřejnost.

Druhou doubravnickou perlou je mimořádně dobře dochovaný stavební komplex **klasicistního vodního mlýna a pily č.p. 41** na severním okraji obce. Štít nese archaickým písmem záznam s letopočtem 1813. Mlýn je nyní rekreačním objektem, a proto na jeho pozemek není vstup povolen.

To v **Černvíru** můžeme přímo osobně odzkoušet řemeslný fortel stavitelů **krytého dřevěného mostu**, který se klene přes Svratku už více jak 300 let. Jedná se o nejstarší dochovaný a dodnes sloužící most svého druhu na Moravě, který pochází z roku 1718.

Chlébské – roubená usedlost č.p. 6.

Za dalším objevováním staveb lidové architektury opustíme údolí řeky Svratky a vystoupáme do horských vesnic. Silnička z Černvíru nás dovádí do **Skorotic**. Okrouhlou návěs malebné vísky zdobí šindelem krytá drobná lidová stavba **kapličky Panny Marie** (v seznamu kulturních památek podivně zapsaná ovšem jako kaple sv. Jana Nepomuckého) z 19. století. Ze střechy jí vyrůstá otevřená hranolová zvonice završená cibulí.

Se Skoroticemi úzce souvisí sousední **Chlébské**. V úzkém údolí potoka zaklenuté Dolní a na hřebeni posazené Horní Chlébské však sotva souvisí s pekaři, jak napovídá mezi místními běžně rozšířený název „Chlívské“. Jedna z nejzajímavějších obcí je zajímavá nejen proslulou bledulovou rezervací, kterou každé jaro navštěvují stovky obdivovatelů této krásné květeny. Prastarý ráz obce dokládají dvě zachovalé **roubené usedlosti**. V dolní části svahu situovaná **chalupa č.p. 6**

na kamenné podezdívce je hodnotným dokladem lidového stavitelství kraje. Citlivá rekonstrukce posledních desetiletí zachránila její unikátní původní podobu včetně chlívků s kůlničkou uzavírající malý dvorek přístupný bránou. **Venkovská usedlost č.p. 2** v horní části obce obnovu teprve očekává. Stavba z 19. století tvoří srostlici budov s obytnou částí, stodolou, chlévy, konírny, vepřincem a výměnkem. Obytná část stavení je orientována štítovou stranou do návsi.

Z Horního Chlébského konečně sjedeme zpět do údolí Svratky do **Dolního Čepí**. Na obec na jižním okraji historického Štěpánovského rudního areálu shlíží malý **kostelík sv. Václava**. Málo prozkoumanou stavbu historikové šmahem zařadili do 15. st. Archaické prvky stav-

by kostelíka však nasvědčují tomu, že je nyní hodnocen jako ojediněle dochovaná pozdně románská stavba, která úzce souvisí s osídlením krajiny v 1. polovině 13. století. Kostel tak patří mezi nejstarší sakrální stavby v regionu a podle tradice jej postavili zbožní horníci. Zajímavostmi jsou také dva malé kůry nad sebou a dřevěná vížka se zvonkem. Kostel je přístupný jen výjimečně – během Slavností pernětejnského panství a při Svatováclavských hodech. Až do něj vstoupíte přes věky sešlapaný práh, jistě mi dáte za pravdu, že je to jako propadnout se do hlubin historie.

Ve výčtu staveb a zajímavých objektů upomínajících na starou tvář obcí a městeček Tišnovska budeme pokračovat v následujícím tipu na výlet v TN 12/20. A do té doby přejeme příjemné objevování.

Foto: Vladimír Vecheta

MEZ dřevovýroba

Od října peletkujeme.cz

- **Výroba nábytku**
- **Požez kulatiny do délky 12 m a průměru 1 m na dvoukotoučové pile DKP 6**
- **Prodej stavebního řeziva**
- **Výroba a prodej pelet**

Vše za příznivé ceny

**MEZ, a.s. 592 62 Nedvědice | tel. 737 007 308
drevovyroba.mez.cz | drevovyroba@mez.cz**

VÝKUP AUTOVRAKŮ

VYVRAK

1500,- ZA AUTOVRAK !!!

Odvoz zdarma
 doklad o eko likvidaci

+420 731 04 04 05 | www.vyvrak.cz

SYNALOV

Vladimír a Eliška Vechetovi

Obec **Synalov** se nachází v Hornosvratecké vrchovině, cca 10 km severně od Tišnova a 3 km od Lomnice, v okrese Brno-venkov. Katastrální výměra 694 ha značně členité krajiny zahrnuje i vrchol Sýkoře a údolí potoka Besénku v rozptěti nadmořské výšky 700–400 m n. m. V současnosti zde žije 120 obyvatel s věkovým průměrem 46,5 roku.

Z historie Synalova

Synalov, zmiňován i jako Smjlow, Symilow, Synolow či Sinalow, vznikl coby horská osada při kupecké stezce spojující Brněnsko s Poličskem. V letošním roce si obec připomenula 660 let od první písemné zmínky z roku 1360, kdy v Moravských zemských deskách dochází k vypořádání vztahů mezi rody **pánů z Kunštátu** a z **Lomnice**. O něco starší zmínka, z pol. 13. st., se váže k **zaniklému hradu Zuzinov** v sousedství hřbitovního kostela sv. Stanislava u Osik, který je spjat s kunštátským rodem. Po většinu historie však náležel Synalov k lomnickému panství.

Příroda a turistika

Obec je situována v kotlině pod vrcholem hory **Sýkoř (702 m n. m.)**, obklopena malebnou krajinou pastvin a lesů. Jádro tvoří „**okrouhlice**“ – kruh sedmi velkých statků orientovaných k ústřední návsi, kde je aktivní pramen s rybníčkem. Návěs zdobí **kaple sv. Andělu strážných** z roku 1883. V zástavbě jsou i domy původní podhorácké lidové architektury. Druhou částí Synalova je osada Kopaniny na severním okraji obce rozložená po jižním úbočí hory Sýkoř.

Synalov – celkový pohled.

Masív Sýkoře jako nejvyšší hory Tišnovska je přírodní pokladnicí, a proto se tu nachází hned sedm cenných chráněných lokalit. Typické jsou rezervace **Pod Sýkořskou myslivnou** a památky **Míchovec**, **Horní Židovka** a **Sýkoř** s přirozenými staletými bučinami na balvanových mořích, skalách a mrazových srubech. Atraktivním místem je pastvina **Synalovských kopanin** s balvanovým proudem a dalekými výhledy do krajiny na jih.

Synalov je odedávna mezi tišnovskými turisty synonymem rekreace, a to letní i zimní. Mezi vzdálenějšími návštěvníky proslul díky kamenné „plostice“ Jára Cimrmana u Sýkořské hájenky instalované v roce 1989. Plastika je poslední z tzv. plahočin recesistické **Naučné stezky Jára Cimrmana** vedoucí z Lomnice.

Spolkový život a aktivity

V obci je od roku 1923 aktivní **Sbor dobrovolných hasičů**. Na životě obce se také podílí místní spolek **Ženy Synalov a Orel jednota Synalov**. Od roku 2018 sdružuje zdejší děti **skautská družina Podhoráci** navázaná na skautské středisko Květnice Tišnov.

Synalovské krojačky.

Sýkořská hájenka s památnou lípou.

V obci byla v roce 2017 po letech obnovena **krojová tradice**. Synalovský kroj se inspiroval vzory podhoráckých krojů v regionu, a tak nyní zdobí krojované děti a mládež zejména tradiční **pouť Andělů strážných** první neděli v září i květnovou **pouť u sv. Stanislava**. Ženy Synalov každoročně organizují jarní Babský bál a Orel pořádá sportovní akce: **turnaj v pétanque**, Sekořské koleso nebo Sekořský běžník. Pravidelné obecní akce Masopustní obchůzka, Pálení čarodějnic (30. 4.), **Dětský den** (červen) a **Synalovské strašidlení** (podzim) přitahují především místní i přespolní děti. Oblíbenou u starší generace i dětí se stala nová unikátní „tradice“ sousedských setkání **Živý adventní kalendář**. Po čtyři nedělní večery se lidé scházejí před rozsvícenými okny hostitelských domů a zamyšlení nad poučným příběhem doplňuje srdečnou sousedskou debatu u svařáku. V roce 2020 se tato akce bude konat již podeváté.

Současná tvář a plány obce

V obci se nachází vletišť známé jako **kulturní dům Koliba**, hasičská zbrojnice, prodejna potravin a budova bývalé školy využitá jako knihovna a spolková klubovna. Na Kopaninách najdeme nové multifunkční hřiště, které přes zimu slouží jako kluziště.

Obec je plně plynofikována, zásobována vodou ale řeší jen skupinové vodovody. Proto k jednomu z priorit obce patří **zajištění záložního zdroje vody** z obecních vrtů. Za přispění dotačních titulů probíhá údržba a obnova areálu kulturního domu **Koliba**, revitalizace bývalé školy, **rekonstrukce kaple** nebo oprava prodejny. Obec v současnosti zpracovává **nový územní plán** s cílem zohlednit v něm možný rozvoj Synalova pro nové mladé rodiny.

K návštěvě Synalova, ať už na některou z akcí nebo jen tak na výlet, vás srdečně zve starostka **Lenka Šikulová** a všichni aktivní obyvatelé. ☺

Foto: Vladimír Vecheta

KLIMA POCHOD TIŠNOVEM

Michal Rezek

Ve čtvrtek 24. září zatřásl Tišnovem již 2. ročník pochodu za povědomí o klimatické změně. Akci pořádalo neformální sdružení Na to přijdem! (facebook.com/groups/natoprijdem) a tentokrát se zúčastnilo téměř dvakrát více lidí než loni, zejména mladé rodiny s dětmi. Na to přijdem! vzniklo před 2,5

Klima pochod Tišnovem.

Foto: Michal Rezek

roky a zabývá se otázkami ochrany klimatu a obrany demokracie. Skupina na sebe upozornila vyvěšením havlovského srdce na rozhledně na Klucanině před dvěma lety a uspořádala více než tucet protestních shromáždění v ulicích Tišnova ve spolupráci s iniciativou Milion chviliek pro demokracii.

V úvodu Jan Bílek připomněl, jak alarmující jsou dopady klimatických změn na stav naší planety: od požárů v Austrálii, Kalifornii či na Sibiři až po umírající lesy a nedostatek vody přímo u nás, v obcích kolem Tišnova. Dále upozornil na neadekvátní reakce politiků, kteří brzdi klimatické dohody v rámci EU a prodlužují existenci fosilního průmyslu, zejména špinavých uhelných elektráren jako hlavního zdroje emisí skleníkových plynů. Michal Rezek upozornil na zrychlující se klimatickou změnu, která podle pozorování a měření vědců probíhá dle pesimistických scénářů. Hovořil o chystané tzv. klimatické žalobě na stát a také o projektu přehrady na Libochovce nad Dolními Loučkami, která by svými dopady ohrozila krajinu Tišnovska, stav spodních vod pod přehradou a klidný život v některých obcích. Jan Bílek dále informoval o situaci v Tišnově a zastoupení sdružení v pracovní skupině pro klimatickou změnu, které letos z podnětu Na to přijdem! a dalších aktivních občanů vznikla. Komise zadala vypracovat strategii adaptace a mitigace Tišnova na klimatickou změnu a sdružení bude dále dohlížet na její naplňování. Na akci vystoupil i student tišnovského gymnázia a skaut Ctibor Prokop, který popsal, jak tísnivě nečinnost státu a nezájem části veřejnosti o řešení klimatické krize vnímají mladí lidé.

Pochod s velkou nafukovací zeměkouli prošel z náměstí kolem radnice. Účastníci nesli transparenty „Vyhlášíme klimatickou nouzi“ nebo „Přehradu na Tišnovsku nechceme“.

KVĚTINOVÝ SWAP V TIŠNOVĚ

Linda Marková

Swap neboli komunitní výměna mezi dvěma lidmi pochází z angličtiny a u nás se ujal pro výměnu věcí, které jeden již nepotřebuje a druhému mohou posloužit. „Swapovat“ lze téměř cokoliv: oblečení, doplňky domácnosti, knihy nebo rostliny. Na rozdíl od bazarů či bleších trhů se zde obejdete zcela bez peněz, věci se mezi sebou prostě jen mění. Obvykle dokonce neplatí ani pravidlo „kus za kus“, ale předpokládá se, že každý účastník swapu zná svoji míru a odnese si jen to, co skutečně potřebuje. Swap představuje alternativu k nákupům nových věcí, a tudíž podporuje filozofii udržitelného životního stylu a neplýtvání. Může probíhat naživo jako jednorázová akce (obdoba burzy) nebo jako dvoustranný výměnný obchod na sociálních sítích. Dalším typem swapu je výměna věcí na smluveném místě bez účasti ma-

jitelů. Takto fungují sousedské knihovny nebo knihobudky.

V Tišnově není swap nic neznámého. Pravidelně se zde koná swap oblečení, živá výměna probíhá v rámci místních spolků a facebookových skupin. V sousední Lomnici nedávno zřídili recyklační skříň, kde lze vyměňovat drobné věci z domácnosti. Dosud zde ale chyběl tzv. „green swap“ zaměřený na výměnu rostlin. Tento prospěšný způsob výměny omezuje nákupy v supermarketech a velkopěstírnách a umožňuje získat květiny obvykle odolnější a zdravější a navíc zdarma.

A tak i my pořádáme **Květinový swap v sobotu 7. 11. od 8.00 do 11.00 v prostorách Ekoporadny na nám. 28. října, č.p. 28 (ve dvoře)**. Můžete zde nabídnout semínka, pokojové rostliny, jejich odnože a řízky nebo celé květináče a vyměnit za jiné rostliny, které se zalíbí vám. Přijďte, i když svoji domácí květinovou výzdo-

bu teprve zakládáte a nemáte zatím nic na výměnu. Pro návštěvníky swapu bude připravena káva a čaj. Akci můžete podpořit dobrovolným vstupným.

Více informací na <http://ekoporadna.tisnovsko.eu/>.

Foto: Pavel Karas

FOTOGRAFICKÁ OZVĚNA

Miloš Buček

V letošním roce je to již 16 let od digitálního restartu tišnovského fotoklubu. I když toto druhé nadechnutí poněkud brzdí roušky, je na tom fotografování v porovnání s jinými zálibami ještě poměrně dobře. Námětů pro záběry je stále dost, sdílení snímků je možné prostřednictvím IT technologií, fotografické soutěže probíhají. Jen výstavní, expediční a schůzovní činnost je limitována hygienickými opatřeními. Právě neblahá současná situace přispěla i k ukončení existence galerie Diana, ve které dostával Klub přátel fotografie Tišnov dlouholetý komfortní výstavní prostor. Plánované klubové březnové výstavě už se tak nedostalo jejího naplnění.

Náhradním řešením pro fotoklub se tak do budoucna nabízí intenzivnější spolupráce s provozovatelem Galerie na schodech na Bezručově ulici. Zde po říjnové fotovýstavě studentů gymnázia bude mít tišnovská veřejnost možnost zhlédnout od 15. listopadu snímky úspěšného člena fotoklubu R. F. Auera.

Členská základna fotoklubu je dynamickým organismem. Jednotliví členové spoluvytváří kolektivní mozaiku s řadou odlišností, ale se společným zájmem. Rozdíly jsou ve věku, technice, námětové specializaci, odbornosti i zájmovém úsilí. Od letošního roku se hlavním představitelem klubu stal M. Sítora, který na tomto postu vystřídal po desetiletí působící osobnosti J. Bučka a M. Ferova.

Z aktuální činnosti je třeba zmínit úspěšné absolvování 49. ročníku Ratibořického mapového okruhu. Zde se tišnovským fotografům opětovně podařilo dosáhnout svého dosud nejlepšího celkového umístění. Konečně 2. místo za Fotoklubem KMF Brno bylo

U fotografa.

Foto: L. Adamec

navíc podtrženo Cenou Ant. Kratochvila pro L. Adamce za snímek U fotografa. Nejlepšího ocenění ze soutěžní klubové kolekce se dostalo snímku R. F. Auera: Vodní amfiteátr. Jednotliví členové klubu prezentují průběžně svoji činnost v autorských výstavách v blízkém okolí i vzdálenějších regionech (Železné, Lomnice, Žernůvka, Drásov, Kuřim, Střelice, Brtnice). Fotografický archiv členů fotoklubu slouží často pro propagační potřeby TIC města a v letošním roce též pro kalendář 2021 sestavený spolkem Art Periscope. Fotoklub má své podporovatele (iDigi, město Tišnov, Servis počítačů PC, Podhorácká restaurace). Jejich přízeň a spolupráce s nimi umožňují spolku kvalitní prezentace svojí činnosti.

Pokud epidemiologická situace bude jen trochu příznivá, budou tišnovští fotografové moci svými snímky opětovně doplnit tradiční věhlasnou výstavu betlémů v měsíci prosinci v Předklášteří. Stejně tak nezbývá než doufat, že tradiční podzimní setkání fotografií na Vysočině nedostane smutnou nálepku „ZRUŠENO“.

SMUTNÍ ZAHŘÁDKÁŘI SE ROZLOUČILI SE SVÝM PŘEDSEDOU

Marie Kulhánková

Velká ztráta postihla tišnovskou Základní organizaci Českého zahrádkářského svazu dne 11. září 2020 náhlým úmrtím jejího předsedy pana Josefa Ondrouška. Smutná zpráva zasáhla členy našeho spolku jen několik dnů po výborové schůzi, na které ještě přítel Ondroušek s ostatními v dobré pohodě plánoval další činnost. Bylo těžké uvěřit, že mezi nás již nikdy nepříjde.

Pan Josef Ondroušek byl členem ZO ČZS Tišnov od roku 1995. V roce 2004 se stal členem výboru ZO, kde působil ve funkci jednatele. Svou práci ve výboru vykonával spolehlivě a velmi zodpovědně. K řešení problémů přistupoval vždy racio-

Josef Ondroušek.

Foto: archiv ČZS

nálně a s rozvahou. Nikdy neztrácel dobrou náladu a ochotně pomáhal svým přátelům v ZO i při řešení jejich osobních starostí. V roce 2017 si ho tišnovští zahrádkáři zvolili za předsedu své organizace.

Za svůj přínos pro zahrádkářskou organizaci byl pan Josef Ondroušek v roce 2015 vyznamenán při příležitosti svých 70. narozenin medailí „Za zásluhy o rozvoj ČZS“.

Při této příležitosti mu byla udělena také Cena města Tišnova za dlouholetou publikační činnost a aktivity v místních spolcích.

Dne 17. září jsme se v chrámu sv. Václava v Tišnově s naším milým předsedou Josefem Ondrouškem naposled rozloučili. Můžeme již pouze projevit upřímnou soustrast zarmoucené rodině, vzpomínat na společně prožité chvíle a pokračovat dál v jeho práci v naší ZO.

„Příteli Pepo, děkujeme za všechno, co jsi pro naši organizaci udělal. Měli jsme Tě rádi.“

OBRÁZKY PRO SENIORY

Kateřina Malášková

U nás na Penzionu se na oslavu Mezinárodního dne seniorů každý rok těšíme a pečlivě ji s předstihem připravujeme. Ještě koncem léta jsme věřili, že proběhne jako vždy v naší jídelně – s přípitkem, občerstvením, bohatým programem a pozvanými hosty. Už začátek školního roku však ukázal, že akci nebude možné realizovat v uzavřených prostorách. I když Penzion nedisponuje vhodnými prostory k pořádání venkovních akcí, chtěli jsme udělat vše pro to, abychom mohli s našimi seniory oslavovat před hlavním vchodem budovy „B“. Už byl naplánovaný horký čaj či svařáček, hudba i posezení, leč stále se horšící epidemiologická situace nám, stejně jako mnoha dalším, udělala další „čáru přes rozpočet“. Rozhodli jsme se tedy alespoň předat našim babičkám a dědečkům dárkové balíčky s přáním

od CSS a města Tišnova. Co by je tak ještě v této smutné době mohlo potěšit? Co třeba pozdrav od těch nejmenších?! Oslovili jsme vedení mateřských škol a prvního stupně základních škol v Tišnově a požádali o spolupráci. Všichni nám ochotně vyšli vstříc. Každé dítě nakreslilo svůj obrázek pro některou babičku nebo dědečka z CSS Tišnov. Nakonec se nám sešlo na tři sta bezprostředních, upřímných a moc milých obrázků a přáníček – některé se vzkazy, podpisy, přáním hodně zdraví. Máloco potěší víc než dárek od dětského srdíčka.

Nakonec jsme z bezpečnostních důvodů nemohli osobně předat ani ty balíčky a seniory dostali do svých schránek pouze čokoládu, přání a obrázek od školáčka či školáčka. A co myslíte, co je v tomto pro ně osamělém a izolovaném čase potěšilo nejvíc?

Milé děti, moc děkujeme!

Poděkování

Jakou radost jsme měly my, seniorky z CSS Tišnov K Čimperku 1813, když jsme v našich poštovních schránkách našly tlustou obálku a v ní taková nádherná čokoláda! A navíc nádherná přání podepsaná od malých školáčků s motýlky a kytičkami. Bylo to tak dojemné, že nám ukáply slzičky. Navíc tam bylo krásné přání od vedení radnice, což potěšilo u srdce. A nakonec nádherné přání od naší milé paní ředitelky. Všem za toto moc děkujeme a přejeme hodně zdraví a energie do tohoto našeho společného boje.

*Srdečně zdraví seniorky z CSS
Tišnov, K Čimperku 1813.*

Letošní Den seniorů v CSS proběhl jako nyní mnoho akcí netypicky. Místo setkání jsme našli ve schránkách milá přání z města Tišnova, roztomilé výtvary dětí a za CSS Tišnov obálku s přáním a čokoládou. Děkujeme, děkujeme všem za nápad, za realizaci. Děkujeme, že na nás myslíte
z CSS Jiřina Frýbová.

RADOSTI I STAROSTI DOMOVA

Alexandra Foukalová

Vážení čtenáři, když jsme vás v posledním článku v červnu informovali, jak jsme společně v našem domově zvládli ohrožení epidemií COVID-19, jak náročné toto období bylo, netušila jsem, že se po pár měsících bude celá situace opakovat. Během léta jsme se po uvolnění opatření rodinám a přátelům našich klientů opět otevřeli, ovšem za dodržování omezujících preventivních pravidel. Ty museli a neustále musí dodržovat i všichni naši zaměstnanci. Také jsme nemohli uskutečnit všechny tradiční letní akce. Alespoň jsme měli vydařenou letní „grilovačku“. Bohužel letos bez živé hudby a také s omezeným počtem rodinných příslušníků dodržujících preventivních opatření. I přes tato omezení jsme se za hojnosti dobrého jídla, reprodukované hudby a slunečného počasí veselili do pozdních odpoledních hodin.

Na začátek školního roku jsme plánovali již třetí ročník „Mezigenerační-

ho dne“ s naší spřátelenou školou ZŠ Předklášteří a jejími třetíky. Bohužel jsme i tuto oblíbenou akci z pochopitelných důvodů museli odsunout. Stejně tak tradiční „Den otevřených dveří“ v rámci říjnového celorepublikového „Týdne sociálních služeb“. Snad nám to vyjde ve druhém pololetí školního roku.

Ovšem ani „korona“ nám nepřekazila záslužný „Den pro druhé“. Jedná se o dobročinnou akci, kdy k nám do domova již počtvrté zavítali zaměstnanci brněnské firmy Anect a. s. Tato firma nás před lety oslovila s nabídkou bezplatné pomoci např. se zkrášlením domova. V domově máme pěknou zahradu a několik zahradních laviček, které potřebují každý rok nový nátěr, a také živý plot a keře je třeba pravidelně krotit. Byli jsme velmi mile překvapeni, jak se lidé pracující v „office“ s chutí a elánem postavili k dobrovolnické manuální práci. Již po jejich první návštěvě bylo více než jasné, že se práce

nebojí a rádi pomohou druhým zpříjemnit prostředí, které je pro ně domovem. Že se z jedné návštěvy vyklubou letité partnerství, asi neočekával nikdo. Moc jim za jejich pomoc děkujeme, vážíme si jí a už se těšíme a doufáme, že k nám „Anectáci“ přijedou zase příští rok.

V současné době jsme byli nuceni, na základě rozhodnutí příslušných orgánů, opět nastavit systém ochrany našich klientů podobný jako na jaře. Ze všech sil se však snažíme našim seniorům pomoci překonat toto nelehké období. Byť máme k dispozici moderní vymoženosti doby – mobilní telefony a tablety k videohovorům s rodinami, vlídný dotek a pohlázení samozřejmě nahradit nelze. Děkujeme všem, kteří nám v nelehké době pro všechny pomáhali a pomáhají. Veřejnosti doporučujeme sledovat aktuální situaci a přijatá doporučení (např. uzavření domova) na našich webových stránkách www.domovpredklasteri.cz.

POMÁHÁME! BEZ VÁS BY TO ALE NEŠLO

**OBLASTNÍ CHARITA
TIŠNOV**

Marta Rémanová

Vážíme si veškeré podpory, které se nám od vás dostává. Vážíme si vašich finančních příspěvků na sbírky a projekty, hmotných darů, ale i toho, že navštěvujete naše akce a vyjadřujete nám podporu.

Den Charity měl dobročinný přesah

Během zářijového Dne Charity na ručodělných stáncích vznikaly opravdu krásné dárky, které jste si odnášeli pro své blízké, ale také jste nám jich 47 nechali pro klienty našich služeb. V následujících dnech naše pečovatelky předaly výrobky lidem, o které v rámci služby pečujeme. Radost i velice milé srdečné vzkazy a projevy díky jsou důkazem toho, že se nám společně podařilo naplnit myšlenku charitního dne. Byli bychom rádi, kdyby se Den Charity v tomto formátu mohl opakovat a stal se tak dnem, kdy myslíme na druhé.

Koláč pro hospic pomůže Charitě v péči o umírající

Všechny pokladničky s příspěvky na domácí hospicovou péči jsou úředně rozpečetěny a výsledná částka 76 300 Kč je krásným příspěvkem na činnost Domácího hospice Porta Vitae. I v současné epidemiologicky složité situaci jste nás

Koláč pro hospic 2020.

Den Charity.

podpořili, přicházeli jste během celého dne k našim stánkům v Tišnově a Kuřimi, účastnili se sbírky ve vašich firmách nebo přispívali našim dobrovolníkům v ulicích obou měst. Domácí hospic za dva roky své existence provedl již desítky rodin složitým údobím péče o nevléčitelně nemocné a jejich umírající členy. Poděkovat tak chceme všem firmám, pracovním kolektivům i jednotlivcům, kteří se sbírky účastnili a vyjádřili tak slovy i příspěvky díky a podporu kolektivu Domácího hospice. Zvláštní poděkování patří žákům Střední a Základní školy Tišnov, která s námi na sbírce již mnoho let spolupracuje a jejíž žáky můžete potkávat jako naše dobrovolníky s košíky plnými koláčů. Velkou pomocí nám byli také dobrovolníci z Kuřimi, kteří nám obětavě pomáhají s tříkrálovou sbírkou a letos se s námi zapojili i do Koláče. Děkujeme všem našim dalším skvělým dobrovolníkům a Petře Burianové, která s námi trávila odpoledne přímo na stánku v Tišnově a dvěma z vás upeče za odměnu speciální koláč.

Dobrovolníci jsou naše zlato

Zvláštní místo mezi způsoby podpory mají dobrovolníci. Dobrovolnictví je samotnou podstatou Charity, je zhmotněním potřeby pomáhat, věnovat svůj čas či um ve prospěch druhého. Velmi dobře působí dobrovolníci v Chráněném bydlení Skryje, kde se věnují našim klientům např. v rámci canisterapie nebo tráví s klienty jejich volný čas. Před pár týdny byl dokonce v rámci dobrovolnické pomoci jeden z našich klientů na vysněném víkendovém pobytu u koní. Dobrovolníci

Součástí Dne Charity byl i Strom přání.

jsou také neocenitelnou pomocí na charitních akcích. Měsíc září a začátek října jim přinesly hned několik a realizaci Dne Charity nebo jakékoliv sbírky bez pomoci dobrovolníků bychom zvládali jen stěží. Poměrně v krátkém čase se nám také podařilo sehnat dobrovolníky na rozhovory s osamělým člověkem a v jarní kovidové době na nákup potravin či dovoz potřebných léků. Osvědčilo se také firemní dobrovolnictví, kdy zaměstnanci firem věnují svůj pracovní den pomoci Charitě. Jsme rádi, že lidé s dobrým srdcem i společensky zodpovědných firem přibývá a možnosti v naší organizaci jsou stále otevřené. I vy můžete společně s námi pomáhat. Věnovat se seniorům, připravit program dětem z Klubu Čas, doučovat nebo učit jiným dovednostem, účastnit se s námi akcí nebo se nám věnovat v rámci tzv. expertního dobrovolnictví – tzn. pomáhat tím, co umíte, dát vaše povolání do služeb Charity – ať už jste řemeslník, grafik, fotograf či IT specialista. ☺

Foto: archiv Oblastní charity Tišnov

Výrobky ze Dne Charity potěšily klienty charitních služeb.

OD SUBTERRY K NAPLŇOVÁNÍ OTCOVA ODKAZU

BOHATÝ ŽIVOTNÍ PODZIM MILANA FRYČKY

Václav Seyfert

Ostrovec vstoupil do povědomí tišnovských občanů především jako historii prověřené sportoviště. Úctyhodných pět desítek let zde ale také sídlí závod, který v posledním období známe pod názvem Subterra. Od roku 1976 až do konce června 1990 byl jeho ředitelem **Ing. Milan Fryčka**, který ani v dalších letech jako důchodce neochabl ve svých aktivitách a i dnes o sobě s více než „osmi křížky na hřbetu“ dává stále vědět.

Narodil se v roce 1937 v Bílovci. Rodiče i prarodiče byli za války zatčeni a od února 1943 až do časně osvobození pobývali v koncentračním táboře. Malý Milan strávil chmurné časy jako ukryvané dítě v blízké vesničce Hrabství. Všichni členové jeho rodiny se naštěstí z lágru vrátili a v rodném Bílovci pak Milan nastoupil rovnou do třetí třídy, když první dva zameškané roky musel průběžně dohánět. Zřejmě se dobře činil, protože studentská léta zakončil v roce 1967 obhajobou diplomové práce na Vysoké škole báňské v Ostravě. Umístěnku dostal na Dolní Rožínku, kde až do dubna 1976 působil v řadě technických funkcí. Jako investor mimo jiné zajišťoval i výstavbu sídliště pod Klucaninou, v němž od roku 1977 v jednom z domů na Halasově ulici sám bydlí. Tomu ale předcházela bydliště přímo v Dolní Rožince a později v Novém Městě na Moravě.

V roce 1976 mu Státní bezpečnost odmítla prodloužit přístup ke státnímu tajemství a to znamenalo v podstatě konec činnosti technika na Rožince. Generální ředitel mu ale nabídl post šéfa již několik let existujícího tišnovského závodu VDUP (Výstavba dolů uranového průmyslu) a tím začalo jeho zdejší působení. Podnik měl sídlo v Praze a Tišnov byl jedním ze čtyř jeho závodů. „*Původní název firmy byl Podzemní inženýrské stavby, zkráceně PIS,*“ vzpomíná Ing. Fryčka. „*Pro Francouze se ale za touhle zkratkou skrývá písoár, takže při mém příchodu už název zněl VDUP, o němž jsme pak v žertu říkali, že to znamená ,velmi dobře utajený PIS‘.*“ V devadesátých letech se pak název znovu změnil a vznikla vzpomínaná Subterra.

Záměr založit podobnou firmu lze přičíst k dobru někdejší stáží delegace z Dolní Rožinky v uranových dolech v Kazachstánu. Tamní pravidlo, že po určitém počtu odfáraných let horníci opouštějí radioaktivní prostředí, vedla u nás ke startu programu tzv. „mimouranové činnosti“. Jeho první využití slavilo úspěch při stavbě dalešické přepravy a odtud byl už jen krok k umístění jednoho ze závodů v Tišnově, kde se podařilo právě na Ostrovcu najít vhodnou lokalitu. „*Uranový průmysl chtěl tehdy získat i prostor fotbalového hřiště a nabízel náhradou milión Kčs na vybudování nového areálu – k tomu ale nikdy nedošlo...*“

O práci tišnovských odborníků mělo brzy zájem více různých

Ing. Milan Fryčka v záběru z červnového pořadu Reportéři České televize.

investorů. První významnější spoluprací byla zakázka pro brněnskou Dopravně inženýrskou organizaci, která řešila úpravu sítě na křižovatce pod hlavním nádražím. Umístění veškerých rozvodů s výjimkou kanalizace do hlouběji uložených kolektorů – a tím i zajištění jejich kontroly a oprav bez rozkopání povrchu – se uchytilo i na dalších místech a metodu pak převzali i v blízkém zahraničí. Dalšími zajímavými akcemi bylo vybudování štoly pro říčku Ponávku, kterou bylo kvůli znečištění nutno přemístit do nového umělého řečiště, Vířského a Březovského vodovodního přivaděče, řady kanalizačních stok v Brně, Hradci Králové či Bratislavě nebo rekonstrukce odpadního tunelu lipenské hydroelektrárny. Největší a nejúspěšnější stavbou Tišnováků bylo vybudování přečerpávací elektrárny Dlouhé stráně, v jedné z anket nedávno označené za největší český technický div současnosti. Výstavba podzemních objektů je v dějinách našeho hornictví naprosto unikátní. Práce zde ovšem nebyla bez komplikací, dočasně byla například téměř úplně přerušena poté, co se vlivem obrovského poklesu teplot na Silvestra roku 1978 rozpadla energetická síť. Přetržku vyplnil závod náhradním programem a uvedl v život podzemní čistírnu odpadních vod v Peci pod Sněžkou. Mnoho nechybělo dokonce k realizaci tunelu pod Černohorským sedlem. Na Dlouhé stráně se tehdy podařilo získat novou, bezkolejovou mechanizaci a díky ní se pak objevily četné další zakázky na různé silniční i železniční tunely.

Když Milan Fryčka do Tišnova nastupoval, měl závod 231 zaměstnanců, když jej po zhruba 15 letech jako čerstvý důchodce opouštěl, bylo jich přes tisíc. Neodešel ale úplně, ještě firmě vypomáhal realizovat stavby v Hradci Králové či Ostravě, a dokonce pak vyhověl i prosbě jednoho ze svých kamarádů, aby převzal na dva roky post ředitele závodu v Prosetíně u Skutče. Svým pokračovatelům dnes přeje další úspěšný rozvoj firmy.

V roce 2002, když mu bylo již 65 let, kandidoval – ze zadních pozic – za tzv. nezávislé do tišnovského zastupitelstva a díky preferenčním hlasům ostatní kolegy z kandidátky předběhl, takže byl čtyři roky nejen zastupitelem, ale dokonce radním. „*Chtěl jsem si tehdy udělat takovou zpětnou vazbu, jsem-li mezi lidmi známý a mám-li jejich důvěru. Ale o pokračování už jsem neuvažoval, zjistil jsem, že se do politického prostředí nehodím.*“ Současnému vedení města děkuje za umístění pamětních desek u názvů ulic pojmenovaných po zemřelých odbojářích, o němž prý na radnici uvažovali už v „jeho“ éře.

A tím se dostáváme k další záslužné aktivitě Milana Fryčky. V první polovině 80. let navázal na práci svého otce a stal se funkcionářem Svazu protifašistických bojovníků. V letech

2002–15, to už pod názvem Svaz bojovníků za svobodu, byl předsedou okresního výboru a po úmrtí svého nástupce Horčici se jím nedávno stal znovu. Tišnovské organizaci svazu se podařilo přispět například k výstavbě památníku internačního tábora ve Svatobořicích, v polské Vratislavi, kde bylo popraveno na tisíc Čechů, se podílela na odhalení pamětní desky za přítomnosti primátora, velvyslanců i potomků někdejších obětí. Z Tišnova se tohoto aktu zúčastnila paní Zdenka Patloková-Halouzková. Zdejší organizace ovšem čítá pouhých patnáct členů a většina je starší 75 let, takže její budoucnost nevyhlíží příliš růžově.

Horní nádrž přečerpávací elektrárny Dlouhé stráně, jejíž vybudování patří k největším úspěchům tišnovské Subtery. Foto: ČEZ

Je všeobecně známo, že současný Svaz bojovníků za svobodu má na republikové úrovni špatnou reputaci, což způsobují chyby centrálního vedení, ale i snaha o přepisování dějin za života pamětníků. Milan Fryčka se k tomu vyjádřil mimo jiné i v červnovém televizním pořadu Reportéři a doufá, že po nejbližších volbách vedení svazu se vývoj obrátí k lepšímu. Poděkování si naopak zaslouží celá řada měst a obcí okresu za spolupráci a podporu v úsilí o zachování Paměti národa.

Jedna z novějších podob vchodu do objektu tišnovské Subtery. Foto: www.firmy.cz

PRVNÍ PROFESIONÁLNÍ HASIČI V TIŠNOVĚ

Zdeněk Melkes

1. 11. 2020 uplynulo padesát let od nástupu prvního profesionálního hasiče v Tišnově a vlastně i na území bývalého okresu Brno-venkov. Stal se jím dlouholetý člen Sboru dobrovolných hasičů našeho města Oldřich

Dvořák. Začátky profesionálních hasičů byly z dnešního pohledu přinejmenším zajímavé. Profesionál ve zbývajících měsících roku 1970 sloužil pouze osmihodinovou denní směnu v pracovních dnech a vlastně připravoval techniku a další prostředky pro výjezd k zásahu dobrovolným hasičům a podle potřeby byl u zásahu velitelem či strojníkem. Situace v tomto směru se příliš nezměnila ani v roce 1971, kdy od 1. ledna nastoupili další tři profesionální hasiči a v Tišnově bylo ustanoveno tzv. Detašované pracoviště Okresní inspekce požární ochrany Brno-venkov a hasiči začali sloužit ve směnách, tak jak je známe dodnes, 24 hod. služby, 48 hod. volna. Od 1. 6. 1971 byl naplněn plánovaný početní stav, v Tišnově, t.j. 6 hasičů, tedy po dvou na každé směně. I v této době, stejně jako v následujících letech, byla při výjezdech k zásahům a nejen k nim nutná maximální spolupráce se Sbohem dobrovolných hasičů, jehož členy byli ostatně všichni profesionálové. Pro připomenutí bych uvedl jména prvních profesionálních hasičů v Tišnově v pořadí, jak přicházeli: Oldřich Dvořák, Jaroslav Špaček, Josef Valíček, Josef Zwiener, Miloslav a Zdeněk Melkesovi. Bohužel, už nikdo z nich mezi námi není. Ale byli to právě oni, kdo položil základy profesionální požární ochrany v Tišnově, základy, na kterých byla postupně vybu-

dována jednotka o stavu a technice, jakou známe dnes a která zabezpečuje ochranu životů, zdraví a majetku v našem městě a širokém okolí.

První profesionální hasiči – zleva: Jaroslav Špaček, Zdeněk Melkes, Josef Zwiener, Josef Valíček, Oldřich Dvořák, Miloslav Melkes.

Foto: archiv Zdeňka Melkese

ŠLI SME ŠPACÍREM

Irena Ochrymčuková

Inspirována rubrikou „*Napsali jsme před 50 lety – říjen 1970*“ v minulém čísle Tišnovských novin, přesněji odstavcem o nářečí z pera PhDr. Karla Fice „*Jak se u nás mluvívá*“, navazuji podobným příspěvkem. Na svých cestách v terénu se setkávám s mýněním: „*Jacípak my sme v řeči Hanáci. Gde só Hanáci a gde sme my! Tadyk je sténak lepší než tam.*“ Nebo: „*Tady u vás samé nahoru dolů, to je těma kopcama, samé jabka, jablůška a hobe (brambory a houby)!*“ Nebo: „*Von pá, vona pála (on povídal, povídala).*“

Po vycházce z Tišnova k Týdnu mobility tradiční cestou do Předklášteří na Dny evropského dědictví mi vytanulo a ze zapsaných poznámek se objevilo množství rázovitých slov. Všechna by se k pěšimu pohybu dala použít. Naše nářečí prochází časovým vývojem a pozvolna se vytrácí – jako všude. Ale stále je ještě zřetelné a také intonace řeči je znatelná. A brněnské hantec je blízko...

Mohlo by se tedy říct: *šli sme po svéč, pěšky jak za vozem, pěchy, pěcha, pěšo, pěšorem, jechali, jachali, nově pěšobusem, pěchobusem.*

Kdybychom bývali šli rychle, museli bychom *fofrovať, valit, namazat se pod kolenama, prohrábnót, vyvazovat, mazat, švihat, hnat to, lope cope, trapem, jak zajíc, jak bicygl, nasadit běhy, nasadit tirik, po vojensku, piglovat, dělat soce* (dlouhé kroky), *sáhovat, tumlovat, hotikat- utikat, letět* (rozdíl od lítat po venku, lófrovať), *vzít nohy na ramena, zahrát kramle, nově kopnót do vrtule, jet jak fretka*. Pobídky ke zvýšení tempa jako *val, pohni, spíché, dělé, utiké* na cestě nepadly.

Pomalu by nám to dlouho trvalo, nebylo možné *šorat se, šonťat se, šmatlat, londat se, tahnót se, tahnót nohy, šinót se, sotvá se hébat, sotvá lezt, vlít se.*

Técit nebo *técat* (hledat) jsme stihli jen formou ukazování. Před lety by bylo: *té je* nebo *tade je* (tady je), *divé, divéte, běžte, díte, déte se tadyma, todyma, tadema, tótok cestó.*

Naprosto se nedalo *lazeťovat, bloncat, pencat, vobendovat, palundovat* čili jen *popocházet, obcházet.*

Jen částečně jsme dbali na důstojnost průvodu, kdy bychom si vykračovali jak *šafář, půlmistr, jak kohót, páv.*

Dům U Jana kolem roku 1930.

Foto: František Wágner, archiv Podhoráckého muzea

Cíl – zahrada u opatství kláštera Porta coeli.

Foto: H. Fadingerová, archiv Podhoráckého muzea

Je třeba připomenout chůzi s lehkostí u dívky: *jen plola, jak srnka, ani travičko nezvuhla, jak pírků;* u chlapce: *jak smec, jak jeleň.*

Nešli jsme ani těžkým krokem *jako slon, řimbaba, kyrysar*, ani hlučně, to bychom museli *škrontat, tápat, cápat.*

Pokud bychom nebyli vítáni, mohly by nás stihnout rozkazy: *pal, vypal, vodpal, vypaluj, padé, val, vodpréskni, už se nes, maž, tahni, vyhni* (od hnít), *kybluj se, zdrhé, sméké, šibuj, jed'-jed', plav, vodsůň se, vodplav, pigluj vocaď.*

Než jsme se nadáli, *hópli* sme po vobědě na chvíli do Kláštera. Nebyli jsme příliš *zmatrovaní* (unavení), *natož hobezdoch* (bez dechu). Na památku pěších poutníků z Tišnovska v minulosti prozradím dětskou radu na zastávkách: „*Uděle strhané gzicht a sódovka je hned!*“ Ani v našem cíli občerstvení nechybělo.

Myslím, že by nebylo špatné, kdybyste vy, čtenáři Tišnovských novin, přispěli do muzejních záznamů barvitými slovy z našeho kraje, tentokrát na téma práce na poli a v hospodářství. Přivítáme vaše příspěvky v Podhoráckém muzeu nebo poštou či na tel. 544 544 221, případně na e-mailové adrese: i.ochrymcukova@muzeumbrnenska.cz. Děkuje me a těšíme se!

Víte, že pořady
Tišnovské televize
najdete na YouTube?

zadejte a budete koukat
Tischowitz

JUBILEJNÍ VÝROČÍ PROFESORA TAUFERA

PŘED 80 LETY ZEMŘELA VÝZNAMNÁ OSOBNOST TIŠNOVSKÉ HISTORIE

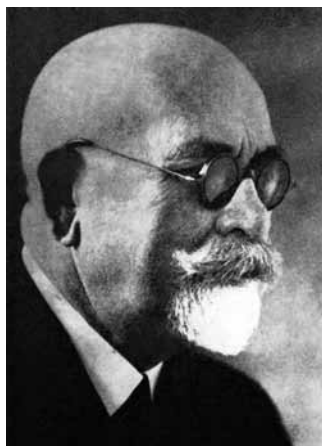
Václav Seyfert

Každý, kdo po roce 1962 navštěvoval v Brně vysokou školu, zná Tauferovy koleje, i když v tomto proslulém domově študáků třeba ani sám nebydlel. Objekt na ulici Jana Babáka, patřící dnes Mendelově lesnické a zemědělské univerzitě, byl pojmenován po osobnosti, která zanechala významnou stopu i v historii našeho města.

Profesor MVDr. Josef Taufer byl veterinárním lékařem, zemědělským odborníkem a chovatelem, ale také redaktorem a vydavatelem. Hned druhý den po ukončení studií, 1. 1. 1893, začal Taufer působit jako obvodní zvěrolékař v Tišnově, přičemž právě zde založil a vydával časopis *Zvěrolékařské rozhledy*, první české odborné periodikum tohoto typu. List byl tištěn v brněnské firmě A. Odehnal ve formátu 175 × 250 mm a jeho první ročník měl 192 tiskových stran. Čtvrtinu všech odběratelů tvořili němečtí zvěrolékaři. Akademie císaře Františka Josefa ale tiskovinu odmítla podpořit a zájem české veterinářské veřejnosti nebyl tak velký, aby stačil pokrýt náklady na vydávání. Došlo proto ke změně názvu na *Časopis zvěrolékařů českých* a k přesunu redakce do Valašského Meziříčí. V roce 1902 Taufer založil i časopis *Chov hospodářských zvířat*, který vycházel plných 39 let a chlubil se rozsáhlým podtitulem *Obrázkový měsíčník pro chov domácích zvířat, pícnictví, mlékařství a sport*.

Josef Taufer se narodil 31. 7. 1869 v obci Dřínov, kde byl jeho otec starostou. Obecnou školu navštěvoval v nedaleké Kroměříži, tam také absolvoval šest tříd piaristického gymnázia, ovšem maturitní zkoušku pak skládal v Třebíči. Následně studoval ve Vídni, prameny se ale rozcházejí ve faktu, zda šlo o C. k. vojenský institut nebo Vysokou školu zvěrolékařskou. Po odchodu z Tišnova byl zvěrolékařským inspicientem hlavního města Vídně a asistentem profesora Polanského na tamní vysoké škole. V roce 1896 se vrátil do česky mluvící části Rakouska a působil jako okresní zvěrolékař nejprve v Třebíči a poté (1899–1908) ve Valašském Meziříčí. Mezitím získal 23. 10. 1903 titul doktora i na univerzitě v Bernu a nostrifikoval jej v roce 1910 i v rámci Rakouska na škole v Lembergu (dnešní Lvov).

Až do konce 1. světové války byl v Brně inspektorem chovu koní pro české i německé kraje Markrabství moravského. Zde si vybudoval renomé vynikajícího znalce zásad zušlechťování chovu a etabloval se i jako manažer. Zreorganizoval bývalý dvorní, později Státní hřebčín v Kladrubech, pořídil seznamy plemenných hřebců od roku 1875 pro Moravu, založil nový hřebčín v Topolčiankách. Po vzniku republiky se stal přednostou oddělení pro živočišnou výrobu ministerstva zemědělství, v roce 1919 profesorem na brněnské Vysoké škole zemědělské, kde záhy postoupil do funkce přednosty Ústavu všeobecné a sociální zootechniky a v letech 1922–24 byl dokonce rektorem školy. Při výuce kladl důraz na exkurze do provozů a připomínal, že zootechnika se nedá naučit jen z knih a že poznatky lze získat zejména praxí a kontaktem se zvířaty. Paralelně se zasadil

Profesor Josef Taufer na snímku z archivu VFU Brno.

o ustavení Zemského výzkumného ústavu zootechnického a v období 1921–38 jej sám vedl.

Tradovalo se, že se neměl rád s kolegou Antonínem Hružou. Ve stejných funkcích, které zastával Taufer na Vysoké škole zemědělské, působil profesor Hruža na Vysoké škole zvěrolékařské. Zdrojem nevraživosti mohla být především skutečnost, že po vzniku Československa Taufer veřejně podporoval zřízení školy nikoliv v Brně, nýbrž v Praze. A zřejmě právě za tento postoj jej pak brněnská „veterina“ v roce 1919 ani jako habilitovaného docenta nepřijala na místo, o něž se ucházel.

Taufer působil i v zájmových odborných organizacích, byl zakládajícím členem spolku *Dům útěchy* v Brně, usilujícího o zřízení ústavu pro pacienty s onkologickými onemocněními. V Brně bydlel na Akademické ulici (dnešní Čápkova)

a vychovával tři děti: nejstarší dceru Miladu (*1898), mladší Jarmilu (*1902) a nejmladšího syna Jaroslava (*1907). V roce 1929 bylo Josefu Tauferovi uděleno čestné občanství obce Dřínov a roku 1939 byla na jeho rodném domě odhalena pamětní deska; podobná je umístěna i na výše zmiňovaných kolejích. V roce 1998 po něm byla pojmenována střední odborná škola veterinární v Kroměříži a o rok později vyšla u příležitosti 130. výročí narození Tauferova monografie autorů Jitky Zezulové a Vladimíra Miloty.

Josef Taufer zemřel v Brně v Zemské nemocnici 5. 11. 1940 a byl pochován v Tišnově. Jeho hrob leží u kaštanu v předposlední řadě nad schody do dolní části starého hřbitova.

Zdroje:

Kdo byl profesor MVDr. Josef Taufer (autoři Čeněk Červený a Jaroslav Doubek, Zvěrokruh 6/2009, www.vetkom.cz)

Internetová encyklopedie dějin Brna, heslo prof. MVDr. Josefa Taufera České zemědělské časopisy 1838–1948 (autor Ladislav Skála, Národní zemědělské muzeum 1993)

Tišnovský hrob Josefa Taufera.

Foto: Městský úřad Tišnov

LISTOPADOVÉ KALENDÁRIUM TIŠNOVSKA

Václav Seyfert

6. LISTOPADU – PŘED 65 LETY

V neděli 6. listopadu 1955 byl u školy na Smíškově ulici **odhalen pomník Klementa Gottwalda**. Jeho autorem byl sochař Viktor Dobrovolný, slavnostního aktu se zúčastnil poslanec Národního shromáždění a pozdější ministr Josef Krosnář. Po změně režimu byla socha odstraněna a na uvolněné místo byla v září 1998 instalována busta Jana Ámose Komenského, ani ta už se ale v současnosti na původním místě nenachází.

15. LISTOPADU – PŘED 70 LETY

Ve středu 15. listopadu 1950 **bylo** na valné hromadě v zasedací síni radnice **založeno Jednotné zemědělské družstvo (JZD) Tišnov**. Prvním předsedou byl zvolen rolník Jan Vrzal (který ovšem poměrně brzy z družstva vystoupil), ustaveno bylo osmičlenné představenstvo a šestičlenná dozorčí rada. S nově vzniklým JZD splynula i Družstevní prádelna a Lukářské zvelebovací družstvo.

15. LISTOPADU – PŘED 15 LETY

V úterý 15. listopadu 2005 **zemřel** v Praze **MUDr. Charlie Ponížil**. Narodil se 28. února 1922 v Tišnově jako Karel Pollak, po rozvodu a opětovném sňatku své matky přijal příjmení nového nevlastního otce. Jako příslušník židovské rodiny byl v září 1943 deportován do Terezína a v listopadu 1944 se ocitl v koncentračním táboře Sachsenhausen. V dubnu 1945 se útekem do lesa zachránil před bombardováním továrny, v níž jako vězeň

Egon Fleischer. Foto: www.myheritage.cz

pracoval, z pochodu smrti k Mecklenburgu jej následně osvobodila sovětská armáda. Po válce jej pro nevhodný původ vyloučili z lékařské fakulty. Už roku 1963 se pokusil o emigraci do Austrálie a Izraele, nakonec utekl až v roce 1966 přes Kanadu do USA, kde dokončil vysokou školu a pracoval jako rentgenolog.

18. LISTOPADU – PŘED 130 LETY

V úterý 18. listopadu 1890 se v uherské Hagymádfalvě narodil **Egon Maxmilián Fleischer**. V Tišnově působil dlouhá léta jako veterinář, jeho zálibou byli zejména koně, jimž se věnoval i ve veřejném spolkovém životě. Byl starostou Selské jízdy, jejíž obnova již nebyla po 2. světové válce povolena. Zemřel 10. března 1954.

22. LISTOPADU – PŘED 35 LETY

V pátek 22. listopadu 1985 **zemřel** v Tišnově **Anton Matušek**, major letectva v záloze, osobnost z dob 2. světové války. Narodil se 10. května 1919 v Dolném Hričově na Slovensku jako Matúšek. Byl pilotem Slovenských vzdušných zbraní, takže do války vstoupil v rámci Slovenského štátu ještě na německé straně, zúčastnil se přepadení Polska a později bojoval na východní frontě. 9. září 1943 přeletěl na sovětskou stranu a stal se příslušníkem 1. čs. letecké smíšené divize. Od září 1944 působil v centru bojů Slovenského národního povstání a po nuceném nouzovém přistání strávil zimu v horách s partyzány. Létal na strojích Avia, Messerschmitt a Lavockin. Je majitelem válečných vyznamenání obou bojujících stran, takže získal např. německý Železný kříž nebo Památný odznak Za ťaženie proti ZSSR, ale také Československý válečný kříž 1939 či medaili Za vítězství nad Německem ve Velké vlastenecké válce. V prosinci 1948 byl propuštěn z armády a strávil od dubna 1949 rok ve vězení pro podezření, že sloužil v britském letectvu. Rehabilitován byl roku 1960.

23. LISTOPADU – PŘED 215 LETY

V sobotu 23. listopadu 1805, tedy necelých 10 dnů před bitvou u Slavkova, **vstoupila do Tišnova francouzská napoleonská vojska**. Historik Jan Hájek o tom napsal: „Za zvuků trub a bubnů

Válečné letecké eso Anton Matušek. Foto: www.ceskoslovenstiletci.cz

vtáhli do města v 8 hodin večer... Kupodivu nebylo rabování, vypalování. Stačil jim proviant, pro koně oves a seno a 800 rýnských na žold. ... Již 17. prosince byl v Tišnově celý regiment francouzských dragounů zas. Tentokrát byli náročnější, ale přesto bez jediného incidentu. Zplozenci revoluce chovali se slušně až do odjezdu 28. t. m.“

27. LISTOPADU – PŘED 70 LETY

V pondělí 27. listopadu 1950 **byl tišnovský textilní provoz začleněn do národního podniku Modeta Jihlava**. Továrna byla postavena brzy po druhé světové válce jako soukromý podnik, který posléze přešel pod národní správu a v době znárodnění se nazýval Bruna. Výroba začínala se 17 pletáčkami. V dubnu 1991 se z podniku stala společnost s ručením omezeným Titex, v červnu 2010 byla firma zrušena a počátkem roku 2012 vymazána z obchodního rejstříku.

30. LISTOPADU – PŘED 25 LETY

Ve čtvrtek 30. listopadu 1995 **byla** tehdejší zastupitelstvem schválena **postupná realizace prodeje městských bytů**. Akce byla naplánována v několika vlnách, v první fázi prozatím nebyly prodávány byty v centru města a objekty s nebytovými prostorami využívanými k podnikání. Úvodní etapa se týkala celkem 16 domů s 93 bytovými jednotkami, nejvíce jich bylo na ulici Jiráskově. ☺

NAPSALI JSME PŘED 50 LETY

9. díl LISTOPAD 1970

Václav Seyfert

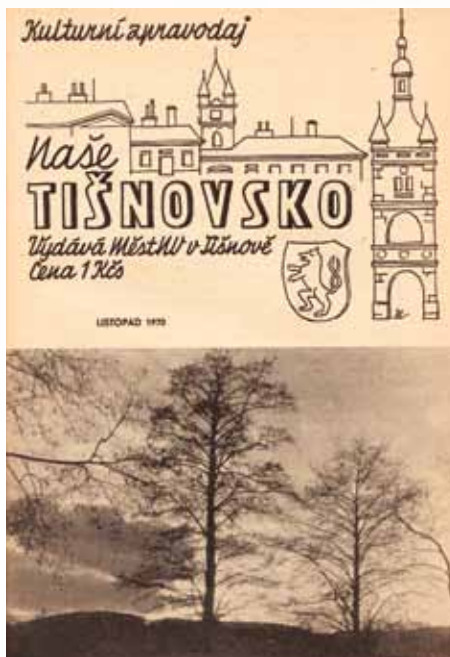
Z listopadového čísla měsíčníku Naše Tišnovsko z roku 1970 jsme do dnešního pokračování seriálu vybrali následující materiály:

TIŠNOVSKÉ HŘBITOVY

V čase Dušiček nabídl kronikář a historik Jan Hájek obsáhlé vyprávění o zdejším hřbitovech. „Nejstarší tišnovský hřbitov býval při jižní a východní straně kostela sv. Václava. Pohřbívalo se na něm až do roku 1837. Proti vchodu do kostelní věže, bývalé hlásky, stával až do roku 1896 obecní špitál, útulek pro zchudlé měšťany, v jehož druhé polovině byla ‚morna‘ nebo ‚kostnice‘, jak se tehdy říkávalo. ... Od čtyřicátých let 19. století pohřbívalo se na hřbitově nynějším, na něž věnovala svůj pozemek zámožná rodina Peterova, vlastní velký právozářnický dům na Horním rynku.“ Článek pana Hájka byl doplněn aktuální informací z pera odpovědného redaktora Dr. Štejgerleho: „Městský národní výbor se ocitl před naléhavým úkolem vybudovat nový hřbitov, vyhovující všem podmínkám hygienickým, technicko-hospodářským i kulturním a společenským. Vhodný pozemek pro nový hřbitov byl získán v trati Šatany, přiléhající k severozápadnímu svahu Klucaniny směrem k Železnému. Zpracování návrhu na vybudování nového hřbitova se s nevšedním zaujetím ujal Ing. M. Kramoliš, jeden z našich velmi úspěšných architektů.“

DRUŽBA TIŠNOVSKÝCH RYBÁŘŮ

Učitel a nadšený rybář Milan Jeřábek informoval čtenáře o aktivitách tišnovské organizace Českého svazu rybářů, která „rozvíjí velmi úspěšnou spolupráci s místní organizací rybářů v Dolnom Kubíně. Tato organizace hospodaří na jedné z nejkrásnějších řek nejen u nás, ale i v Evropě – na Oravě. I když tu dnes (vlivem Oravské přehrady) zdaleka není tolik ryb jako v minulosti, stále je to učiněný rybářský ráj. ... V obou revírech – na Svatce i na Oravě – se velice dobře daří rybářsky velmi vysoko ceněné rybě – lipanovi. Oravské zkušenosti s touto rybou mohou být pro tišnovské rybáře cenné.“

Na titulní stránku listopadového čísla byla zařazena fotografie Jaroslava Oplta.

KDYŽ KVETOU OCÚNY

Paní Hedvika Šmardová se poeticky rozepsala o podzimní přírodě na Tišnovsku. „... všechno se už chystá na zimu, jen louky se ještě ozdobily krásnými světle fialovými květy ocúny. Je to zajímavá rostlinka. Je vytrvalá, s hlízou hluboko pod zemí. Zajímavá je tím, že se květy o velice dlouhé trubce vytváří na podzim (kvete od srpna do října), ale plody až na jaře, současně s listy (v květnu až červnu). ... Protože ocún kvete a nemá listy, říkají mu někde lidé naháček.“ V souvisejícím článku Příroda usíná se pak autorka dokonce už těší na příští jaro. „Teď bez reptání a odevzdaně se dají růže ostříhat, přikrýt chvojím a pak ještě dostanou peřinu bílého prachového sněhu a tak budou měkce spát a čekat, až je jaro opět zavolá. A my s nimi počkáme na první jarní úsměv sluníčka. Až dřínky rozkvetou na Květnici do zlata, až skřivánek nad ní zazpívá, až bude vysoké jarní nebe, znovu se tam vrátíme.“

SLOVO MÁTE VY

Širokou odezvu vyvolal nedávný anonym, který kritizoval redakci za stálou rubriku Místo kytičky, v níž bylo každý měsíc otištěno blahopřání občanům, kteří oslavili 80. a vyšší narozeniny. „Starší lidé si neradi připomínají svůj smutný úděl. Těm ubohým starým důchodcům přejte klidu,“ psalo se v něm. Většina pisatelů byla ovšem jiného názoru. Paní Marie Dvořáková například uvedla: „Je to velmi pěkné a milé od redakce i národního výboru, že si vzpomenou na ty starší. Těch pár řádků opravdu potěší.“ Podobný názor projevil i pan Ing. O. Máca: „Divím se, že někdo Vaše informace s gratulací k dovršení vysokého věku může přijímat tak zamítavě.“

O DALŠÍM VE STRUČNOSTI

V cyklu Náš medailonek psal Miroslav Pavlík o botaniku doc. Janu Šmardovi, galerie hrdinů připomněla Antonína Křenka, který bojoval v obou světových válkách. Listopadová vycházka zvala čtenáře do Doubravníka. Kulturní rubrika na večer se zpěvačkou Alenou Tichou, ale také na vystoupení 53členného lidového uměleckého souboru z Krasnodaru. V kině se hrál italský film Tygr a kočička, ale také dodnes slavní Hitchcockovi Ptáci. V seznamu dětských představení mne rozhodně zaujal rumunský barevný film Smrt Joesa Indiána, který má na webu csfd.cz neuvěřitelné hodnocení 89%.

Kresba Z. Zatloukala doplnila článek Naše listopadová vycházka s pozváním do Doubravníka.

Vzpomínáme

Dne 1. října uplynul první smutný rok, kdy nás navždy opustila naše milovaná maminka, babička a prababička paní **MARGITA TESÁRKOVÁ**.
Dne 14. září uplynulo již třicet jedna roků, kdy nás navždy opustil náš tatínek, dědeček a pradědeček pan **JAROSLAV TESÁREK**.
S láskou na oba vzpomínají syn Jaroslav s manželkou, vnučky Margita a Jaroslava s rodinami.

Již deset roků uplynulo od doby, kdy 7. října 2010 navždy dotlouklo srdce našeho milovaného manžela, tatínka, dědečka a pradědečka pana **ANTONÍNA ŠINDELKY** ze Šerkovic. Stále vzpomínáme a nikdy nezapomeneme. Manželka a děti s rodinami

Dne 20. října by se dožil sta let náš milovaný tatínek, dědeček a pradědeček, pan **JAROSLAV MUSIL**. Za tichou vzpomínku děkuje rodina.

Dne 30. října uplynulo již padesát let, co nás navždy opustil náš tatínek, dědeček a pradědeček **ZDENĚK HABALA**. Dne 9. února by oslavil sto let. Dne 6. dubna jsme vzpomněli páté smutné výročí úmrtí naší maminky, babičky a prababičky **KVĚTOSLAVY HABALOVÉ**.
Dne 26. dubna by oslavila 89. narozeniny.
S úctou a láskou stále vzpomínají dcery s rodinami.

Dne 2. listopadu uplyne druhý smutný rok, kdy nás navždy opustila naše nejmilovanější manželka, maminka a babička paní **MARUŠKA ZAVŘELOVÁ**. S úctou a láskou vzpomínají manžel Bohumil, dcery Hana a Světlana s rodinami.

Dne 2. prosince vzpomeneme první smutné výročí, kdy nás opustil pan **FRANTIŠEK KREJČÍ**. Chybí nám tvůj úsměv, láska, pohazení. Kdo v srdci žije, neumírá. Vzpomeňte s námi. Děkujeme.

Dne 7. listopadu uplyne osmnáct smutných roků, kdy nás opustil náš milovaný tatínek a dědeček pan **JAROSLAV ZAVŘEL**.
Dne 10. ledna uplyne deset smutných roků, kdy nás opustila naše milovaná maminka a babička paní **JANA ZAVŘELOVÁ**.
S láskou stále vzpomíná a nikdy nezapomene dcera Jana s rodinou. Děkujeme všem, kteří vzpomenou s námi.

Poděkování

Děkuji Všem, kteří se přišli rozloučit s mým drahým manželem **DALIBOREM PROCHÁZKOU**, za projevy soustrasti a za květinové dary. Anna Procházková s rodinou

Děkujeme všem přátelům, příbuzným a kamarádům, kteří se přišli rozloučit dne 26. září s paní **VOJTĚŠKOU ZIEGELBAUEROVOU**.
Za tichou vzpomínku děkuje manžel, rodina Ziegelbauerova a Skřivánkova.

Poděkování

Vážení Tišnováci, drazí přátelé,

upřímně a ze srdce děkujeme všem příbuzným, přátelům, sousedům a známým, kteří se naposledy přišli rozloučit v sobotu 3. října 2020 se zesnulým panem **ING. PETREM FRUHWIRTEM**.

Děkujeme, že jste ho s námi doprovodili na poslední cestě, a za projevenou soustrast.

Za zarmoucenou rodinu manželka a dcery s rodinami

Blahopřání

Dne 26. září oslavila své osmdesáté narozeniny paní **ŠTEFÁNIE RÁCOVÁ** z Čebína.

Všechno nejlepší, hlavně hodně zdraví a lásky přejí manžel Josef, sestra s rodinou, dcery s rodinami, vnoučata a pravnouček Petříček.

V úterý 24. listopadu oslaví 78. narozeniny královopolský rodák pan **ING. FRANTIŠEK RAŠKA**. Milovanému tatínkovi a dědečkovi přejí hodně zdraví, životního optimismu, lásky a radosti dcery Monika a Tereška s rodinami a zejména nejmladší Tereška, která posílá pradědečkovi velkou pusou.

INZERCE

➤ Karel Pavlíček, **kamenické práce**, tel. 604 310 243.

➤ **Hodinový manžel**. Nabízím občanům různé práce při údržbě bytu, domu a zahrady v Tišnově a okolí. Kontakt: Tom Vacek, tel. 602 754 930, hodinovymanzel-tom@email.cz.

➤ **Pedikúra v pohodlí vašeho domova**, Tišnov a blízké okolí, tel. 604 329 173.

➤ **Zemní a výkopové práce minibagrem 1,7t**. Výkopy na přípojky, bazény, jímky, rovnání zahrad. Vrtání děr na sloupky, stromy atd., tel. 774 575 616.

➤ **Malířské a natěračské práce**. Chcete nově vymalovat, tapetovat, natřít cokoliv? My to umíme! Kvalitně, rychle, čistě a za rozumnou cenu. Vlastimil Štěpánek, tel. 608 327 939.

➤ Firma DALAKER v Tišnově přijme **strojního mecha-nika** (zámečníka), nástup možný ihned. Kontakt: Miriam Bělušová, tel. 549 412 398.

➤ Firma DALAKER v Tišnově přijme **elektromechanika** (vyhl. 50), nástup možný ihned. Kontakt: Miriam Bělušová, tel. 549 412 398.

➤ **Koupíme byt/RD** v Tišnově nebo Kuřimi. Dohoda jistá. Tel. 731 765 248.

➤ **Pronajmu reklamní plochu** na rodinném domě v Tišnově 18 m², tel. 702 453 385.

➤ **Prodám běžící pás a stroj na posilování břicha**. Cena dle domluvy. Tel. 732 176 465.

➤ **Prodám brambory na uskladnění**, 7 Kč/kg, tel. 777 661 618.

ZRYCHLUJEME NA TIŠNOVSKU

500 Mbit nebo 50 Mbit internetového pásma

Přidej se k nám!

BAZ INTERNET YC Net

www.ycnet.cz tel.: 515 539 800

ZNÁMÁ I NEZNÁMÁ

Josef Permedla

Sýkora parukářka – *Lophophanes cristatus* má na hlavě krásnou chocholku z černých per, které jsou bíle olemovány. První záznam o sýkoře parukářce pochází z roku 1678. Na Tišnovsku není běžně rozšířeným ptákem. Není tedy mezi lidmi tak známá jako ostatní běžné sýkorky. Během podzimního a zimního období ji občas spatříme ve smíšených hejnech s jinými druhy na krmítkách než ve volné přírodě. Je velmi čilá a dobře šplhá. Vyskytuje se na rozsáhlém území Evropy a západní Asie.

Oblíbenost starých stromů pro stavbu hnízd spočívá patrně v ekologické potravní provázanosti s výskytem hmyzu. Staré stromy jsou často pokryty lišejníky, na kterých se živí drobný hmyz, který je potravou pavouků a ti oblíbenou potravou sýkorek parukářek.

Hnízdí jednou až dvakrát ročně od března do července v dutinách, které sama buduje ve tlejících stromech. V jedné snůšce bývá čtyři až šest světle hnědých skvrnitých vajec, na nich sedí samice patnáct dní, kterou samec během tohoto období krmí. Mladé sýkory jsou v hnízdě asi dvacet dnů, potom je navždy opustí.

Přítomnost parukářek je ukazatelem zdraví a celistvosti lesního ekosystému, který přirozeně obsahuje stojící a zetlené stromy. Dřevo odumřelé borovice po zhruba deseti letech zetlí natolik,

Sýkorka parukářka.

Foto: Josef Permedla

že v něm parukářka dokáže vytvořit hnízdní dutinu. Odumřelý strom tak může vytvořit zázemí pro několik generací sýkor.

Nejběžnější obyvatelkou tišnovské přírody je sýkora koňadra a modřenka, ale také můžeme spatřit sýkoru babku. Fotografie parukářky byla pořízena na krmítku ve středu města. Přilétala tam také sýkorka uhelníček, ale o těch zase někdy příště. Nezapomeňte jim v zimním období přilepšit semeny slunečnic. Všechny druhy sýkor je mají rády. Na jaře a v létě vám pomohou se škůdci na vašich zahrádkách. To bude jejich odměna za vaši zimní péči.

KVĚTENA
TIŠNOVSKÝCH
MEZÍ A LUK

LNICE KVĚTEL KRÁSNA A LÉČIVÁ

Vladimír Vecheta

Pátým dílem seriálu *Květinové hodiny Tišnovska* jsme v minulém čísle *Tišnovských novin 10/20* uzavřeli malý celoroční projekt z pera doc. Jana Laciny. Mezitím jsme v čísle 09/20 článkem o nejtmaší květině naší přírody píple osmahlé začali seriál nový – **Květena tišnovských mezí a luk**. Inspirovalo nás k tomu letošní na vláhu bohaté léto, které dalo velkou pestrost květům. Ať je pro naše čtenáře inspirací pro toulky a osvěžením pro dny, kdy krajina květy uschovává.

Jedna z mých vzpomínek raného dětství je spojena s květinami v zahrádce u mé babičky, kde hustě kvetly červené hledíky. Zaujaly mě jejich květy, kterým se prý pro jejich tvar říká **dračí květiny**. Proto jsem si záhy všiml i obdobně vypadajících jasně žlutých květů na mezích a u cest ve volné přírodě. Tak jsem se seznámil s **lnicí květel** (*Linaria vulgaris Mill.*). Tentokrát není podobnost mezi

Lnice květel.

Foto: Vladimír Vecheta

hledíkem a lnicí náhodná. Zatímco první jmenovaný je vyšlechtěným zahradním kultivarem, lnice reprezentuje původní planě rostoucí „sestru“ ze stejného řádu *hluchavkotvarých* a čeledě *jitrocelovitých*. Jméno lnice vzniklo odvozením od lnu díky podobnosti listů obou rostlin.

Lnice je hojně rozšířená vytrvalá až půl metru vysoká bylina. Roste na polích, suchých úhorech, mezích, pasekách či podél cest. Na Tišnovsku ji nejčastěji potkávám na okrajích pastvin nebo vedle sluncem vyhřátých asfaltek. Kveté od června do října. Husté, sytě žluté hrozny květů jsou nápadné mnohotvarou skladbou, dlouhou ostruhou a oranžovou barvou dolního pysku. Proto si vysloužila i různé lidové názvy jako ovčí hubičky, telecí čumák nebo žába. Květy opylují čmeláci.

Léčebné účinky její natě byly známy už starověkým bylinkářům. I když sloužila coby obrana proti kouzlům – měla chránit dítě v kolébce před nemocemi, vyráběla se z ní hlavně mast proti hemoroidům a dodnes se užívá při zánětech tlustého střeva a močového měchýře, příp. jako projímadlo či při pálení žáhy. Silný odvar také čistí pleť a odstraňuje pihy. Zkrátka – květina je to krásná i léčivá.

INVAZNÍ DRUHY ROSTLIN

Yara Sukeníková

Jako invazní druh označujeme jak rostliny, tak živočichy, kteří jsou v daném území nepůvodní a kteří se vzhledem ke své vysoké konkurenční schopnosti samovolně a nekontrolovaně šíří. **Invazní druhy způsobují vážné socioekonomické škody a mohou ohrozit lidské zdraví.** Invazní rostliny osídlují nová stanoviště, kde postupně snižují zastoupení druhů původních a nezdědka vedou k jejich úplnému vymizení z lokality. Tím snižují biodiverzitu původních ekosystémů a spolu s využíváním přírodních zdrojů, znečišťováním životního prostředí a změnou klimatu představují hrozbu pro přírodní lokality na celé planetě.

Pohled ze svahu Květnice osídleného pajasany. Foto: Y. Sukeníková

Příčinou nevědomého rozšiřování nepůvodních druhů je kosmopolitní pohyb zboží a cestování, nicméně často byly tyto druhy vysazovány záměrně jako okrasné (křídlatka japonská, křídlatka sachalinská, netykavka žláznatá apod.). Nejznámějším invazním živočichem, který se rozšířil obchodem s rostlinným materiálem ze Španělska téměř do celé Evropy a USA a který páchá obrovské škody na zemědělské produkci, je plzák španělský.

Ke změně rozšíření jednotlivých druhů však může vést také globální změna klimatických podmínek. Příkladem je křížák pruhovaný, jehož domovem donedávna bylo subtropické Středomoří, nicméně vlivem oteplování zdomácněl také v ČR. Změna klimatu u nás podporuje rozšiřování nepůvodních druhů z jihovýchodu, popř. druhů, které z teplejších oblastí již přišly. Jedná se zejména o trnovník akát a pajasan žláznatý, kde reálně hrozí urychlení invaze do cenné druhově bohaté teplomilné stepní vegetace. Pro představu, na území Evropské unie lze nalézt přibližně 12 tisíc nepůvodních druhů, z nichž asi 15 % lze klasifikovat jako invazní (v ČR 90 druhů). Biologické invaze jsou složitým fenoménem, který závisí na celé řadě vzájemně se ovlivňujících faktorů, proto je boj s nimi složitý jak po technické, tak zejména finanční stránce. Ročně se v rámci států EU vynaloží na boj s nimi stovky miliard korun. Mezi zásadní opatření v této oblasti patří zejména kontroly na hranicích, včasná detekce zavlečených organismů, jejich monitoring a nástroje je-

jich omezování včetně vymýcení. Celkové zlepšování stavu krajiny se zaměřením na podporu druhově bohatých společenstev se jeví jako vhodný nástroj boje proti rozšiřování invazních druhů rostlin a živočichů.

Na území Tišnova v současné době intenzivně řešíme invazi již zmíněného **pajasanu žláznatého**. Semenačky pajasanu mohou vyrůst prakticky kdekoli. Problematické z hlediska zabránění šíření je i to, že se jedná o atraktivní strom a lidé si jej mohou nevědomky pěstovat v zahradách. Jeho pyl je významným alergenem a celá rostlina je pro člověka slabě jedovatá. Tvorbou alelopatických látek, jejichž účinky lze přirovnat k účinkům herbicidů, omezuje klíčení a růst konkurenčních druhů a tím výrazně potlačuje původní vegetaci. Vytrhávání lze aplikovat jen u mladých jedinců. Nicméně při ponechání zbytků kořenů dochází k intenzivní vegetativní regeneraci z těchto částí. V ČR bylo dosud rozšíření pajasanu klimaticky omezeno na nejteplejší oblasti a města, kde prosperuje díky efektu tepelného ostrova. V poslední době lze ale pozorovat, že osídluje území i mimo tyto lokality. V Tišnově pajasana najdeme převážně na jihovýchodním svahu Květnice, kde ohrožuje cenná dřinová a jiná původní společenstva. Nepůvodní druhy dřevin (zejména pajasana a trnovník akát), včetně jejich pařezových a kořenových výmladků, jsou na Květnici opakovaně odstraňovány, nicméně je to běh na dlouhou trať.

Dalším invazním druhem, který se zde hojně vyskytuje, je **zlatobýl kanadský**. V Tišnově je rozšířen nejen mezi ul. Brněnskou a tratí, kde tvoří souvislé plochy, ale i v ulicích a na soukromých zahradách, odkud se dále šíří. Není náročný na prostředí, vytváří rozsáhlé husté porosty a jeho semena se díky větru rozšíří i do vzdálených míst. Byť jsou mu přisuzovány příznivé účinky pro člověka a lze si z něj připravit čaj, jeho škodlivost spočívá právě v postupném vytlačování a nahrazování původních druhů.

Souvislý porost zlatobýlu pod ulicí Brněnskou. Foto: archiv redakce

KDYŽ JE TO HUSTÝ

Vojtěch Hanák

Již několik generací vyjadřuje obdiv k dění kolem sebe tím, že vysloví nějaký fyzikální termín. Často teď slyším u našich pokusů výkřik „mega!“ Nic proti tomu. Předpony jednotek mám taky rád. Jen nevím, jestli když je něco méně úchvatné, zda je to kilo, deci nebo třeba jen mikro. Pro silnější zážitky bychom také našli patřičná slova. Nabízí se prostě giga či tera, ale sáhnout můžeme i po exa nebo yotta.

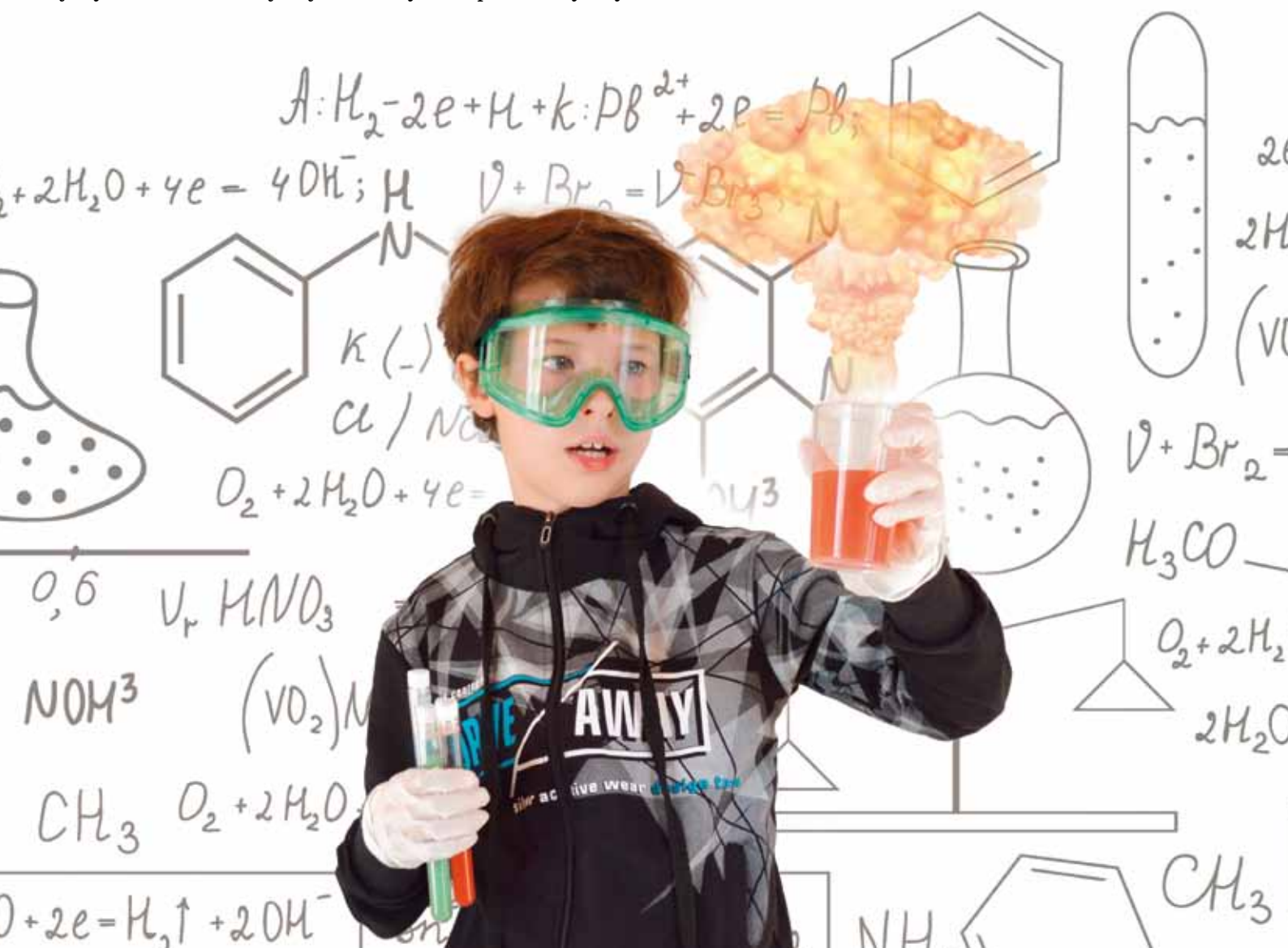
Dnešní vysokoškoláci používají spíše slovo „cool“, což zajisté odráží jejich blízký vztah k fyzice nízkých teplot. A má to tu výhodu, že pomocí vhodné teplotní stupnice můžeme rozhodnout, jak silně jsme dojati. Znalcům měření teplot je již dopředu jasné, že nic nemůže být víc cool, než $-273,15\text{ }^{\circ}\text{C}$ neboli absolutní nula. Takové teploty neumí dosáhnout ani fyzika, natožpak běžný smrtník.

Má generace říkala tomu, co se nám líbilo, že je to husté. Ale už jsme neříkali, jak moc husté to je. Neříkalo se husté jako med nebo asfalt nebo olovo. A dokonce jsme používali toto slovo nadále i potom, co jsme se o hustotě začali učit. Mám hustotu rád, lidé s ní mají spoustu zkušeností. Přesto jsou kolem ní občas zmatky. Tak předně: to, že je něco husté, ještě neznamená, že to pomalu teče. Rychlost tečení popisuje viskozita, ale o ní třeba jindy. Svou hustotu mají nejen tekutiny, ale i pevné látky a ty

jsou v tom dokonce o dost zajímavější. Když se hustota probírá ve škole, studenty vyplaší její jednotky a jejich převody. Asi nej-přirozenější jednotka je kg/l . Tedy kolik váží jeden litr té látky, která nás zajímá. Vážně na tom nic víc není.

Plyny mají hustoty malé, litr vzduchu neváží ani půl druhého gramu. Takto lehoučká, tedy málo hustá, je i jedna pevná látka, jmenuje se aerogel a jeden litr váží necelé 2 gramy. Hustota vody se zase dobře pamatuje: litr vody váží skoro přesně jeden kilogram. Člověk má hustotu podobnou vodě, ale záleží na tom, jak vypadáte. Tuk je řídkší než voda, ale svaly jsou hustší. Takže kulturista jde ke dnu, ale cvalík plove na hladině. Olej nakonec na vodě také plave. Z kapalin je rekordmanem rtuť. Jeden litr váží 13,5 kg. Těžko se to představuje, dokud ji nedržíte v ruce. A ještě divněji to vypadá, na rtuti totiž plave kdeco. Železná kovářina, betonová tvárnice, a dokonce i olovo.

Co by se ve rtuti potopilo? Z toho, co bychom našli na zemi, je nejhustší prvek osmium. Jeden litr váží víc než 22 kg. V téhle váhové kategorii najdete třeba uran, plutonium nebo wolfram, ale také drahé kovy platinu a zlato. Litř zlata váží přes 19 kilogramů. Tak si na to vzpomeňte, až uvidíte v nějakém filmu lupiče v bankovním trezoru házet zlatými cihličkami. ☺

MALÝ INDIÁN Z KVĚTNICE

TAJNÉ PÍSMO

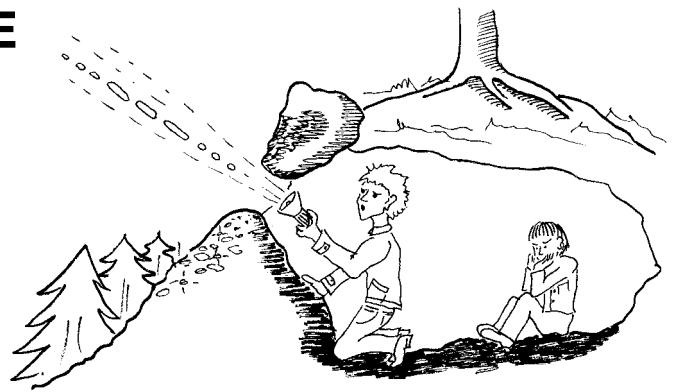
Pavel Hanák

Nad město pod Květnicí dopadaly kapky deště a začala se objevovat mlha. Venku foukalo a zbarvené listí se pomalu snaželo k zemi. V krbu praskala polena a malý indián seděl v prastarém ušáku u dědečka, který mu četl jeho oblíbenou knihu o námořnících. Když malý chlapec zavřel oči, tak úplně viděl rozbořené moře a na něm houpající se loď. Loď se nakláněla na stranu a do podpalubí proudila mořská voda trhlinou v trupu. Námořníci si chvatně oblékali záchranné vesty a připravovali čluny na spuštění do rozbořeného moře. Na palubě stál muž, dobré dva metry vysoký s širokými rameny u signální lampy. Prerušované světlo, které procházelo skrze lamely umístěné před lampou, volalo o pomoc. Námořníci spouštěli poslední člun do vody a volali na obra, aby už nechal být lampu lampou a vlezl za nimi do člunu. Promočený muž tak tak že uposlechl jejich volání, když v dálce uviděl světelný signál, který mu přinesl nebyvalou úlevu. „Počkejte, chlapi, blíží se záchrana!“ křikl dolů. Po dobré půlhodině se vedle poškozené lodi objevil křižník, který vyzvedl celou posádku na svoji palubu. Poslední, kdo vystoupal na palubu křižníku, byl Jack, muž, který všem zachránil život.

„Dědečku, ale jak na tom křižníku poznali, že mají připlout na pomoc?“ zeptal se malý indián. „Jack jim dal signál pomocí Morseovy abecedy a té lodní lampy.“ Chlapec zkrabatil obočí. „To nechápu,

jak věděli, že si jen tak nespítí na cestu?“ Morseovku znají všichni námořníci, pro případ, že by jim třeba nefungovala vysílačka. No a kromě námořníků ji využije spousta lidí a skauti se ji také učí. „A k čemu jim to je, když máš mobil a o pomoc můžeš zavolat.“ – „A co když nebudeš mít signál, nebo se ti vybijí baterie, co budeš dělat?“ pousmál se dědeček. „To se nemůže stát,“ odpověděl chlapec, „ale přesto by mne zajímalo, jak taková morseovka funguje.“

„Představ si, že každé písmeno abecedy nebo číslici složíš z různé kombinace pouhých dvou znaků, teček a čárek. Takže místo písmene ‚e‘ použiješ třeba jen jednu tečku a místo písmene ‚t‘ jen jednu čárku. Takto to vymyslel Samuel Morse a jeho žák Alfred Vail, který vytvořil speciální abecedu, kterou uznávají lidé na celém světě. Potom stačí, když budeš chtít předat nějakou zprávu jinému člověku, že ji třeba vytukáš, a aniž by ji ten druhý viděl, tak si dokážeš ‚přečíst‘ to, co jsi mu poslal,“ vysvětlil dědeček vnukovi. „No jo, ale jak si to můžeš zapamatovat, vždyť to je strašných kombinací.“ – „K tomu můžeš použít slova, která mají stejné počáteční písmeno a potom takový rytmus slabik, které vyjadřují jednotlivé kombinace písmen,“ odpověděl dědeček, vzal papír a vnukovi nakreslil tabulku s celou Morseovou abecedou.

Malý indián byl nadšený a od té doby si nechával od dědečka posílat zprávy, které překládal. Když tajné písmo ovládl, občas zlobil kamarády tím, že jim psal dopisy v morseovce, ale zlobení trvalo jen chvíli, než kamarádi kouzlu tajného písma propadli taky. Jednou vyrazil malý indián s kamarádem Vašíkem na Květnici a zamířili k Velké skále, když tu najednou spatřili malou proláklinu. Poblíž ní se povalovala hromádka hlíny a kamenů a některé z nich se na slunci zablyskly. Přišli blíž, aby se podívali na blyštící kamínky, když vtom se země pod nimi jako by otevřela a oba se ocitli v jakési díře. Než se stačili vzpamatovat, jeden větší kámen spadl na místo prolákliny a oba se ocitli uvězněni v prapodivné sluji. Ven viděli jen malou dírou, kterou se ale ani jeden nemohl protáhnout. Volali o pomoc, pískali, ale nikdo je neslyšel. Vašík vytáhl svůj mobil, aby zavolał pomoc, ale zapomněl si nabít baterku, displej zůstal tmavý. Začalo se smrákat a chlapce přepadala strach. Indiánův dědeček čekal s večerí na vnuka, ale ten stále nepřicházel, když mu zazvonil telefon a tam se ozvala maminka od Vašíka, jestli by ho mohl poslat domů, že už je pozdě. A tak začalo hledání dvou dobrodruhů.

Malý indián už si zoufal, když vtom si vzpomněl na knížku o námořnících a Jacka. Vytáhl z torby baterku a začal dírou ve skále posílat signál: tečka, tečka, tečka, čárka, čárka, čárka, tečka, tečka, tečka. Několikrát to opakoval, a když si už myslel, že je to k ničemu, uslyšel známý hlas: „Co tam dole setsakra děláte?“ Po chvíli už byli oba kamarádi na svobodě a dědeček se na malého indiána přísně podíval, „Víte, jak jsme se o vás báli?“ Chlapec se studem div podruhé nepropadl. „Ale jsi pašák, že sis vzpomněl na nouzový signál SOS, František od vedle mi ukázal záblesky z Květnice a hned jsem věděl, kde vás mám hledat.“

znak	kód	pomůcka	znak	kód	pomůcka	znak	kód
A	..	akát	N	..	národ	1
B	...	blýskavice	O	---	ó náš pán	2
C	cílovníci	P	papírníci	3
D	...	dálava	Q	----	kvílí orkán	4
E	.	erb	R	...	rarášek	5
F	Filipíny	S	...	sekera	6
G	---	Grónská zem	T	-	tón	7
H	hrachovina	U	..-	učený	8
I	..	ibis	V	...-	vyvolený	9
J	jasmín bílý	W	...-	wagón klád	0
K	...-	krákorá	X	Xénokratés		
L	lupíneček	Y	ý se ztrácí		
M	--	mává	Z	zrádná žena		

KŘÍŽOVKA

Z HISTORIE KARASOVA DIVADLA – 8. DÍL

Martin Sebera, Václav Seyfert

Soutěžní křížovkářský cyklus o historii Karasova divadla dospěl do 8. části. V tajenkách je vždy uveden jednak název hry, s níž se divadlo představilo tišnovským občanům v roce uvedeném v levém horním rohu obrazce, a také jméno a příjmení jednoho z herců, který v této hře účinkoval.

1976	ČÁST SAKA	1. TAJENKA	CHEM. ZN. AMERICIA	ULOUPENÁ VĚC	POPURH (NÁREČNĚ)		HORSKÉ JEZERO	HRDINA	CELNÍ KÓD EGYPTA	2. TAJENKA	ZKOUŠKA
SPĚCH						NÁPLŇ DO JITRNIC					
POLOOPICE						STAROŘÍMS. VOJENSKÁ JEDNOTKA VČELSTVA					
O CO			UZENINA DRUH ŽIVOČICHA						ZKR. ŘÍDICÍHO STŘEDISKA LÉKAŘSKÝ NÁSTROJ		
DOMÁČÍ HLÍDAČ				ČERNÝ PTÁK BOLESLAV (DOMÁCKY)				POLYKAT NÁPOJ KARETNÍ HRA			
KŮŇ ORIENTÁLNÍHO PŮVODU					MUŽSKÉ JMÉNO ZÁJMENO OSOBNÍ						LIKÉR Z RÝŽE
	TVÉ RODNÁ ZEMĚ						VOZÍK PROUTĚNÁ NÁDOBA				
HORKÁ						VOLÁN SADY					
ČÁST OBLÍČEJE					ZNOJ ZKR. VOLTAMPÉRU				OVŠEM PŘÍSTROJ NA VAŘENÍ VODY (V RUSKU)		
KDYŽ (SLOVENSKY)			MALÍŘSKÁ TECHNIKA PROVĚST PRODEJ					RYBÁŘSKÁ SÍŤ PŘEPJATÁ ŠETRNOST			
HOSPODÁŘSKÉ NÁČINÍ				PLOŠNÁ JEDNOTKA VOJENSKÝ KABÁT			POPĚVEK ŘÍMSKY 51			ŽENSKÉ JMÉNO	PRUDCE VYTÁHNOUT
VÁHA OBALU ZBOŽÍ					PODVÁDĚT ZÁJMENO OSOBNÍ						
	LOTERIE KORYS					OBRAZ KRISTA DRUH PEPŘE					
PŘIBUZENSTVO							OBILNINA IR (SLOVENSKY)				
SMĚNEČNÝ RUČÍTEL					S RADOSTÍ PŘIJÍMATI						
MASO ZE ZADNÍ KONČETINY ZVÍŘAT					HORA V ARMÉNSKÉ VYSOČINĚ						

Znění obou tajenek zašlete na adresu noviny@kulturatisnov.cz nejpozději **do 4. listopadu 2020**. Jména výherců budou oznámena po skončení celého seriálu v únorovém čísle ročníku 2021. Správné řešení minulé křížovky: **Revizor, Pavel Máca**.

PORADENSKÉ CENTRUM TIŠNOV

HYPOTÉKY | INVESTICE | POJIŠTĚNÍ

Více než 60 obchodních partnerů:

NOVĚ OTEVŘENO

Poskytujeme poradenství a služby v oblastech:

**Hypotéky
úvěry**

**Zhodnocení volných
prostředků**

Finanční zabezpečení dětí

**Pojištění osob
pojištění podnikatelů**

**Pojištění majetku
a odpovědnosti**

+ 420 775 112 480 **Ing. Jaroslav Kaderka**
 jaroslav.kaderka@prosperityfs.cz

Brněnská 11, Tišnov

PO	dle tel. domluvy
ÚT	9:00 - 11:30 12:30 - dle tel. domluvy
ST	9:00 - 11:30 12:30 - 18:00
ČT	dle tel. domluvy
PÁ	9:00 - 11:30 12:30 - dle tel. domluvy
SO	9:00 - 11:30

**PRACUJETE POD
UMĚLÝM SVĚTLEM
A U POČÍTAČE?**

**CHRAŇTE SI SVÉ OČI
SPECIÁLNÍ
BRÝLOVOU
ČOČKOU
UV 420 Blue Cut**

NYNÍ SE SLEVOU

40%

- Chrání zdraví oční čočky a sítnice před negativními vlivy modrého světla
- Eliminuje oslnění venku
- Poskytuje maximální vizuální komfort (kontrast/barevnost/estetika)

DR. OPTIK MORAVIA
 Brněnská 185, Tišnov
 tel.: 774 732 713, email: tisnov@droptik.cz

DrOptikMoravia

dr.optik_moravia

www.doctoroptic.cz

Akce platí od 1.9. do 31. 10. na vybrané čočky české výroby

Můžeme tě zachránit!

Ale už nemáš moc času

Bezručova 21, Tišnov, 549 411 139, posta@servis-pc.cz

SERVIS POČÍTAČŮ PC

**PRO PENNY TIŠNOV
HLEDÁME**

POKLADNÍ
 od 24 000 Kč do **26 000 Kč**
40 H/TÝDEN

ZÁSTUPCE VEDOUČÍHO
 od 28 000 Kč do **30 000 Kč**
40 H/TÝDEN

Máte zájem?
 Kontaktujte nás na telefonu **281 018 018**
 nebo e-mailem: nabor@penny.cz

**Naše PENNY teď může být i vaše PENNY!
Připojte se.**

V PENNY se spolu vždycky domluvíme, aby podmínky vyhovovaly i vám. Nabízíme například tyto nadstandardní zaměstnanecké výhody:

- 5 týdnů dovolené
- Stravenky v hodnotě 90 Kč
- Penzijní připojištění
- Benefitní cafeterie

Nakupujte hezky česky

DEN DOBROVOLNÍKA UNICEF V ZAMBII

David Pulgert

Bum! Ze spaní mě probudí rána, jak Land Cruiser vjel do další díry. V Česku všichni nadáváme na stav našich silnic, ale tohle je jiná liga. Koukám na hodinky a zjišťuji, že už to budou dvě hodiny, co jsme opustili zpevněnou cestu, ztratili signál a vydali se kamsi do buše. Je začátek roku 2020 a já jsem na cestě k základní škole Janeiro v zambijské provincii Luangwa, na hranicích Zambie, Zimbabwe a Mosambiku. Od malička jsem chtěl zažívat dobrodružství ve stylu Indiana Jonese, lovce lvů poručíka Petersena nebo Emila Holuba a zároveň dělat něco, co mi bude dávat smysl.

S touto motivací jsem se dostal v rámci programu **United Nations Volunteers do UNICEF v Zambii**. Ministerstvo zahraničních věcí ČR každý rok vysílá skupinu dobrovolníků, a tak další kamarádi „zachraňují svět“ pod agenturami OSN třeba v Gruzii, Moldavsku, Etiopii, Libanonu či Jordánsku. Ten výběrový proces nebyl úplná dávačka, ale zkrátka se stalo, že jsem před šesti měsíci přistál na letišti v Lusace. Kluk z Tišnova, poprvé v Africe s vědomím, že komfortu bylo dost a že konečně poznám rozvojové země. I s rizikem, že mé okolí vystavím chorobám, divočině a hrůzám, které v jejich představách o Africe panují.

Moje rekapitulování vyruší zastavení auta. Společně se dvěma kolegyněmi Zambijkami následujeme našeho průvodce – zástupce místní samosprávy do základní školy Janeiro. UNICEF tady realizuje projekt na materiální podporu dětí

Základní škola Janeiro.

Autor se zambijskými kolegyněmi z UNICEF.

ze sociálně slabých rodin. Funguje tak, že místní komunita vytipuje nejchudší domácnosti a pro jejich děti jsou pak pořízeny psací potřeby, učebnice, ale i uniformy. (Vláda sice přijala usnesení o tom, že děti nemusí uniformu mít, ale tady platí nepsané pravidlo „nemáš uniformu, nemáš nárok na kamarády“.)

Tak jako vždy jsem středem pozornosti. Od učitelů vím, že jsem pro některé první běloch, kterého vidí. Vyměňuji si s nimi pozdravy a pár přihrávek s kopačkem v podobě zmuchlané igelitky zamotané provázkem. Česko tady moc neznají, Československo už víc a nejvíc Petra Čecha – toho brankáře s helmou – fotbal je tady náboženství.

Sedíme v kanceláři ředitele. Ve škole jsem v ředitelně byl za život jen párkrát, ale pamatuju si, že tam aspoň svítila světla. Tady se používají coby zdroj světla otevřená okna a dveře. Tenhle rok je sucho a většina hydroelektráren nemá z čeho elektřinu vyrábět. Kolegyně kontrolují finance. Když zvýší hlas v místním dialektu a chtějí další výkaz, říkám si, že zlatá návštěva některého z našich úřadů. Já se zajímám hlavně o povahu projektu, a tak se potkáváme s dětmi, které pomoc od UNICEF obdržely. Jsou to opakující se příběhy každodenního 10 km chození do školy, nedostatku jídla a vody, práce po škole i před školou či předčasného těhotenství. Na druhé straně i úsměvy, radost a slova díky. Mám z nich pocit neuvěřitelné vděčnosti za to, že v té škole mohou být. Sám cítím, že bych do nich měl „nalít“ ještě trochu motivace, a tak ze sebe ždímám věty, ať nic nevzdávají. Kupodivu mě poslouchají a na konci i zateskají.

Od místních se dozvídám, že ve vesnici je kluk, který nemůže chodit, a proto tráví většinu času doma. V zambijských komunitách je handicap považovaný za trest způsobený Bohem nebo čarodějnictvím. A tak jsou známy případy, kdy dítě prožije život zamčené v pokoji, protože se za něj rodiče v komunitě stydí. Dorazím do vesnice a překladatel mi tlumočí otcova slova, že má syna, který nemůže chodit, ale lidé se jim snaží pomáhat. Po chvíli se z hliněného domku doslova vyplazí kluk, k přemísťování používá jen ruce, nohy tahá za sebou. Jmenuje se Michael, žije s rodiči a dvěma sourozenci a ochrnul po neléčené obrně. Škola je 2 km odsud, tak nemá šanci, že by se tam někdy dostal. A to je tady vstupenka do života bez vzdělání a v závislosti na pomoci.

Po cestě zpátky přemýšlím, co dělat. Takových případů jsou v celé Zambii stovky, a tak jsem rád, že o pár týdnů později dokončím návrh projektu na speciální podporu vzdělávání pro děti s handicapem. Tohle je věc, kterou mám na UNICEF rád – smysl pro flexibilitu a akceschopnost.

„Některý věci, který jsem předtím prožíval, byly fakt kraviný.“

Článek a foto byly převzaty se souhlasem autora z webových stránek UNICEF ČR.

Programy UNICEF můžete podpořit na www.unicef.cz.

Redakčně kráceno

Program Mladí dobrovolníci OSN (UNV) je jedním z prioritních programů české Strategie zahraniční rozvojové spolupráce 2018–2030. Každý rok vyjede 8–10 českých dobrovolníků do rozvojových zemí pracovat v agencích OSN. Program UNV umožňuje mladým lidem získat cenné praktické zkušenosti a dovednosti a zjistit, jak funguje systém OSN. Jedním z českých dobrovolníků, který v rámci programu UN Volunteers vyrazil do světa, je David Pulgert z Tišnova, který byl součástí týmu Social Protection and Research v kanceláři UNICEF v Zambii.

FENOMÉN BÝČÍ SKÁLA

Václav Seyfert

Býčí skála se nalézá ve střední části Moravského krasu mezi Adamovem a obcí Křtiny a patří k nejznámějším archeologickým lokalitám u nás. Jedná se o místo opředené legendami, ve kterém jsou dodnes skryta mnohá tajemství. Vyzařuje prý negativní energii, protože bývala zřejmě využívána jako svatyně a v pradávnych dobách se v ní odehrávalo množství rituálních orgií.

Mgr. Martin Golec, PhD., (*1975) je archeolog a jeskyňář, který působí jako odborný asistent na katedře historie Univerzity Palackého v Olomouci a také to donedávna byl náš tišnovský spoluobčan. Výrazně spolupracoval se spolkem Continuum vitae a několik jeho statí lze nalézt v obou dílech Almanachu Tišnovin.

Knihu Martina Golce *Fenomén Býčí skála: Krajina, jeskyně a člověk* vydalo nakladatelství Lidové noviny.

Býčí skála se do slova a do písmene stala Martinovou odbornou posedlostí. Během třinácti let ji navštívil zhruba pětsetkrát, takže se po svém a s novým přístupem k tématu mohl stát dalším v řadě badatelů, kteří tomuto mystickému prostoru věnovali svoji pozornost. Před časem zorganizoval do těchto končin – nejen pro Tišnováky – společný výlet a v dubnu 2017 věnoval Býčí skále zajímavou přednášku v městské knihovně.

Výsledky dlouhodobého bádání shrnul **Martin Golec** v loňském roce na více než 260 stranách v knize **Fenomén Býčí skála: Krajina, jeskyně a člověk**. Přestože jde de facto o odborný text, je psán způsobem přitažlivým i pro laika. Navíc obsahuje řadu náčrtů, kreseb, fotografií či obrazů (včetně například trojrozměrné rekonstrukce tváře dávné princezny), tématu se věnuje z mnoha pohledů a hodně zešíroka. Na mnohé čtenáře může vyprávění dokonce působit jako napínavé detektivní pátrání, což je pro doporučení knihy zřejmě ta nejatraktivnější devíza.

Výzkum Býčí skály pro Martina Golce vydáním knihy neskončil. Již letos v létě vedl s rozsáhlým týmem další bádání a dopracoval se opět k novým objevům, na něž se v budoucnu možná budeme moci těšit při opakovaném a rozšířeném vydání jeho práce.

MĚSTSKÁ KNIHOVNA TIŠNOV DOPORUČUJE

Z novinek:

Štifter, Jan: Sběratel sněhu

Budějovický novinář Štifter vystavěl kroniku několika rodin. Dominik opatrně sbírá sníh do sáčku, aby v mrazáku uchoval jeho přítomnost. Jenže ta je stejně prchavá jako život špinavého kluka, kterého Dominik vidá jako zjevení každou noc u postele, majitelky starého deníku i v těch, kteří kdysi obývali budějovický lágr. Tři časové linie (30. léta 20. století, 50. léta a rok 2017), tři generace a tři různé osudy se prolínají v jeden strhující příběh, v němž se vrací lidé z dávných dob, protože minulost zůstala nedorozšířená. S posledními přeživšími se však musí definitivně přihlásit o slovo.

Jones, Terry:

Dobrou s kobrou aneb třicet legráček před usnutím

Terry Jones je britský komik a režisér, jeden z šesti členů komediální skupiny Monty Python. V třiceti příbězích před usnutím pošťuchuje auto říši ovládanou bratry Grimmy či panem Andersem. Zloduši a ježibaby sice u Jonese konají neméně podlé dílo, černokněžníci míchají záhudné lektvary, příšery i půlky království jdou na dračku a o zlato jde mnohým až v první řadě, ale abyste se nepřepočítali, vážení. Tak dobrou s kobrou! A pokud nepohrdnete moudrostí zabalenou do nečekaných konců, třeba oceníte, že vás do hajan doprovázel posměváček světové extratřídy. Kniha je určena k potěše nezbedným dítkům od 7 let a jejich rodičům.

Stojí za přečtení:

Příbání, Michal: Všechno je jenom dvakrát

Michal Příbání působí jako literární historik v Ústavu pro českou literaturu AV ČR. Hlavní rovinu vyprávění tvoří melancholický příběh novináře Pavla Klimeše, který se na prahu středního věku rozvádí, ztrácí rodiče a ocitá se v situaci, která ho nutí hledat nové životní cesty i cíle. V tísnivé bilancující atmosféře se uchyluje ke vzpomínkám na partu kamarádů, s nimiž v dětství trávil každé léto na horské chatě v Krkonoších. Ve vzpomínkách se stále častěji objevuje postava otcova kolegy Milana Knoty, který pro vypravěče kdysi představoval dětský vzor. V polovině 70. let však svým přátelům nepřímo přiznal, že podepsal spolupráci s StB, na čas se před nimi uzavřel a na společnou dovolenou přestal jezdit. O tom, co konkrétně Knotova spolupráce s StB způsobila dalším návštěvníkům krkonošské chaty, získává Pavel Klimeš po listopadu 1989 přesvědčivé indicie a v novinách někdejšího rodinného přítele veřejně odsoudí jako agenta StB. S odstupem dvaceti let se však v celém příběhu objevují pochybnosti a nesrovnalosti.

Hawking, Lucy a Stephen: Jirkův tajný klíč k vesmíru

Stephen William Hawking, britský teoretický fyzik, přispěl významně k rozvoji oborů kosmologie a kvantové gravitace. Se svojí dcerou Lucy začal psát dětské knížky, v kterých přibližuje vesmír dětskému čtenáři. Za vším je útek Jirkova ochočeného prasátka. Díky němu se Jirka seznámí se svými sousedy – Aničkou a jejím otcem Erikem. Erik má nejvýkonnější počítač na světě a říká mu Kosmo. Ten dokáže vyslat Jirku a jeho kamarády na jakékoli místo ve vesmíru. Kosma by ovšem rád využil i někdo jiný – a Erik s Jirkou se tím dostanou do obrovského nebezpečí. Ve vesmíru totiž není nic nebezpečnějšího než černá díra... Kniha se čte jedním dechem a spojuje veselé dobrodružství s vědeckými údaji. Najdete v ní nejnovější poznatky o černých dírách od Stephena Hawkinga a také mnoho barevných fotografií přímo z kosmu.

BASKETBALISTÉ ZAHÁJILI NOVOU SEZONU

Zlata Ptáčková

V Tišnově byl po dlouhé době obnoven chlapecký basketbal. Svěřenci trenéra Zdeňka Haveleka mají za sebou první dva zápasy nové sezony. Hráli poprvé ve své soutěži a ve své věkové kategorii.

Úvodní střetnutí sehráli Tišnovští (kategorie U14 mladší žáci) na domácí palubovce v sobotu 3. října. Soupeři jim byli v tělocvičně Základní školy Smíškova basketbalisté ze Sportovní akademie mládeže Brno (SAM Brno). V prvním zápase podlehl „naši“ brněnským košíkářům 40:63, ve druhém 20:69.

Nasazení a chuť do hry

„I přes trpké porážky bych chtěl vyzdvihnout snahu, nasazení a chuť do hry. I když byli hráči soupeře fyzicky i basketbalově vyspělejší, přesto se naši kluci nechtěli jen tak vzdát,“ konstatoval Havelek s tím, že kluky to i přes porážky bavilo a těší se na další zápasy. Zaznamenal též kladné ohlasy od rodičů.

Dvojzápasy jsou těžší na přípravu, koncentraci a rozložení sil jak fyzických,

tak psychických, u jednotlivých hráčů. A právě na fyzickou kondici se chce kouč zaměřit. „Největší slabinou současného týmu je fyzická kondice, rychlost a taktická i herní vyzrállost. Problémy máme v přechodu na útočnou i obrannou polovinu a dále s proměňováním střel v blízkosti koše. Čeká nás spousta práce na zlepšování kondice, střelby, obranné činnosti, ale i taktické připravenosti,“ uvedl Zdeněk Havelek. „Věříme, že s přibývajícím zkušenostmi budeme brzy ostatním týmům více než vyrovnanými soupeři,“ doplnil druhý z trenérů Robin Bílý.

Teprve druhá sezona

Po loňské úspěšné první sezoně chlapců se tým rozrostl a v sezoně 2020/2021 nastupují v soutěžích Oblastního přeboru jižní Moravy také kluci v kategorii U11 (nejmladší minizáci a přípravka). S oběma týmy pracuje kromě Haveleka a Bílého také Vlastimil Havlík. Navíc pod hlavičkou tišnovského basketbalového klubu začínají první sezonu kluci do 19 let, kteří přišli z Brna. „První sezona byla taková se-

znamovací, někteří kluci přešli z přípravky, někteří se přidávali od dubna až po září. Někteří dokonce přišli v září a už začali na konci měsíce hrát. Bylo to takové seznámení se s basketem. A podařilo se, že jsme už v únoru začali i vyhrávat. Kluci si slast toho vítězství zažili, museli si to i vybojovat a potom sezona skončila kvůli covidu,“ ohlédl se za loňskou sezónou Havelek.

Vzhledem k tomu, že basketbalový klub disponuje pro kategorii U14 pouze třinácti hráči, je každé onemocnění nebo zranění velmi znát. Proto by trenéři rádi pozvali nové zájemce ročníků 2006 až 2008, kteří by chtěli vyzkoušet basketbal a poznat nové kamarády.

A proč tišnovský basketbal ještě do nedávna prezentovaly jen dívky a ženy? „Nevím, jestli tam nebyl nikdo, kdo by se chtěl věnovat těm mladým. Možná se nepodařilo mladé nabrat, aby bylo zázemí. Také to mohlo být vlivem těch nových sportů jako například florbal a další. Byl odliv kluků k jinému sportu, díky tomu jsme tím nedostatkem trpěli,“ míní Zdeněk Havelek. ☺

ŠERKOVICKÝ PÉTANQUE

Miroslav Randuch

13. 6. a 13. 9. 2020 se ve sportovně-kulturním areálu v Šerkovicích uskutečnil 27. a 28. otevřený turnaj v pétanque dvojic **Šerkovické koulení** v kategoriích dvojice dospělí a dvojice děti. Zatímco v červnovém termínu se turnaje zúčastnilo 39 dvojic – 31 párů dospělých a 8 párů dětí, v příjemném zářijovém počasí už to bylo 43 dvojic – 36 párů dospělých a 7 párů dětí. Byla odehrána plánovaná 4 kola turnaje systémem „švýcar“, celkem 76, resp. 84 zápasů na kvalitně připravených hracích plochách.

Červnovým turnajem v kategorii dospělých prošly bez jediné porážky dvě družstva: vítězná tišnovská dvojice **David Olbort – René Oulehla** a 2. dvojice **Pavel Kuman – Ladá Matuška** z Brna, na 3. místě se umístili **Libor a Ondřej Vítovi** ze Svatoslavi. V kategorii dětí byla vítězná dvojice **Katka a Kristýna Učňovy** (Brno) před 2. místem **Elena Bočková – Ema Šafaříková** (Šerkovice, Tišnov) a 3. dvojicí **Ivana Králová – Martina Plačková** (Brno).

V **září** byla bez porážky první tři družstva: vítězná dvojice **Franjo Kvítek – Tomáš Olbort**, druhá dvojice **Martin Skopal – Petr Staněk**, na třetím místě se umístili **Lucka Vítová a Lukáš Fiala**. V kategorii dětí byla vítězná dvojice **Robin Čech – Vojta**

Pánek (Šerkovice), 2. místo **Natálka Floriánová – Lucka Malá** (Šerkovice, Tišnov) a 3. **David a Lucka Tesařovi** (Šerkovice).

Medaile se symboly pétanque a věčné ceny pro všechny soutěžící věnovala obec Šerkovice a sponzoři: Ing. Dana Buterinová – Vinotéka, Montáže staveb – Květoslav Tesař, STYLE SPORT – Renata Zámečnicková, EKOPALIVA VÍT – Libor Vít, Iva Tesařová /LR, Reakce s. r. o., PILA KUPKA s. r. o., MONTENERGO BRNO s. r. o., Petr Bárta – stavební práce, Vojta Tauš/PROFIFLEX s. r. o. Kuřim, Martin Boček /ELEKTROBOCK CZ s. r. o. Kuřim, Josef Říha, Pavel Novák a Ivanka, babička Jarka, Smíšené zboží Zacpalovi, VITAR s. r. o.

Zájemci o tuto hru se v Šerkovicích setkají příští rok v již tradičních termínech – v červnu a září. Více o pétanquovém dění v Tišnově a Šerkovicích: www.repete-tisnov.webnode.cz. ☺

Šerkovické koulení.

Foto: Miroslav Randuch / Ladislav Kotlín

ATLETICKÉ ÚSPĚCHY

Martin Sebera

Aneta Seberová mistryní Moravy

Deštivé a chladné počasí kolem 6 °C provázelo celé Mistrovství Moravy a Slezska pro kategorii mladšího žactva, které proběhlo v Olomouci. Dobře načasovala formu na nejkratší překážkový sprint Aneta Seberová a v novém osobáku 9,80 s vyhrála a odnesla si kov nejblyštivější. Úspěšně odpoledne pak korunovala v běhu na 300 m, kde časem 44,28 s doběhla na pomyslné pódium, tentokrát na bronzovém stupínku.

Hana Blažková s republikovým titulem ze soutěže družstev

Parádní sezónu ukončila Hanka Blažková v Opavě, v sobotu 3. 10. 2020 se zde odehrálo republikové finále družstev juniorů a juniorek. Hanka nastupovala v sezóně 2020 za Olymp Brno a ve finále si opět počínala suverénně. Vyhrála 100 m (12,12 s), 200 m (24,65 s) a pomohla k vítězství i štafetě 4x100 m (Blažková, Křížková, Sedláčková, Zabloudivová, čas 48,13 s). Získala tak pro družstvo maximální možný počet bodů. Zároveň se výrazně zasloužila

o vítězství celého družstva. K letošním individuálním národním titulům tak přidala i titul v soutěži družstev.

Aneta Seberová na mistrovství.

Foto: Martin Sebera

KAM V TIŠNOVĚ ZA SPORTEM

	Datum	Čas	Utkaní nebo název akce	Místo	Organizuje
stol. tenis	Ne 1. 11.	9.00	TTC Koral Tišnov C – Sokol Střelice	těl. ZŠ Smíškova	TTC Koral Tišnov
fotbal	Ne 1. 11.	9.00, 10.45	AFK Tišnov – Svatka Brno, st.+ml. žáci, 2 utk.	Ostrovec	AFK Tišnov
fotbal	Ne 1. 11.	14.00	AFK Tišnov – RAFK Rajhrad	Ostrovec	AFK Tišnov
stol. tenis	So 7. 11.	9.00	Okresní přebor mužů a žáků	sport. hala SSK	TTC Koral Tišnov
futsal	So 7. 11.	20.00	ASM Dolní Loučky B – FT Vinohrady	sport. hala SSK	ASM Dol. Loučky
basketbal	Ne 8. 11.	10.00	SKB Tišnov – Sokol Hradec Králové, dívky U14	sport. hala SSK	SK Basket Tišnov
basketbal	So 14. 11.	10.00 + 12.00	SKB Tišnov – BK Ústí n. O., dívky U19, 2 utk.	sport. hala SSK	SK Basket Tišnov
stol. tenis	So 14. 11.	16.00	TTC Koral Tišnov – Jiskra Holice	těl. ZŠ Smíškova	TTC Koral Tišnov
stol. tenis	So 14. 11.	16.00	TTC Koral Tišnov B – TJ Mokrá-Horákov B	těl. ZŠ Smíškova	TTC Koral Tišnov
stol. tenis	Ne 15. 11.	10.00	TTC Koral Tišnov – MK Řeznovice	těl. ZŠ Smíškova	TTC Koral Tišnov
stol. tenis	Ne 15. 11.	10.00	TTC Koral Tišnov B – SK Kuřim B	těl. ZŠ Smíškova	TTC Koral Tišnov
basketbal	So 21. 11.	18.00	SKB Tišnov – BK Blansko, ženy	sport. hala SSK	SK Basket Tišnov
futsal	So 21. 11.	20.00	ASM Dolní Loučky B – Tango Hodonín B	sport. hala SSK	ASM Dol. Loučky
basketbal	Ne 22. 11.	10.00	SKB Tišnov – Jiskra Kyjov, ženy	sport. hala SSK	SK Basket Tišnov
basketbal	So 28. 11.	8.30, 10.00, 11.30	SKB Tišnov, BK Blansko, Tygři B, dívky U11, 3 utk.	těl. ZŠ Smíškova	SK Basket Tišnov
futsal	So 28. 11.	9.00	Krajský přebor, 4 zápasy turnajovým způsobem	sport. hala SSK	1. FC Květnice
basketbal	So 28. 11.	13.30, 15.00, 16.30	SKB Tišnov, BK Blansko, Tygři A hoši U11, 3 utk.	těl. ZŠ Smíškova	SK Basket Tišnov
futsal	So 28. 11.	20.00	ASM Dolní Loučky B – Technika Brno	sport. hala SSK	ASM Dol. Loučky
stol. tenis	Ne 29. 11.	9.00	TTC Koral Tišnov C – MK Řeznovice F	těl. ZŠ Smíškova	TTC Koral Tišnov

Změna programu vyhrazena. Aktuálně sledujte webové stránky klubů a vývěsku u sportovní haly.

**VÝSTAVA NÁVRHŮ
REVITALIZACE NÁM. MÍRU**
25. 9. – 15. 11. 2020
Muzeum města Tišnova

Výstava představující návrhy všech zúčastněných autorů v architektonické soutěži revitalizace nám. Míru.

**STARÉ POVĚSTI ČESKÉ
A MORAVSKÉ**
30. 6. 2020 – 24. 1. 2021
Podhorácké muzeum Předklášteří

Výstavu tvoří klasické – O praotci Čechovi, Li-bušin soud, Dívčí válka, ty jsou bohatší o loutky z Divadla Radost. V pověstech Svatoplukovy pru-ty a O Ječmínkovi hrají i figuríny. Tajemný kopec nad Tišnovem je kulisou k místním O zlaté ka-čence a Pasáček v hoře Květnici. Do pověstí patří hrad Děvičky, cípkem se dostal klášter Porta coe-li – O svatě Anežce. Doplňují mapy, fotografie, kresby, archeologické sbírky a knihy.

**TIŠNOV – MĚSTO MÝCH
STUDIJNÍCH LET**
1. 10. – 13. 11. 2020
Galerie Na schodech, Bezručova 21

Takto žáci Gymnázia Tišnov nazvali svoji fotoga-lerii, která byla plánovaná jako jedna z akcí oslav 100. výročí založení školy. Bohužel byla větši-na akcí oslav zrušena. Fotografie vznikly v říjnu 2019 jako práce studentů 2. ročníku pod vedením Ing. Radomíra Horta. Smyslem výstavy je poskyt-nout návštěvníkům pohled na některá místa Tišno-va očima současné studentské generace.

PAVEL HAYEK
3. 10. – 29. 11. 2020
Galerie Josefa Jambora

Pavel Hayek se celoživotně inspirovuje strukturami tvarů přírodnin. Výstava v Galerii Josefa Jambora představí Hayekovu uměleckou tvorbu z období let 2000 až 2020, stěžejním bodem konceptu vý-stavy je vazba na téma krajiny.

**ADVENTNÍ SBÍRKA
PRO POTŘEBNÉ Z TIŠNOVSKA**
2.–20. 11. 2020, 8.30–15.00
Rodinné centrum Studánka

Do kanceláře Rodinného centra Studánka, Rie-grova 318, Tišnov, můžete v uvedeném čase no-sit věci určené lidem v tíživé životní situaci v na-šem regionu. Jedná se o čisticí prostředky Savo, Jar, Cif, wc čistič, prací prášek, z hygienických potřeb mýdlo a sprchový gel, z potravin maso-vé konzervy, těstoviny, rýži, instantní polévky, paštiky, marmelády a piškoty. Dále můžete da-rovat starší prostěradla. Adventní sbírka probíhá ve spolupráci s Odborem sociálních věcí města Tišnova, který zajistí její předání potřebným li-dem. Děkujeme všem dárcům za jejich pomoc.

**JABLKO NEPADÁ
DALEKO OD STROMU**
3. 10. – 15. 12. 2020
Synagoga městyse Lomnice

otevírací doba: sobota, neděle, svátky 13.00–17.00 hod.
ostatní návštěvy po dohodě s Úřadem městyse Lomnice, tel. 549 450 106
Společná výstava otce a syna Jiřích Ondrů vás zavede do světa dřevořezeb, obrazů a umělec-kých artefaktů z kamene a skla. Málokdo má to štěstí, aby byl obdarován uměleckým nadáním tvořit krásné věci, a ještě méně je těch, kteří toto obdarování dokážou předat svým dětem. Na této výstavě, kterou pořádá městys Lomnice a Okraš-lovací spolek pro Lomnici a okolí se setkáte s nádhernými artefakty dvou vyzrálých umělců, těžko říci, které jablko vám bude více chutnat. www.lomnice.cz

VZTEKÁ SE A VŘÍSKÁ
3. 11. 2020, 16.30–19.30
Rodinné centrum Studánka

Cílem semináře je dát rodičům návody, jak zvlá-dat emoce u dětí předškolního věku, jako jsou hněv, vztek a agresivita. Lektorka Mgr. Irena

Kubantová rodiče seznámí s důležitostí hranic a jejich dodržování ve výchově. Rodičům bude vysvětlen rozdíl mezi používáním odměn a trestů ve výchově a metodou přirozených a logických důsledků chování dítěte. Je nutné přihlásit se předem.

RELAXACE A IMAGINACE
5. 11. 2020, 18.00–19.30
Rodinné centrum Studánka

Přijďte si odpočinout po náročném pracov-ním vytížení! Relaxační metody přinášejí pocity osvěžení, uklidnění a štěstí. Tyto pozitivní pocity neprožívá jenom mysl, ale celé tělo. Relaxace a imaginace probíhá v malém počtu účastníků pod vedením psychologky Mgr. Hany Pelčákové Kubecové. Je nutné přihlásit se předem.

**VÝSADBA STROMŮ RŮZCKÁ CESTA
– pro školy**
6. 11. 2020, 9.00–11.00
u vodárny na Čimperek
(GPS: 49.3584750N, 16.4333831E)

Zveme školy na výsadbu stromů u obnovené Růzcké polní cesty vedoucí z Tišnova do Jam-ného, budeme vysazovat 34 stromů. S sebou si vezměte rýče, lopaty, bude zajištěno i drobné občerstvení. V případě špatného počasí akce proběhne 13. 11. 2020. Pojďme vrátit krajinu do stavu, v jakém bývala dříve!

VÝSADBA STROMŮ RŮZCKÁ CESTA
– pro veřejnost
7. 11. 2020, 14.00–16.00
u silnice Lomnička–Železné,
rozc. žluté tur. značky
(GPS: 49.3632406N, 16.4389297E)

Zveme veřejnost na výsadbu stromů u obnovené Růzcké polní cesty vedoucí z Tišnova do Jamného, budeme vysazovat 44 stromů a 144 keřů. S sebou si vezměte rýče, lopaty, bude zajištěno i drobné občerstvení. V případě špatného počasí akce proběhne 14. 11. 2020. Pojďme vrátit krajinu do stavu, v jakém bývala dříve!

KVĚTINOVÝ SWAP
7. 11. 2020, 8.00–11.00
Ekoporadna Tišnovsko

Máte doma přebytky semínek? Pěstujete pokojové rostliny a rádi byste její výhonky darovali někomu, kdo tento druh shání? Přijďte do Ekoporadny rostlinky darovat a nové si odnést. Vítána jsou semínka i pokojové rostliny, jejich řízky či odnože i celé květináče. Pro návštěvníky bude připravena káva a čaj. Více na <http://ekoporadna.tisnovsko.eu> nebo Facebooku Ekoporadna.

VYHLÁŠENÍ VÍTĚZŮ SOUTĚŽÍ
o nejkrásnější stromy
a květinové výzdoby
10. 11. 2020, 17.00
Městská knihovna Tišnov

Ekoporadna Tišnovsko zve na slavnostní předání cen vítězům každoroční soutěže. Vítání jsou nejen účastníci soutěží. V sálu knihovny pro-

běhne předání cen a krátká diskusní přednáška. Na místě zveme i na drobné občerstvení, fair trade kávu a čaj.

MARTINSKÁ SLAVNOST
11. 11. 2020 odpoledne
Sraz na parkovišti u Nového
hřbitova, Tišnov

Také letos přijede do Tišnova svatý Martin na bílém koni. Bude to trochu jiné než v předchozích letech. Těšit se můžete na světýlkový průvod, který povede od Nového hřbitova v Tišnově do Rodinného centra Studánka, kde si připomeneme legendu o sv. Martinovi a zazpíváme si. Vezměte si s sebou lampiony, nejlépe vlastní výroby. Je nutné se rezervovat na konkrétní čas přes rezervační systém RC Studánka, abychom dodrželi povolené počty účastníků.

DOBROBĚŽNÍK V AFRICE
– MAREK JELÍNEK
16. 11. 2020, 19.00
Kino Svratka, Tišnov

Marek Jelínek se po zdařilé výpravě v roce 2017 napříč Jižní Amerikou a v roce 2018 napříč Asíí stal hitem cestovatelských festivalů. To vše na koloběžce. Pravidelně vyprodává přednáškové sály a pomalu se z něj stává něco jako „profesionální“ cestovatel.

RELAXACE A IMAGINACE
26. 11. 2020, 18.00–19.30
Rodinné centrum Studánka

Přijďte si před adventem užít relaxační podvečer. Načerpáte pocity osvěžení, uklidnění a štěstí. Tyto pozitivní pocity neprožívá jenom mysl, ale celé tělo. Relaxace a imaginace probíhá v malém počtu účastníků pod vedením psycholožky Mgr. Hany Pelčákové Kubecové. Je nutné přihlásit se předem.

KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA
S PAVLEM HAYEKEM
29. 11. 2020, 16.00
Galerie Josefa Jambora

Na komentované prohlídce výstavy Hayek s autorem Pavlem Hayekem se seznámíte s jeho tvorbou obrazů přírodních struktur. Nahlédnete do procesu vzniku děl a dozvíte se o umělecké scéně zabývající se geometrickou abstrakcí a konkretismem.

MIKULÁŠSKÉ DOPOLEDNE
VE STUDÁNCE
3. 12. 2020, 9.00–12.00
Zahrada RC Studánka

Teple se oblečte a přijďte si s dětmi užít mikulášskou atmosféru na zahradu Studánky. Na děti se těší andělé, kteří si pro ně připravili hravé úkoly. Svatý Mikuláš pak dětem donese sladkou odměnu. Je nutné se rezervovat na konkrétní čas přes rezervační systém RC Studánka, abychom dodrželi povolené počty účastníků. Program potrvá cca 30 minut.

KAM V TIŠNOVĚ

přehled akcí v Tišnově a okolí

číslo 11

listopad

2020

	Datum	Čas	Akce	Místo	Organizuje	
	Po–Pá	2.–20. 11.	Adventní sbírka pro potřebné z Tišnovska	RC Studánka, Riegrova 31	Rodinné centrum Studánka	
	Út	03. 11.	16.30–19.30	Vzteká se a všrská	RC Studánka, Riegrova 318	Rodinné centrum Studánka
	St	04. 11.	10.00–11.00	Knižní Klubík	Městská knihovna Tišnov	Městská knihovna
	Čt	05. 11.	18.00–19.30	Relaxace a imaginace	RC Studánka, Riegrova 318	Rodinné centrum Studánka
	Pá	06. 11.	09.00–11.00	Výsadba stromů Růzcká cesta – pro školy	sraz na konci ulice K Čimperku	Tišnov, Železné, Lomnička, Continuum vitae, MěKS, MAS Brána Vysočiny, iniciativa Zaniklé polní cesty, dobrovolníci
	So	07. 11.	14.00–16.00	Výsadba stromů Růzcká cesta – pro veřejnost	sraz u asfaltové silnice Lomnička–Železné (žlutá značka)	Tišnov, Železné, Lomnička, Continuum vitae, MěKS, MAS Brána Vysočiny, iniciativa Zaniklé polní cesty, dobrovolníci
	So	07. 11.	08.00–11.00	Květinový swap	Ekoporadna Tišnovsko, nám. 28. října, č.p. 28 (ve dvoře)	Ekoporadna Tišnovsko
	Út	10. 11.	17.00–19.00	Vyhlášení vítězů soutěže o nejkrásnější stromy a květinové výzdoby	sál Městské knihovny Tišnov	Ekoporadna Tišnovsko
	St	11. 11.	15.00–17.30	Martinská slavnost	sraz u Nového hřbitova Tišnov	Rodinné centrum Studánka
	So	14. 11.	16.30–21.00	Tišnovská muzejní noc	GJJ, Muzeum města Tišnova	MěKSTišnov
	Po	16. 11.	19.00–21.00	Dobroběžník v Africe – Marek Jelínek	Kino Svratka	MěKS Tišnov, spolek Oči dokořán
	St	18. 11.	19.30–21.30	Trio Incendio	Velký sál MěKS, Mlýnská 152, Tišnov	MěKS Tišnov
	So	21. 11.	19.00–21.45	Ruchadze Band – Amsterdam Beyond	Kulturní dům Železné	deTOX
	Čt	26. 11.	08.30–10.00	Svoboda a zodpovědnost v kontextu dnešní doby – Michael Žantovský	Městská knihovna Tišnov	Městská knihovna
	Čt	26. 11.	18.00–19.30	Relaxace a imaginace	RC Studánka, Riegrova 318	Rodinné centrum Studánka

1. 9. – 30. 10. 2020	Výstava: Kreativní fotografie aneb podvodní svět jinak	Městská knihovna Tišnov
5. 9. – 31. 10. 2020	Michal Beneš, Pavel Bortlík, Bohumil Kabeš, Miroslav Zavadiil – fotografie	Domov sv. Alžběty
1. 10. – 13. 11. 2020	Tišnov – město mých studijních let	Galerie Na schodech, Bezručova 21, Tišnov
19. 5. – 17. 11. 2020	Dravci České republiky	Podhorácké muzeum v Předklášteří
3. 10. – 29. 11. 2020	Pavel Hayek	Galerie Josefa Jambora v Tišnově
3. 10. – 15. 12. 2020	Jablko nepadá daleko od stromu	Synagoga Lomnice
30. 6. 2020 – 24. 1. 2021	Staré pověsti české a moravské	Podhorácké muzeum v Předklášteří

KAM v Tišnově zobrazuje pouze akce zadané a uveřejněné organizátory do data uzávěrky na portálu Kultura v Tišnově a okolí – www.kulturatisnov.cz.

Druh akce:

výstava	divadlo	tanec
hudba	promítání	sport
přednáška	akce pro děti	ostatní

Organizuje:

Muzeum města	Podhorácké muzeum	Základní umělecká škola
Městská knihovna	MAS Brána Vysočiny	Centrum sociálních služeb
MěKS	RC Studánka	T. J. Sokol Tišnov
Galerie J. Jambora	Inspiro	Ostatní

THUASNE

Úspěšná nadnárodní společnost **Thuasne CR, s. r. o.**, jejíž aktivity jsou zaměřeny na výrobu a prodej zdravotnických výrobků, hledá pro svou výrobní divizi se sídlem v **Předklášteří**

vhodné kandidátky pro pracovní pozici

ŠIČKA

Náplň práce: • šití zdravotnických výrobků

Požadujeme:

- ZŠ / SŠ vzdělání
- min. 1 rok praxe v šití
- pečlivost, pracovitost a manuální zručnost
- dobrá pracovní morálka
- trestní bezúhonnost

Nabízíme:

- zajímavé finanční ohodnocení
- stabilní zázemí prosperující firmy
- práce pro atraktivní odvětví zdravotnictví
- příjemné čisté pracovní prostředí
- nástup možný ihned

Benefity:

- 13. plat
- týden dovolené navíc
- stravenky
- příspěvek na penzijní/životní připojištění
- příspěvek na dopravu

Bližší informace, týkající se této pracovní nabídky, budou předmětem osobních jednání vhodných kandidátů s vedením firmy Thuasne CR, s. r. o. v Předklášteří.

Pokud vás tato nabídka oslovila a splňujete uvedené požadavky, zašlete svůj životopis na mailovou adresu: prace@thuasne.cz

OBJEVTE SPOLEČNOST THUASNE

www.thuasne.cz

**MĚSTSKÉ
KULTURNÍ
STŘEDISKO
TIŠNOV**

vyhlašuje výběrové řízení na pozici

Vedoucí střediska výstav

Náplň práce:

- řízení chodu GJJ a Muzea města Tišnova po provozní a personální stránce
- badatelská a publikační činnost, průvodcovská činnost v muzeu
- tvorba koncepce využívání památkového objektu – muzea

Nabízíme:

- práci na plný úvazek
- platové podmínky dle nařízení vlády č. 300/2019 Sb. v platném znění, 10. platová třída
- nástup v lednu 2021 nebo dohodou
- pracoviště v Muzeu města Tišnova, Jungmannova 80

Náležitosti přihlášky:

- motivační dopis
- strukturovaný životopis
- stručná roční dramaturgická koncepce výstav a doprovodných kulturních akcí v Muzeu (do 5 normostran)
- písemný souhlas se zpracováním osobních údajů pro účely tohoto výběrového řízení ve smyslu GDPR, podrobnosti na www.mekstisnov.cz/meks/o-nas
- řidičský průkaz sk. B výhodou
- komunikační znalost AJ nebo NJ výhodou

Podrobné informace o nabízené pozici na www.mekstisnov.cz nebo u ekonomky Marty Pavlíčkové, tel. 530 334 010, ekonom@kulturatishnov.cz

Přihlášky se všemi náležitostmi označené „Výběrové řízení Vedoucí výstav“ podávejte nejpozději do 16. 11. 2020

poštou na adresu MěKS, Mlýnská 152, 666 01 Tišnov nebo e-mailem na posta@kulturatishnov.cz

Výběrové řízení proběhne na konci listopadu 2020

Vyhlašovatel si vyhrazuje právo zrušit toto výběrové řízení kdykoliv v jeho průběhu

KARIÉRA V PBS

POZICE:

Právník
PR specialista
Provozní manažer kvality
Specialista BOZP a PO
Obchodní zástupce

BENEFITY:

Stabilní zázemí
Unikátní know-how
Profesní růst
Výkonnostní odměny

VÍCE INFORMACÍ NALEZNETE NA: WWW.PBS.CZ/KARIERA

KOMPLEXNÍ REALITY

Profesionální
realitní servis
od roku 1997.

TRADICE

JISTOTA

PROFESIONALITA

Pronájem bytu 2+1, Tišnov, ulice Hornická, CP 52 m²

13.000,-Kč /měsíc vč. energií

Pronájem garáže, Tišnov pod Pilou, CP 18 m²

1.800,-Kč/měsíc

Prodej stavebního pozemku, Svatoslav CP 1.352 m²

Sleva 1,290.000,-Kč

Prodej RD se zahradou, Svatoslav, CP 810 m²

Sleva 1,390.000,-Kč

Prodej RD 6+1 se 2 garážemi, Dolní Loučky, CP 208 m²

Cena k jednání 4,190.000,- Kč

Prodej stavebního pozemku, Horní Loučky, CP 2.246 m²

2,724.600,- Kč

**BEZSTAROSTNÝ
PRODEJ ZA
NEJVYŠŠÍ CENU**

**PRO NAŠE KLIENTY
S HOTOVOSTÍ
HLEDÁME BYTY
V TIŠNOVĚ**

Nabízíme:

- určení tržní ceny nemovitosti **ZDARMA**
- pro prodávající veškeré služby **ZDARMA**

KONTAKTUJTE NAŠE MAKLÉRE ZNALÉ TIŠNOVSKÉHO REGIONU.

*Vaši makléři
pro Tišnov
a okolí*

Rádi vám poskytneme profesionální realitní služby podložené 20ti letými zkušenostmi.

Mgr. Milan Halouzka
M: 776 077 842
office@komplexnireality.cz

Bc. Jitka Mikuřová
M: 775 163 208
makler@komplexnireality.cz

BcA. Aleš Cecava
M: 734 202 434
info@komplexnireality.cz

Jsme tišnovská realitní kancelář a podporujeme region:

Budova Komerční banky, I. patro
Komenského nám. 124, 666 01 Tišnov

T: 549 410 321 / M: 775 163 208
E: makler@komplexnireality.cz

www.komplexnireality.cz

Místní rodinná firma s tradicí od roku 1997.

www.komplexnireality.cz

VÝSADBA STROMŮ

OBNOVENÍ RŮZCKÉ POLNÍ CESTY

**Zveme veřejnost na výsadbu stromů
u obnovené Růzcké polní cesty
vedoucí z Tišnova do Jamného**

sraz u asfaltové silnice Lomnička–Železné
v místě, kde na silnici ústí žlutá turistická značka
od Tišnova (GPS: 49.3632406N, 16.4389297E)

s sebou rýče, lopaty

zajištěno drobné občerstvení

 Zaniklé polní cesty

sobota

7. 11. 2020

14.00–16.00 hod.

v případě špatného počasí proběhne akce

14. 11. 2020

budeme vysazovat 44 stromů a 144 keřů